

МАЗМҰНЫ

СОДЕРЖАНИЕ

Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының жалпы отырысы.....2	Пленарное заседание Верховного Суда Республики Казахстан 4
Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының нормативтік қаулылары6	Нормативные постановления Верховного Суда Республики Казахстан 19
Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының азаматтық істер жөніндегі сот алқасының қаулылары 31	Постановления судебной коллегии по гражданским делам Верховного Суда Республики Казахстан 31
Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының мамандандырылған сот алқасының қаулылары 41	Постановления специализированной судебной коллегии Верховного Суда Республики Казахстан 41
Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының қылмыстық істер жөніндегі сот алқасының қаулылары 46	Постановления судебной коллегии по уголовным делам Верховного Суда Республики Казахстан 46
Сот жюриінің регламенті 55	Регламент Судебного жюри 77
2011 – 2015 жылдары шарушылық қызметті жүзеге асыруға байланысты дауларды шешу тәртібі туралы келісім ережелерінің негізінде Қазақстан Республикасының аумағында аралық соттардың (халықаралық төреліктің) шешімдерін тану және орындауға рұқсат беру практикасы туралы ақпарат..... 100	Информация о практике признания и разрешения исполнения на территории Республики Казахстан решений третейских судов (международного арбитража) на основании положений Соглашения о порядке разрешения споров, связанных с осуществлением хозяйственной деятельности за 2011-2015 годы 100

Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының жалпы отырысы

Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының Төрағасы Қайрат Мәмидің төрағалық етуімен 2016 жылғы 31 наурызда Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының кезекті жалпы отырысы өтті.

Отырыста «Соттардың бала асырап алу жөніндегі заңнаманы қолдану практикасы туралы» нормативтік қаулының жобасы және Сот жюриінің регламентін бекіту туралы екі мәселе қаралды.

Іс-шараға Жоғарғы Соттың сот алқаларының төрағалары мен судьялары, Ғылыми-консультативтік кеңестің мүшелері, Конституциялық Кеңестің, Бас прокуратураның, Әділет министрлігінің, сондай-ақ Білім және ғылым министрлігінің өкілдері қатысты.

Жоғарғы Сот Төрағасы нормативтік қаулының жобасына тоқтала келе, соттардың бала асырап алу туралы заңнаманы қолдану практикасы туралы мәселе өте маңызды әрі өзекті болып табылатындығын атап өтті. Ол Қазақстанда балалардың құқықтары мен мүдделерін қорғау бойынша құқықтық және ұйымдастырушылық берік база құрылғанын, осы мәселеге қатысты, оның ішінде бала асырап алу бойынша халықаралық негізгі актілердің ратификацияланғандығын алға тартты.

«Қазақстан-2050» стратегиясында ана мен баланы қорғау мемлекетіміздің әлеуметтік саясатының маңызды құрамдас бөлігі ретінде белгіленген. «Президент бәсекеге қабілетті болашақ ұлтты қалыптастыру мәселелеріне айрықша назар аударып келеді. Оның өкімімен еліміздің тарихында тұңғыш рет Бала құқықтары жөніндегі уәкіл тағайындалды», - деді Жоғарғы Сот Төрағасы. Қ.Мәми талқыланып отырған нормативтік қаулының жобасы дер кезінде әзірленген әрі өзекті құжат екендігін атап өтті. Оның пікірінше, құжат ата-ананың асырауына берілетін балалардың құқықтары мен мүдделерін сотта қорғау үшін маңызды құралға айналып, судьяларға осы саладағы жан-жақты түйіткілді мәселелер бойынша дұрыс шешім қабылдауға көмектеседі.

Одан соң сөз кезегін алған Жоғарғы Соттың судьясы Ғалия Аққуова «Соттардың бала асырап алу туралы заңнаманы қолдану практикасы туралы» Жоғарғы Соттың нормативтік қаулысының жобасын таныстыра келе, соңғы жылдары қазақстандықтар асырап алған балалардың саны айтарлықтай артып, керісінше, шетелдіктердің бала асырап алу қарқыны бәсеңдегенін атап өтті.

«Басынан түрлі оқиғалар кешкен баланың тағдыры шешілетін сәтте, бала асырап алу сияқты өзекті мәселеде соттың соңғы шешім қабылдауы олардан іс бойынша барлық мән-жайды мұқият зерттеуді талап ететіні сөзсіз», - деді Ғ.Аққуова. Ол істердің аталған санаты ювеналдық соттардың

соттылығына жататынын және қазіргі таңда бұл бағытта белгілі бір сот практикасы қалыптасқандығын атап өтті.

Нормативтік қаулы осы санаттағы істер бойынша сот практикасын қорыту нәтижелерінің негізінде, балаларды шетелдіктердің және біздің азаматтарымыздың асырап алуы және тәрбиелеуі бойынша практика ескеріліп, қабылданды. Оның жобасы бала асырап алу бойынша нормативтік базаны қамтиды, бала асырап алу туралы өтініш берудің, бала асырап алу рәсімін бастауға уәкілетті органның жазбаша келісім беруінің тәртібін және бала асырап алу туралы өтініш беру кезінде мемлекеттік бажды төлеу тәртібін түсіндіреді.

Жобаны талқылау барысында Жоғарғы Соттың судьясы Сара Жармұхамбетова, Астана қаласының кәмелетке толмағандар істері жөніндегі мамандандырылған ауданаралық сотының төрағасы Нәзиля Раззақ пен Білім және ғылым министрлігінің Бала құқықтарын қорғау жөніндегі комитетінің төрағасы Зәбира Оразалиева сөз сөйледі.

«Соттардың бала асырап алу жөніндегі заңнаманы қолдану практикасы туралы» Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының нормативтік қаулысы бірауыздан қабылданды.

Сот жюриінің регламентін бекіту туралы екінші мәселе бойынша сөз алған Жоғарғы Соттың судьясы, Сот жюриінің төрағасы Моряк Шегенов бұл регламент аталған институт пен оның комиссияларының жұмысын ұйымдастыруды белгілейтін маңызды нормативтік құжат болып табылатындығын және ол Президенттің Жарлығымен бекітілген «Сот жюриі туралы» жаңа ережеден туындайтынын атап өтті.

Жалпы отырысқа қатысушылар Сот жюриінің регламентін талқылап, оны бекітуге дауыс берді.

Редакциялық алқа

Пленарное заседание Верховного Суда Республики Казахстан

31 марта 2016 года под председательством Председателя Верховного Суда Республики Казахстан Кайрата Мами состоялось очередное пленарное заседание Верховного Суда Республики Казахстан.

На заседании были рассмотрены и обсуждены два вопроса – о проекте нормативного постановления Верховного Суда «О практике применения судами законодательства об усыновлении (удочерении) детей» и об утверждении регламента Судебного жюри.

В мероприятии приняли участие председатели судебных коллегий и судьи Верховного Суда, члены Научно-консультативного совета, представители Конституционного Совета, Генеральной прокуратуры, Министерства юстиции, а также Министерства образования и науки.

Председатель Верховного Суда, говоря о проекте нормативного постановления, отметил, что вопрос о практике применения судами законодательства об усыновлении (удочерении) детей является очень важным и актуальным. Он подчеркнул, что в Казахстане создана прочная правовая и организационная база по охране прав и интересов детей, ратифицированы основные международные акты по данному вопросу, в том числе касательно усыновления (удочерения).

В Стратегии «Казахстан-2050» важнейшей составной частью социальной политики государства определена защита материнства и детства. «Президент акцентирует особое внимание на вопросах формирования конкурентоспособной будущей нации. Его распоряжением впервые в истории нашей страны назначен уполномоченный по правам ребенка», - сказал Председатель Верховного Суда. Он назвал обсуждаемый проект нормативного постановления очень своевременным и актуальным. Документ, по его мнению, станет реальным пособием для судебной защиты прав и интересов детей, которые находят новых родителей, поможет судьям правильно ориентироваться в многообразии проблемных вопросов в этой сфере.

Представляя проект нормативного постановления, судья Верховного Суда Галия Аккуова отметила, что в последние годы наблюдается заметное увеличение количества детей, усыновленных казахстанцами, и снижение количества иностранного усыновления.

«Безусловно, принятие судом окончательного решения по столь деликатному вопросу как усыновление, когда определяется судьба ребенка, переживающего различные драматические ситуации, требует от судов более тщательного исследования всех обстоятельств по делу», - считает Г.Аккуова. Она отметила, что данная категория дел отнесена к подсудности ювенальных судов и на сегодняшний день по ней сложилась определенная судебная практика.

Нормативное постановление принято исходя из результатов обобщения судебной практики этой категории дел, с учетом практики усыновления и воспитания детей иностранными и нашими гражданами. Его проект содержит нормативную базу по усыновлению, разъясняет порядок подачи заявления об усыновлении, предоставления письменного согласия уполномоченного органа на начало процедуры усыновления и порядок уплаты государственной пошлины при подаче заявления об усыновлении.

В порядке обсуждения проекта выступили судья Верховного Суда Сара Жармухамбетова, председатель специализированного межрайонного суда по делам несовершеннолетних г.Астаны Назиля Раззак и председатель Комитета по охране прав детей Министерства образования и науки Забира Оразалиева.

Нормативное постановление Верховного Суда Республики Казахстан «О практике применения судами законодательства об усыновлении (удочерении) детей» принято единогласно.

Выступая по второму вопросу – об утверждении регламента Судебного жюри, судья Верховного Суда, председатель Судебного жюри Моряк Шегенов отметил, что данный регламент является важным нормативным документом, которым устанавливается организация работы вышеназванного института и его комиссий и исходит из нового положения «О Судебном жюри», утвержденного Указом Президента.

Участники пленарного заседания, обсудив проект регламента Судебного жюри, проголосовали за его утверждение.

Редакционная коллегия

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЖОҒАРҒЫ СОТЫНЫҢ № 2 НОРМАТИВТІК ҚАУЛЫСЫ

2016 жылғы 31 наурыз

Астана қаласы

Соттардың бала асырап алу жөніндегі заңнаманы қолдану практикасы туралы

Соттардың бала асырап алу туралы заңнаманы қолдану практикасын зерделей келіп және қолданыстағы неке-отбасы заңнамасын біркелкі қолдану мақсатында Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының жалпы отырысы

қаулы етеді:

1. Қазақстан Республикасының бала асырап алу туралы ұлттық және халықаралық деңгейлердегі заңнамасы (бұдан әрі – бала асырап алу) Қазақстан Республикасының Конституциясына негізделеді және «Неке (ерлі-зайыптылық)» және отбасы туралы» Қазақстан Республикасының кодексінен (бұдан әрі - Кодекс), «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы № 345 – II Заңынан, 1989 жылғы 20 қарашадағы Бала құқықтары туралы Конвенциядан, 1993 жылғы 29 мамырдағы Балаларды қорғау және баланы шетелдік асырап алуға қатысты ынтымақтастық туралы Конвенциядан, Қазақстан Республикасының Конституциялық Кеңесі мен Жоғарғы Сотының нормативтік қаулыларынан, «Қазақстан Республикасының Балаларды қорғау және баланы шетелдік асырап алуға қатысты ынтымақтастық туралы Конвенциядан туындайтын міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету жөніндегі шаралар туралы» 2010 жылғы 21 қыркүйектегі № 966, «Қазақстан Республикасының азаматтары болып табылатын балаларды асырап алуға беру қағидаларын бекіту туралы» 2012 жылғы 30 наурыздағы № 380, «Жетім баланы және (немесе) ата-анасының қамқорлығынсыз қалған баланы асырап алуға байланысты біржолғы ақшалай төлемді тағайындау, қайтару қағидаларын және оның мөлшерін бекіту туралы» (2015 жылғы 2 шілдедегі өзгерістерімен бірге) 2014 жылғы 10 шілдедегі № 787 Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулыларынан, «Қазақстан Республикасының азаматтары болып табылатын балаларды асырап алуға тілек білдірген шетелдіктерді есепке алу қағидаларын бекіту туралы» 2014 жылғы 05 желтоқсандағы № 508, «Бала асырап алу жөніндегі агенттіктерді аккредиттеу қағидаларын бекіту туралы» 2014 жылғы 09 желтоқсандағы № 513, «Бала асырап алуға тілек білдірген адамдарды есепке алу қағидаларын бекіту туралы» 2015 жылғы 16 қаңтардағы № 15, «Қазақстан Республикасының азаматтары болып

табылатын балаларды асырап алуға беру туралы рұқсат беру мүмкіндігі (мүмкін еместігі) туралы қорытынды беретін комиссия қызметінің қағидаларын және құрамын бекіту туралы» 2015 жылғы 16 қаңтардағы № 13, «Жетім балаларды, ата-аналарының қамқорлығынсыз қалған және асырап алуға жататын балаларды есепке алуды ұйымдастыру және олар туралы ақпаратқа қол жеткізу қағидаларын бекіту туралы» 2015 жылғы 16 қаңтардағы № 16 Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің бұйрықтарынан, «Адамның бала асырап алуы, оны қорғаншылыққа немесе қамқоршылыққа, патронатқа қабылдап алуы мүмкін болмайтын аурулардың тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің 2015 жылғы 28 тамыздағы № 692 бұйрығынан және өзге де тиісті нормативтік құқықтық актілерден тұрады.

2. Бала асырап алу туралы арызды бала асырап алуға тілек білдірген азаматтар баланың тұрғылықты (тұратын) жеріндегі сотқа соттылық қағидалары бойынша береді.

Бала асырап алу туралы істер кәмелетке толмағандардың істері жөніндегі мамандандырылған ауданаралық соттың қарауына жатады (Қазақстан Республикасы Азаматтық процестік кодексінің 27-бабының үшінші бөлігі – бұдан әрі – АПК).

Қазақстан Республикасының аумағынан тыс жерде тұрақты тұратын Қазақстан Республикасының азаматтары, сондай-ақ шетел азаматтары, оның ішінде олар Қазақстан Республикасының аумағында тұрақты тұрған жағдайларда да бала асырап алу туралы арызды кәмелетке толмағандардың істері жөніндегі мамандандырылған ауданаралық сотқа береді.

Кәмелетке толмаған адамның заңды өкілінің істі сот талқылауына дайындауды аяқтағанға дейін мәлімдеген өтінішхаты бойынша бала асырап алу туралы арыздарға байланысты істер, республикалық маңызы бар қаланың және астананың, облыс орталықтарының шегінде орналасқан аудандық (қалалық) соттардың қарауына жататын істерді қоспағанда, қаралуы немесе баланың тұрғылықты (тұратын) жері бойынша аудандық (қалалық) сотқа берілуі мүмкін (АПК-нің 27-бабының үшінші бөлігі).

3. Сот бала асырап алу туралы арызды қабылдай отырып, оның нысаны мен мазмұны бойынша АПК-нің 148-бабы қоятын жалпы талаптарға, сондай-ақ АПК-нің 311-бабының талаптарына сәйкестігін тексереді.

Осы санаттағы істердің ерекшелігін негізге ала отырып, сот асырап алушылардың өздері, олар асырап алуды қалайтын балалар туралы, балалардың тұрғылықты (тұратын) жері, олардың ата-аналары туралы, балалардың аға-інілері мен апа-қарындастарының бар-жоғы, асырап алынған балалардың тууы туралы актілер жазбасындағы ықтимал өзгерістер туралы өтініштерді, Кодекс бала асырап алушы болу мүмкіндігін байланыстыратын мән-жайлар туралы, оларды растайтын дәлелдемелерді, сондай-ақ тізбесі АПК-нің 312-бабында көрсетілген қажетті құжаттардың арыздың қосымшасында бар-жоғын тексеруі қажет.

Арыз берушінің осы құжаттарды алу мүмкіндігі болмаған жағдайда сот оларды арыз берушінің өтінішхаты бойынша тиісті органдардан сұратып алуға тиіс.

Қазақстан Республикасынан тысқары жерде тұрақты тұратын Қазақстан Республикасының азаматтары, балаларды асырап алуға тілек білдірген шетелдіктер, оның ішінде Қазақстан Республикасында тұруға арналған ықтиярхаты барлар, бала асырап алу рәсімі басталарда Қазақстан Республикасының балалардың құқықтарын қорғау саласындағы уәкілетті органының (Балалардың құқықтарын қорғау комитетінің) жазбаша келісімін ұсынуға тиіс.

Арызға бала асырап алушының (бала асырап алушылардың) өздері қол қоюға тиіс, бала асырап алушылардың мүддесі үшін кез келген адамның арыз беруіне жол берілмейді.

Бала асырап алушылардың сот отырысына қатысу міндеттілігі АПК-нің 57, 58, 60-баптарының негізінде уәкілетті өкілдердің болуы құқығынан айырмайды, олар сенім білдірушінің жеке өзінің қатысуынсыз сот талқылауы сатысынан тыс қажетті дәлелдемелерді жинауға және ұсынуға, судьяның талабы бойынша қосымша дәлелдемелерді ұсынуға, жазбаша және заттай дәлелдемелерді сұратып алуға көмектесу туралы мәселе қоюға құқылы.

4. «Салықтар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы (Салық кодексі)» Қазақстан Республикасы кодексінің (бұдан әрі – Салық кодексі) 535-бабы 1-тармағының 8) тармақшасына сәйкес, жоғарыда көрсетілген баптың 1-тармағының 2), 3), 4) және 13) тармақшаларында көрсетілгеннен басқа ерекше іс жүргізу істері бойынша арыздардан (шағымдардан) Республикалық бюджет туралы Заңмен белгіленген және мемлекеттік баж төленген күні қолданыста болған айлық есептік көрсеткіштің (бұдан әрі - АЕК) 50%-ы мөлшерінде мемлекеттік баж алынады.

Баяндалған жағдайларға орай, бала асырап алу туралы арыздар бойынша істер талап қою ісін жүргізу тәртібімен емес, ерекше іс жүргізу тәртібімен қаралатындықтан, мемлекеттік баж бала асырап алушылардың (асырап алушы бір адам немесе ерлі-зайыпты жұп) және арызда көрсетілген асырап алынатын балалардың санына қарамастан АЕК-тің 50%-ы мөлшерінде алынуға тиіс.

5. Тауып алынған, тастанды (бас тартылған) баланы асырап алу кезінде ішкі істер органы немесе жергілікті атқарушы орган толтырған хаттаманың немесе баланың табылғаны туралы актінің болуы жеткіліксіз. Осындай баланы асырап алу туралы арызды қабылдау кезінде судья арызға баланың Кодекстің 196-бабына сәйкес тіркелуін растайтын тууы туралы акт жазбасы көшірмесінің және оның тууы туралы куәліктің арызға қоса тіркелген-тіркелмегенін тексеруге тиіс.

Егер тауып алынған, тастанды (бас тартылған) бала асырап алу туралы арыз берілген сәтте Кодекстің 196-бабында көзделген тәртіппен тіркелмесе

және істі сотқа дейін дайындау сатысында осы кемшілікті жоюдың мүмкін емес екендігі анықталса, онда сот АПК-нің 152-бабы бірінші бөлігінің 3) тармақшасына сәйкес, іс қозғауға кедергі келтіретін мән-жайларды жою үшін арызды кері қайтару туралы мәселені шешуге тиіс.

6. Қазақстан Республикасының азаматтары болып табылатын балаларды шетелдіктердің асырап алуы туралы істерді қарай отырып, егер Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шартта өзгеше көзделмесе, шетелдік азаматтар процессуалдық құқықтарды пайдаланатынын және процессуалдық міндеттерін Қазақстан Республикасының азаматтарымен және заңды тұлғаларымен бірдей орындайтынын соттардың назарда ұстағандары жөн (АПК-нің 472-бабының екінші бөлігі).

Қазақстан Республикасының ұйымдарына немесе шетелдік тұлғаларға қатысты шет мемлекеттердің заңдары бойынша Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде жасалған, шет мемлекеттердің құзыретті органдары белгілеген нысан бойынша берген, жасаған немесе куәландырған құжаттарды Қазақстан Республикасының соттары, егер Қазақстан Республикасының заңдарында және (немесе) халықаралық шартында өзгеше көзделмесе, консулдық заңдастыру немесе апостиль болған жағдайда қабылдайды.

Сонымен қатар, Қазақстан Республикасы үшін 2001 жылғы 30 қаңтарда күшіне енген, шетелдің ресми құжаттарын заңдастыру талабын жоятын Конвенцияға (бұдан әрі - Конвенция) (Гаага қаласы, 1961 жылғы 5 қазан) қатысушы мемлекеттер арасындағы қарым-қатынастарда құжаттарды заңдастыру талап етілмейді.

Конвенцияның 3 және 5-баптарының талаптарына сәйкес, Конвенцияға қатысушы мемлекеттерде ресми құжаттарды дипломатиялық немесе консулдық заңдастырудың орнына, лауазымды адамдардың қолдарының, құжаттағы мөрлер мен мөртаңбалардың төлнұсқалылығын растау үшін осы құжат жасалған мемлекеттегі құзыретті орган апостиль қояды. Сот осы Конвенцияның 4-бабында көзделген апостиль қою тәртібінің сақталуына назар аударуы қажет, нақтылы айтқанда: апостиль құжаттың өзіне немесе құжатпен бірге бекітілетін жеке параққа қойылады, ол аталған Конвенцияға қоса берілген үлгіге сәйкес болуға тиіс.

Егер шетел агенттігі берген апостилдендірілген құжатты сотқа ұсыну кезінде оның шектеулі қолданылу мерзімі өтіп кеткен болса, онда мұндай құжатты жарамсыз дәлелдеме деп тану туралы мәселені шешу қажет.

7. АПК-нің 314-бабы бойынша баланы асырап алу туралы істер баланы асырап алушылардың (асырап алушының) өздерінің, қорғаншылық немесе қамқоршылық жөніндегі функцияны жүзеге асыратын орган өкілдерінің, сондай-ақ прокурордың міндетті түрде қатысуымен қаралуға тиіс.

Егер сот отырысына асырап алушылардың, қорғаншылық немесе қамқоршылық жөніндегі функцияны жүзеге асыратын орган өкілдерінің, сондай-ақ прокурордың қатысуы заң бойынша міндетті болып табылса, онда асырап алынатын баланың ата-аналарын (ата-анасын) немесе өзге де

занды өкілдерін, оның туыстары мен басқа да мүдделі адамдарды, сондай-ақ он жасқа толған баланың өзін сот қажетті жағдайларда іске қатысуға тарта алатынын назарда ұстаған жөн.

Егер сот он жасқа толған асырап алынатын баладан оның қаралып отырған мәселе бойынша пікірін анықтау үшін сот отырысында сауал қоюдың орындылығы туралы тұжырымға келсе, онда сот баланың сотқа қатысып отыруы оған жайсыз әсер етпеуі үшін, қорғаншылық немесе қамқоршылық жөніндегі функцияны жүзеге асыратын органның пікірін алдын ала анықтап алғаны жөн.

Психологтың қатысуымен сот отырысында сауал қою кезінде бала пікірінің ата-аналарының бірінің немесе басқа да мүдделі адамдардың оған ықпал етуінің салдары болып табылатын-табылмайтынын, осы пікірді білдіру кезінде оның өзінің жеке мүдделерін ұғынатынын және оның пікірді қалай негіздейтінін анықтау қажет.

Егер он жасқа толған бала денсаулық жағдайына байланысты (мысалы, бала кезінен мүгедек және жүріп-тұруы шектеулі болса), сот баланың мүдделерін ескере отырып, оның асырап алуға қатысты пікірін өзінің тұратын жері бойынша анықтай алады.

8. Баланың ата-аналары бар болған жағдайда олардың келісімі бала асырап алудың міндетті шарты болып табылады. Ата-аналардың баланы асырап алуға келісімі нотариалдық куәландырылған немесе ата-аналарының қамқорлығынсыз қалған бала тұрған жердегі мекеме басшысы не бала асырап алынған жердегі немесе ата-аналар тұратын жердегі қорғаншылық немесе қамқоршылық жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын орган растаған арызда көрсетілуге тиіс, сондай-ақ бала асырап алу ісін жүргізу кезінде сотта тікелей білдірілуі мүмкін. Ата-ананың бала асырап алуға сотта берген келісімі хаттамада (қысқаша хаттамада) көрсетілуге және ол оған өзі қол қоюға, сондай-ақ шешімде көрсетілуге тиіс. Істердің осы санаты жабық сот отырысында қаралатынын назарға ала отырып, сот арызданушылардың өтінішхаты бойынша процестің аудио-бейнежазбасын жүргізбеуге құқылы, мұндай жағдайда сот отырысының толық хаттамасы әзірленеді.

Ата-аналардың құқықтарының басымдығын негізге ала отырып, олардың кез келгені өздерінің бала асырап алуға бұрын берген келісімді оны осыған мәжбүр еткен себептерге қарамастан шешім шығарғанға дейін күшін жоя алатынын ескерген жөн (Кодекстің 93-бабы). Бұл жағдайда сот бала асырап алу туралы талапты қанағаттандырудан бас тарту туралы шешім шығарады.

Заңның ата-аналардың бала асырап алуға келісімінің қажеттілігі туралы талабы Кодекстің 94-бабында көзделгеннен басқа жағдайларда, ата-аналары (ата-анасы) бар және қорғаншылықта (қамқоршылықта), отбасылардың қамқорлығында, тәрбие, емдеу, емдеу-профилактика мекемелерінде, халықты әлеуметтік қорғау мекемелерінде және басқа да осындай мекемелерде тұрған балаларға да қолданылады.

Кәмелеттік жасқа жетпеген, он алты жасқа толмаған ата-аналардың балаларын асырап алған кезде де заңды өкілдердің келісімі қажет. Кәмелетке толмаған ата-аналардың заңды өкілдері болмаған кезде немесе кәмелетке толмаған ата-ана баланы туған кезде медициналық ұйымда қалдырып кетсе және үш айдан астам уақыт бойы баланың тағдыры ешкімді толғандырмаса, қорғаншылық немесе қамқоршылық жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын органның келісімі қажет.

Кодекстің 77-бабының 7-тармағына сәйкес, ата-аналары ата-ана құқықтарынан айырылған жағдайда бала асырап алуға ата-аналарды ата-ана құқықтарынан айыру туралы соттың шешімі заңды күшіне енген күннен бастап алты ай өткен соң жол беріледі. Ата-аналарының біреуі ата-ана құқықтарынан айырылған баланы асырап алуға екінші ата-анасының келісімімен жол беріледі.

Қорғаншының (қамқоршының) немесе жоғарыда көрсетілген мекемелер басшыларының баланы асырап алуға келісім беруден бас тартуының, ата-аналардың асырап алудан бас тартуынан ерекшелігі, егер мұны баланың мүдделері талап етсе, соттың асырап алу туралы мәселені оңынан шешуіне кедергі болмайды (Кодекстің 93-бабының 1, 4-6-тармақтары).

Кодекстің 94-бабы некеде (ерлі-зайыптылықта) тұрмайтын ананың баладан бас тарту туралы белгіленген тәртіппен ресімделген жазбаша арызы медициналық ұйымда болған кезде соттың ата-аналардың асырап алуға келісімін растайтын басқа құжаттарды сұрату құқығын шектейді. Көрсетілген жағдайда сот ананың нотариалдық палатаға, қорғаншылық немесе қамқоршылық жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын органға, медициналық мекеменің басшысына сұрау салуды жіберу жолымен баланы асырап алуға келісімін кері қайтарып алған-алмағанын баладан бас тартуды және асырап алуға келісуді кімнің ресімдегеніне байланысты істі сотта қарау барысында тексергені жөн.

9. Егер баланы ерлі-зайыптылардың екеуі асырап алмаса, ерлі-зайыптылардың біреуі баланы асырап алған кезде бала асырап алуға екінші жұбайдың жазбаша келісімі талап етіледі (Кодекстің 96-бабы).

Асырап алу туралы арызды қарап жатқан сот ерлі-зайыптылардың отбасылық қарым-қатынастарды тоқтатқанын, бір жылдан астам уақыт бойы бірге тұрмайтынын және арызданушының жұбайының тұрғылықты жері белгісіз екенін анықтаған жағдайлар бұған жатпайды. Аталған мән-жайлар АПК-нің 63-бабында көзделген дәлелдемелермен (ерлі-зайыптылар арасындағы отбасылық қарым-қатынастардың тоқтағаны туралы куәнің айғақтары, іздеу салудың нәтижелері туралы мекен-жай қызметтерінің, ішкі істер органдарының анықтамалары және т.б.), сондай-ақ осы жұбайды хабарсыз кеткен деп тану туралы заңды күшіне енген сот шешімімен анықталуы мүмкін.

Жұбайлардың бірі баланы асырап алған кезде сот асырап алушының отбасында қалыптасқан жағдайды, басқа жұбайдың асырап алудан бас

тарту себебін, осы жұбайдың заң бойынша асырап алушы болу құқығын болдырмайтын мән-жайлардың бар-жоғын, анықталған мән-жайлар жиынтығының асырап алынатын баланың мүдделеріне сәйкес келетінін-келмейтінін анықтағаны жөн.

10. Сот асырап алу туралы арызда асырап алынатын баланың аға-інілері мен апа-сіңлілерінің бар екені туралы көрсетілген-көрсетілмегеніне қарамастан, асырап алынатын баланың аға-інілері мен апа-сіңлілерінің бар-жоғын және олардың іс қаралып жатқан сәтте асырап алуға жататынын-жатпайтынын істі сот талқылауына дайындау сәтінде анықтағаны жөн. Асырап алу балалардың мүдделеріне сай келгеннен басқа жағдайларда (мысалы, балалар өздерінің туыс екенін білмесе, бірге тұрмаса және тәрбиеленбесе, денсаулық жағдайына байланысты бірге тұра алмаса және тәрбиелене алмаса) әр түрлі адамдардың ағалы-інілі мен апалы-сіңлілі балаларды асырап алуына жол берілмейді.

11. Қазақстан Республикасының азаматы болып табылатын баланы Қазақстан Республикасының аумағынан тыс жерде тұрақты тұратын Қазақстан Республикасы азаматтарының, шетелдік азаматтардың асырап алуы туралы істі қарау кезінде соттар мыналарды:

1) егер осы балаларды Қазақстан Республикасының аумағында тұрақты тұратын Қазақстан Республикасы азаматтарының тәрбиесіне (заңмен көзделген асырап алу, қорғаншылық, қамқоршылық, патронаттық тәрбие, немесе ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды орналастырудың өзге де нысандары), немесе туыстарының тұрған жеріне және азаматтығына қарамастан балалардың осы туыстарының асырап алуына беру мүмкін болмаған жағдайларда ғана балаларды асырап алуға жол берілетінін назарда ұстағандары жөн (Кодекстің 84-бабының 4-тармағы).

Көрсетілген мән-жайларды анықтау үшін соттар қорғаншылық пен қамқоршылық жөніндегі функцияны жүзеге асыратын органнан баланы Қазақстан Республикасының азаматтары отбасының тәрбиесіне немесе баланың туыстарының азаматтығына және тұрған жеріне қарамастан осы туыстардың асырап алуына берудің мүмкін еместігін растайтын құжаттарды, асырап алынған баланы бастапқы, өңірлік және орталықтандырылған тіркеу туралы деректерді, сондай-ақ Қазақстан Республикасының балалардың құқықтарын қорғау саласындағы уәкілетті органынан асырап алынған баланың орталықтандырылған есепке қойылғаны туралы деректерді сұратуы қажет. Аталған құжаттарды зерттеу кезінде баланың қай уақыттан бастап есепте тұрғанын, орталықтандырылған есепке қоюдың үш айлық мерзімінің өткен-өтпегенін, баланың Қазақстан Республикасының азаматтарына немесе баланың туыстарына тәрбиелеуге немесе асырап алуға ұсынылған-ұсынылмағанын, егер ұсынылса, олардың отбасына қабылдап алудан қандай себептермен бас тартқанын тексеріп, осы баланы асырап алудан бас тартқан туыстардан және адамдардан олардың бала туралы мәліметтермен танысу

және асырап алудан не отбасының тәрбиесіне қабылдаудан бас тарту туралы арызға қол қойған-қоймағандары туралы жауап алған жөн;

2) Қазақстан Республикасының азаматы болып табылатын баланы асырап алуға үміткер және асырап алу бойынша аккредиттелген агенттіктер арқылы белгіленген тәртіппен тіркелген адамдар өздері азаматы болып табылатын не тұрақты тұрғылықты жері бар мемлекеттің құзыретті органының олардың тұрмыс жағдайлары және асырап алушы болу мүмкіндігі туралы қорытындысын, құзыретті органның асырап алынған баланың Қазақстан Республикасынан қабылдайтын мемлекетке кіруіне рұқсатын сотқа ұсынуға тиіс. Сот осы азаматтардың тұрмыс жағдайы және асырап алушылар болу мүмкіндігі туралы асырап алу жөніндегі шетел ұйымдары (асырап алу жөніндегі агенттіктер) әзірлеген қорытындыны зерттеген кезде осы ұйымдарға тиісті мемлекеттің құзыретті органның атынан осындай қорытындыны әзірлеу өкілеттігі берілген-берілмегенін тексерулері қажет.

12. Адамның асырап алушы болу құқығын растайтын құжаттарды тексеру кезінде сотталғандығының болу немесе болмау фактісін баланы асырап алуды қалайтын адам тұратын елдің тек құзыретті органы растауға тиіс екенін назарда ұстаған жөн.

Қазақстан Республикасының азаматы болып табылатын баланы Қазақстан Республикасында тұруына ықтиярхаты бар шетел азаматтары асырап алған жағдайда, сот осы азаматтардың Қазақстан Республикасында тұрған кезеңі үшін сотталғандығының бар немесе жоқ екені туралы олар азаматтары болып табылатын елдің және Қазақстан Республикасының құзыретті органдары әзірлеген құжаттарды сұратып алдыруға міндетті.

Арыз берушілерде Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің 2015 жылғы 28 тамыздағы № 692 бұйрығымен бекітілген аурулар тізбесінде көрсетілген аурулардың бар-жоғын, олар болған жағдайда адам баланы асырай алмайтынын, оны қорғаншылыққа немесе қамқоршылыққа, патронатқа ала алмайтынын тексере отырып, арыз берушілер тұратын елде берілген медициналық қорытындыны зерттеулері қажет. Қорытындылардың жарамдылығына және дәлелдеме ретінде жеткіліктілігіне күмән туған жағдайда, сот асырап алушыларға Қазақстан Республикасының медициналық мекемелерінде медициналық тексеруден өтуді ұсынуға құқылы.

Жетім балаларға және ата-аналарының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған ұйымдарда тәрбиеленіп жатқан бала асырап алынған жағдайда, сот асырап алуға үміткерлердің балаларды асырап алуға тілек білдірген адамдардың есебінде тұрғанына көзін жеткізуі қажет.

13. Балалардың құқықтары мен мүдделерін қорғау саласында Қазақстан Республикасымен тең халықаралық міндеттемелері бар елдің азаматтарына ғана шетелдіктердің бала асырап алуына рұқсат етіледі. Көрсетілген мән-жайларды анықтау мақсатында, бала асырап алушы елдің Қазақстан

Республикасы бекіткен балалардың құқықтарын қорғау саласындағы бірқатар Конвенцияларды бекіту және тану фактісін, сондай-ақ Қазақстан Республикасы мен асырап алушы ел арасында жасалған құқықтық көмек көрсету туралы екіжақтылы келісімнің бар-жоғын тексеру қажет.

14. Қазақстан Республикасының аумағында тұрақты тұратын, балаларды асырап алуды қалайтын Қазақстан Республикасының азаматтары баланы жеке өздері таңдап алуға және олармен кемінде екі апта тікелей қарым-қатынаста болуға міндетті. Қазақстан Республикасынан тысқары жерде тұрақты тұратын Қазақстан Республикасының азаматтары мен бала асырап алуға үміткер шетелдіктер баламен кемінде төрт апта тікелей қарым-қатынаста болуға тиіс. Көрсетілген адамдар осы мерзімді асырап алу туралы арызды сотқа бергенге дейін сақтауға тиіс.

Заң асырап алушыларды асырап алынатын балалармен белгіленген мерзімдерде жеке өздері танысуын міндеттейтіндіктен, сот отырысы барысында сот арыз берушілердің асырап алынатын баламен араласу мән-жайын зерттеп, олардың арасында қарым-қатынастың орнығуына көз жеткізуге тиіс болғандықтан, осы мерзімдер өткенге дейін берілген асырап алу туралы арыз АПК-нің 152-бабы бірінші бөлігінің 1) тармақшасына сай, арыз берушіге кері қайтарылады.

15. Сот асырап алудың заңмен қорғалатын құпиясын қамтамасыз ету мақсатында АПК-нің 19-бабының екінші бөлігіне, 314-бабына сәйкес осы санаттағы барлық істерді сот шешімін жариялауды қоса алғанда жабық сот отырысында қарайды. Асырап алу туралы істерді жабық сот отырысында қарау заңмен көзделгенін назарға ала отырып, судья істі дайындау сатысында осындай шешім қабылдауға және бұл туралы істі сот талқылауына тағайындау туралы ұйғарымда көрсетуге тиіс.

Сот істі сот отырысында қарауға қатысып отырған адамдарға оларға арызды қарау барысында белгілі болған мәліметтерді жарияламау туралы және асырап алудың құпиясын жария еткені үшін оларды қылмыстық жауаптылыққа тартудың мүмкін екендігін ескертуге тиіс, бұл туралы сот отырысының хаттамасында не қысқаша хаттамада жазбаша және сот отырысының аудиожазбасында көрсетілуге тиіс.

16. Соттар асырап алудың мүмкіндігі туралы мәселені шешу кезінде әрбір нақтылы жағдайда асырап алушының адамгершілік және жеке басының қасиеттерін (арыз берушінің жұмыстағы, тұрмыстағы тәртібін сипаттайтын мән-жайлар, қасақана қылмыс жасағаны үшін жойылмаған немесе алынбаған соттылығының асырап алу сәтінде болуы), оның денсаулық жағдайын, жасын, отбасында қалыптасқан өзара қарым-қатынасты, осы адамдар мен баланың арасында туындаған қарым-қатынасты, сондай-ақ болашақ асырап алушылардың материалдық және тұрғын үй жағдайларын тексеруге және ескеруге тиіс.

17. Кодекстің 100-бабының 1 және 2-тармақтарының талаптарына сай, асырап алынған балалар және олардың ұрпағы - бала асырап алушылар

мен олардың туыстарына қатысы бойынша, ал бала асырап алушылар мен олардың туыстары асырап алынған бала мен оның ұрпағына қатысы бойынша жеке мүліктік емес және мүліктік құқықтары мен міндеттерінде шыққан тегі бойынша туыстарына толығымен теңестіріледі. Асырап алған бала жоғарыда көрсетілген құқықтардан айырылады және өзінің туған ата-аналарына қатысты міндеттерден босатылады.

Аталған құқықтық салдарлар асырап алушылардың осы баланың тууы туралы акт жазбасында ата-аналары ретінде жазылғанына қарамастан туындайды. Асырап алған баланың ата-аналарының бірі қайтыс болған кезде және осы ата-ана тарапынан жақын туыстар қайтыс болған ата-ананың туыстарының асырап алған балаға қатысты құқықтар мен міндеттерді баланың мүдделері үшін сақтауын сұрау жағдайы бұған жатпайды.

Баланы бір адам асырап алған кезде, егер бала асырап алушы ер адам болса - анасының тілегі бойынша немесе, егер бала асырап алушы әйел болса - әкесінің тілегі бойынша жеке мүліктік емес және мүліктік құқықтар мен міндеттерді де сот сақтауы мүмкін (Кодекстің 100-бабының 3-тармағы).

Асырап алған баланың ата-аналардың біреуімен немесе қайтыс болған ата-анасының туыстарымен қарым-қатынастарының сақталуы жөнінде бала асырап алу туралы сот шешімінде көрсетіледі.

18. Асырап алушылардың (асырап алушының) арызы қанағаттандырылған асырап алу туралы шешімнің қарар бөлігінде арыз берушілердің (арыз берушінің) баланы асырап алу туралы өтінішінің қанағаттандырылғаны туралы, баланы нақтылы адамдардың (адамның) асырап алғанын тану туралы, сондай-ақ тууы туралы актіге тиісті өзгерістер енгізудің қажеттілігі туралы, оның ішінде асырап алушыларды (асырап алушыны) туу туралы жазбалар кітабында ата-ана ретінде жазу туралы, баланың тегін, атын, әкесінің атын, туған күні мен жерін өзгерту туралы, егер арызда осындай өтініш және 10 жасқа толған баланың келісімі болса, сондай-ақ асырап алған баланың ата-аналарының бірінің немесе оның қайтыс болған ата-анасының өзіндік мүліктік емес және мүліктік құқықтарының сақталуы туралы, егер осы мәселелерді сот арыз берушінің не мүдделі адамдардың өтініші бойынша оңынан шешсе, көрсету қажет. Асырап алған баланың тегі мен әкесінің аты өзгерген кезде деректер асырап алушылардың (асырап алушының) тегі бойынша көрсетіледі, асырап алған баланың тегі мен әкесінің атын қазақ халқының дәстүрлері бойынша одан кейін өзгертуді уәкілетті мемлекеттік орган белгіленген тәртіппен жүргізеді.

Бала асырап алу кезінде баланың ұлтын өзгерту соттың құзыретіне кірмейді және Кодекстің 65-бабына сәйкес анықталады, ал сот баланың тұрғылықты жерін тек Қазақстан Республикасының аумағында ғана өзгертуі мүмкін (Кодекстің 98-бабының 1-тармағы).

«Сәйкестендіру нөмірлерінің ұлттық тізілімдері туралы» 2007 жылғы 12 қаңтардағы № 223-III Қазақстан Республикасы Заңының 10-бабының 2-тармағына сай, асырап алған бала туралы мәліметтер, оның дербес

деректері өзгерген кезде жеке сәйкестендіру нөмірі бала асырап алу туралы сот шешімі күшіне енгеннен кейін Жеке сәйкестендіру нөмірлерінің ұлттық тізілімінен шартты түрде алып тасталатынын назарда ұстаған жөн.

19. Баланың мүдделерін тікелей қозғайтын ерекше мән-жайлар болған кезде, сот АПК-нің 244-бабына сәйкес, сот шешімін дереу орындаудың қажеттілігі туралы тұжырымға келу себебін баяндап, арыз берушінің өтініші бойынша шешімді дереу орындауға жіберуге құқылы (мысалы, асырап алған баланы емдеу курсы жүргізу немесе ота жасау үшін дереу ауруханаға жатқызу талап етілсе және кешеуілдету баланың өмірі мен денсаулығына қауіп төндірсе).

20. Кодексте асырап алудың күшін жоюдың да, асырап алуды жарамсыз деп танудың да негіздері көрсетілген.

Кодекстің 108-бабына сәйкес, баланың ата-аналарының, бала асырап алушының жұбайының, бала асырап алушылардың, 14 жасқа толған асырап алған баланың, қорғаншылық немесе қамқоршылық жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын органның, сондай-ақ прокурордың баланың мүддесі үшін бала асырап алудың күшін жоюды талап етуге құқығы бар.

Бала асырап алудың күшін жою туралы талап Кодекстің 106-бабының 1-тармағында көзделген негіздер болған кезде қойылады. Асырап алушыларда ата-аналық құқықтар мен міндеттер балалар олардан туғанда емес, асырап алудың нәтижесінде туындайтындықтан, талап қоюдың нысанасы ата-аналық құқықтардан айыру туралы емес, бала асырап алудың күшін жою туралы болуға тиіс екендігіне соттардың назарын аудару қажет.

Кодекстің 106-бабының 1-тармағында көзделген жағдайларда асырап алудың күшін жоюға баланың келісімін анықтау талап етілмейді.

Сот Кодекстің 106-бабының 2-тармағына сәйкес, баланың мүдделерін негізге алып және оның пікірін ескеріп, асырап алушының тәртібінде кінә болмаған кезде де баланы асырап алудың күшін жоюға құқылы. Мұндай мән-жайларға, атап айтқанда, бала асырап алушы мен асырап алған баланың арасында олардың жеке қасиеттеріне байланысты өзара қарым-қатынастарының қалыптаспауын; асырап алғаннан кейін баланың денсаулық жағдайында тәрбиелеу процесін айтарлықтай қиындататын не бұған мүмкіндік бермейтін ақыл-естің кемдігінің немесе тұқым қуалаған ауытқушылықтың анықталуын, аталған кемшіліктердің бар екендігі туралы асырап алушының асырап алу кезінде ескертілмеуін; бала қатты бауыр басып қалған ата-аналарының әрекетке қабілеттілігінің қалпына келуін, баланың ата-аналарын ұмыта алмауын, мұның өзі оның көңіл-күй жағдайына кері әсер етуін және т.б. жатқызуға болады.

Бала асырап алудың күшін жою туралы арызды сот бала асырап алушылардың, қорғаншылық немесе қамқоршылық жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын органның, сондай-ақ прокурордың міндетті түрде қатысуымен талап қою ісін жүргізу тәртібімен қарайды (Кодекстің 107-бабының 2-тармағы).

21. Кодекстің 103-бабына сәйкес, бала асырап алу:

- 1) бала асырап алу туралы сот шешімі жалған құжаттар негізінде қабылданған;
- 2) Кодекстің 93-бабында аталған адамдардың келісімінсіз бала асырап алған;
- 3) некеде тұрған (ерлі-зайыпты болған) адам басқа жұбайының жазбаша келісімінсіз бала асырап алған;
- 4) Кодекстің 91-бабының 2-тармағында көзделген ережелер бұзылған жағдайларда жарамсыз деп танылады.

Бала асырап алуды жарамсыз деп тану туралы талапты асырап алған баланың ата-аналары, асырап алушының жұбайы, асырап алудан құқықтары бұзылған адамдар, прокурор және қорғаншылық немесе қамқоршылық жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын орган қоя алады.

22. Баланы асырап алу туралы соттың шешімі заңды күшіне енген күннен бастап үш жұмыс күні ішінде осы шешімнің үзінді көшірмесі бала асырап алу туралы сот шешімі шығарылған жер бойынша тіркеуші органға және қорғаншылық немесе қамқоршылық жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын органға, ал асырап алудың күшін жою туралы және бала асырап алуды жарамсыз деп тану туралы сот шешімінің үзінді көшірмесі бала асырап алуды мемлекеттік тіркеу орны бойынша тіркеуші органға және қорғаншылық немесе қамқоршылық жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын органдарға осындай мерзім ішінде жіберілуге тиіс екенін ескеру қажет (Кодекстің 88-бабы және 105-бабының 4-тармағы).

Шетел азаматтарының бала асырап алуының күшін жою не бала асырап алуды жарамсыз деп тану кезінде сот шешімінің үзінді көшірмесі Қазақстан Республикасының азаматы болып табылатын баланы Балаларды қорғау және шетелдік асырап алуға қатысты ынтымақтастық туралы 1993 жылғы 29 мамырдағы Конвенцияның 21-бабының 1-тармағы негізінде туған еліне кері қайтару туралы мәселені шешу үшін Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Балалардың құқықтарын қорғау жөніндегі комитетіне жіберілуге тиіс.

23. Мыналардың күші жойылған деп танылсын:

1) «Соттардың бала асырап алу туралы істерді қарау кезінде неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы заңнаманы қолдануының кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2000 жылғы 22 желтоқсандағы № 17 нормативтік қаулысы;

2) «Қазақстан Республикасы Жоғарғы Соты Пленумының «Соттардың бала асырап алу туралы істерді қарау кезінде неке және отбасы туралы заңнаманы қолдануының кейбір мәселелері туралы» 2000 жылғы 22 желтоқсандағы № 17 қаулысына өзгеріс және толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2006 жылғы 25 желтоқсандағы № 10 нормативтік қаулысы;

3) «Соттардың бала асырап алу туралы істерді қарау кезінде неке және отбасы туралы заңнаманы қолдануының кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2000 жылғы 22 желтоқсандағы № 17 нормативтік қаулысына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2008 жылғы 22 желтоқсандағы № 14 нормативтік қаулысы.

24. Қазақстан Республикасы Конституциясының 4-бабына сәйкес, осы нормативтік қаулы қолданыстағы құқық құрамына қосылады, жалпыға бірдей міндетті болып табылады және алғаш ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

**Қазақстан Республикасы
Жоғарғы Сотының
Төрағасы**

Қ.Мәми

**Қазақстан Республикасы
Жоғарғы Сотының судьясы,
жалпы отырыс хатшысы**

Қ.Шаухаров

**НОРМАТИВНОЕ ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 2
ВЕРХОВНОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

31 марта 2016 года

город Астана

**О практике применения судами
законодательства об усыновлении (удочерении) детей**

Изучив практику применения судами законодательства об усыновлении (удочерении) детей и в целях единообразного применения норм действующего брачно-семейного законодательства, пленарное заседание Верховного Суда Республики Казахстан

постановляет:

1. Законодательство Республики Казахстан об усыновлении (удочерении) детей на национальном и международном уровнях (далее - усыновление), основывается на Конституции Республики Казахстан и состоит из Кодекса Республики Казахстан «О браке (супружестве) и семье» (далее - Кодекс), Закона Республики Казахстан от 8 августа 2002 года № 345-ІІ «О правах ребенка в Республике Казахстан», Конвенции о правах ребенка от 20 ноября 1989 года, Конвенции о защите детей и сотрудничестве в отношении иностранного усыновления от 29 мая 1993 года, нормативных постановлений Конституционного Совета и Верховного Суда Республики Казахстан, постановлений Правительства Республики Казахстан от 21 сентября 2010 года № 966 «О мерах по обеспечению выполнения Республикой Казахстан обязательств, вытекающих из Конвенции о защите детей и сотрудничестве в отношении иностранного усыновления», от 30 марта 2012 года № 380 «Об утверждении Правил передачи детей, являющихся гражданами Республики Казахстан, на усыновление», от 10 июля 2014 года № 787 «Об утверждении Правил назначения, возврата и размера единовременной денежной выплаты в связи с усыновлением ребенка-сироты и (или) ребенка, оставшегося без попечения родителей» (с изменениями от 2 июля 2015 года), приказов Министра образования и науки Республики Казахстан от 5 декабря 2014 года № 508 «Об утверждении Правил учета иностранцев, желающих усыновить детей, являющихся гражданами Республики Казахстан», от 9 декабря 2014 года № 513 «Об утверждении Правил аккредитации агентств по усыновлению», от 16 января 2015 года № 15 «Об утверждении Правил учета лиц, желающих усыновить детей», от 16 января 2015 года № 13 «Об утверждении Правил деятельности и состав комиссии, выдающей заключение о возможности (невозможности) выдачи разрешения о передаче детей, являющихся гражданами Республики Казахстан

на усыновление», от 16 января 2015 года № 16 «Об утверждении Правил организации учета детей-сирот, детей, оставшихся без попечения родителей и подлежащих усыновлению, и доступа к информации о них», приказа Министра здравоохранения и социального развития Республики Казахстан от 28 августа 2015 года № 692 «Об утверждении перечня заболеваний, при наличии которых лицо не может усыновить ребенка, принять его под опеку или попечительство, патронат» и иных нормативных правовых актов.

2. Заявление об усыновлении ребенка подается гражданами, желающими усыновить ребенка, в суд по месту жительства (нахождения) ребенка по правилам подсудности.

Дела об усыновлении ребенка подсудны специализированным межрайонным судам по делам несовершеннолетних (часть третья статьи 27 Гражданского процессуального кодекса Республики Казахстан – далее ГПК).

Граждане Республики Казахстан, постоянно проживающие за пределами территории Республики Казахстан, а также иностранные граждане, в том числе и в случаях, когда они постоянно проживают на территории Республики Казахстан, заявление об усыновлении также подают в специализированный межрайонный суд по делам несовершеннолетних.

По ходатайству законного представителя несовершеннолетнего лица, заявленному до окончания подготовки дела к судебному разбирательству, дела по заявлениям об усыновлении могут рассматриваться или могут быть переданы районному (городскому) суду по месту жительства (нахождения) ребенка, за исключением дел, подсудных районным (городским) судам, находящимся в пределах города республиканского значения и столицы, областных центров (часть третья статьи 27 ГПК).

3. Принимая заявление об усыновлении, суд проверяет, соответствует ли заявление по форме и содержанию общим требованиям, предъявляемым статьей 148 ГПК к исковому заявлению, так и требованиям статьи 311 ГПК.

Исходя из специфики дел данной категории, суду необходимо проверять указание в заявлении сведений о самих усыновителях, детях, которых они желают усыновить, о месте жительства (нахождения) детей, их родителях, наличие у детей братьев и сестер, просьбы о возможных изменениях в записи актов о рождении усыновляемых детей, об обстоятельствах, с которыми кодекс связывает возможность быть усыновителем, подтверждающие их доказательства, а также наличие в приложении к заявлению необходимых документов, перечень которых содержится в статье 312 ГПК.

В случае невозможности получения заявителем этих документов, они из соответствующих органов должны быть истребованы судом по ходатайству заявителя.

Граждане Республики Казахстан, постоянно проживающие за пределами Республики Казахстан, иностранцы, в том числе имеющие вид на жительство в Республике Казахстан, желающие усыновить детей, должны представить письменное согласие уполномоченного органа в области защиты прав детей

Республики Казахстан (Комитета по охране прав детей) на начало процедуры усыновления.

Заявление должно быть подписано лично усыновителем (усыновителями), подача заявления кем-либо в интересах усыновителей недопустима.

Обязательность личного участия усыновителей в судебном заседании не исключает возможности участия уполномоченных представителей на основании статей 57, 58, 60 ГПК, которые вправе без личного участия доверителя вне стадии судебного разбирательства собрать и предоставить необходимые доказательства, по требованию судьи предоставлять дополнительные доказательства, ставить вопрос об оказании помощи в истребовании письменных и вещественных доказательств.

4. В соответствии с подпунктом 8) пункта 1 статьи 535 Кодекса Республики Казахстан «О налогах и других обязательных платежах в бюджет (Налоговый Кодекс)» (далее - Налоговый кодекс) с заявлений (жалоб) по делам особого производства, за исключением указанных в подпунктах 2), 3), 4) и 13) пункта 1 вышеуказанной статьи взимается государственная пошлина в размере 50% от месячного расчетного показателя (далее-МРП), установленного Законом о республиканском бюджете и действующего на дату уплаты государственной пошлины.

В силу изложенного следует иметь в виду, что поскольку дела по заявлениям об усыновлении рассматриваются в порядке особого, а не искового производства, то государственная пошлина должна взиматься в размере 50% от МРП, независимо от количества усыновителей (один усыновитель или супружеская пара) и указанных в заявлении усыновляемых детей.

5. При усыновлении найденного, брошенного (отказного) ребенка недостаточно наличие протокола или акта об обнаружении ребенка, составленного органом внутренних дел или местным исполнительным органом. Принимая заявления об усыновлении такого ребенка, судья проверяет, приложены ли к заявлению копия записи акта о рождении и свидетельство о его рождении, подтверждающие регистрацию ребенка в соответствии со статьей 196 Кодекса.

Если на момент подачи заявления об усыновлении найденный, брошенный (отказной) ребенок не зарегистрирован в порядке, предусмотренном статьей 196 Кодекса, и невозможно устранение этого недостатка на стадии досудебной подготовки дела, то суд в соответствии с подпунктом 3) части первой статьи 152 ГПК должен решить вопрос о возвращении заявления заявителю для устранения обстоятельств, препятствующих возбуждению дела.

6. Рассматривая дела об усыновлении детей - граждан Республики Казахстан иностранцами, судам следует иметь в виду, что иностранные лица пользуются процессуальными правами и выполняют процессуальные обязанности наравне с гражданами и юридическими лицами Республики

Казахстан, если иное не предусмотрено международным договором, ратифицированным Республикой Казахстан (часть вторая статьи 472 ГПК).

Документы, выданные, составленные или удостоверенные по установленной форме компетентными органами иностранных государств, совершенные вне пределов Республики Казахстан по законам иностранных государств в отношении организаций Республики Казахстан или иностранных лиц, принимаются судами Республики Казахстан при наличии консульской легализации или проставления апостиля, если иное не предусмотрено законодательством и (или) международным договором Республики Казахстан.

Вместе с тем следует иметь в виду, что легализация документов не требуется в отношениях между государствами-участниками Конвенции, отменяющей требование легализации иностранных официальных документов (г. Гаага, 5 октября 1961 года), вступившей в силу для Республики Казахстан 30 января 2001 года (далее - Конвенция).

В соответствии с требованиями статей 3 и 5 Конвенции вместо дипломатической или консульской легализации официальных документов в государствах-участниках Конвенции в подтверждение подлинности подписей должностных лиц, печатей или штампов на документе компетентным органом государства, в котором этот документ был совершен, проставляется апостиль. Суду необходимо обращать внимание на соблюдение порядка проставления апостиля, предусмотренного статьей 4 Конвенции, а именно: апостиль проставляется на самом документе или на отдельном листе, скрепляемом с документом, он должен соответствовать образцу, приложенному к указанной Конвенции.

Если апостилированный документ, выданный иностранным агентством, имеет ограниченный срок действия, который истек к моменту его предъявления суду, то необходимо решить вопрос о признании такого документа недопустимым доказательством.

7. В силу статьи 314 ГПК дела об усыновлении ребенка должны рассматриваться с обязательным участием самих усыновителей (усыновителя), представителей органа, осуществляющего функции по опеке или попечительству, а также прокурора. Следует иметь в виду, что если участие в судебном заседании усыновителей, представителей органа, осуществляющего функции по опеке или попечительству, а также прокурора является обязательным по закону, то родителей (родителя) или иных законных представителей усыновляемого ребенка, его родственников и других заинтересованных лиц, а также самого ребенка, достигшего возраста десяти лет, суд может привлечь к участию в деле в необходимых случаях.

Если суд придет к выводу о целесообразности опроса в судебном заседании усыновляемого ребенка, достигшего десяти лет, для выяснения его мнения по рассматриваемому вопросу, то суду следует предварительно выяснить мнение органа, осуществляющего функции по опеке или

попечительству, для того, чтобы присутствие ребенка в суде не оказало на него неблагоприятного воздействия.

При опросе в судебном заседании с участием психолога необходимо выяснить, не является ли мнение ребенка следствием воздействия на него одного из родителей или других заинтересованных лиц, осознает ли он свои собственные интересы при выражении этого мнения и как он его обосновывает.

Если по состоянию здоровья ребенок, достигший возраста десяти лет, не может явиться в судебное заседание (например, ребенок является инвалидом с детства и ограничен в передвижении), суд с учетом интересов ребенка может выяснить его мнение относительно усыновления по месту его нахождения.

8. При наличии у ребенка родителей их согласие является обязательным условием усыновления. Согласие родителей на усыновление ребенка должно быть выражено в заявлении, нотариально удостоверенном или заверенном руководителем учреждения, в котором находится ребенок, оставшийся без попечения родителей, либо органом, осуществляющим функции по опеке или попечительству по месту производства усыновления ребенка или по месту жительства родителей, а также может быть выражено непосредственно в суде при производстве усыновления. Согласие на усыновление, данное родителем в суде, должно быть отражено в протоколе (кратком протоколе) и подписано им лично, а также отражено в решении. Принимая во внимание, что данная категория дел рассматривается в закрытом судебном заседании, суд вправе по ходатайству заявителей не проводить аудио-видеофиксацию процесса, в этом случае составляется полный протокол судебного заседания.

Исходя из приоритета прав родителей, следует учесть, что любой из них может до вынесения решения отменить данное им ранее согласие на усыновление независимо от мотивов, побудивших его сделать это (статья 93 Кодекса). В этом случае судом выносится решение об отказе в удовлетворении требования об усыновлении.

Требование закона о необходимости согласия родителей на усыновление ребенка распространяется и на детей, имеющих родителей (родителя) и находящихся под опекой (попечительством) воспитательных, лечебных, лечебно-профилактических учреждений, учреждений социальной защиты населения и других аналогичных учреждений, кроме случаев, предусмотренных статьей 94 Кодекса.

При усыновлении ребенка несовершеннолетних родителей, не достигших возраста шестнадцати лет, необходимо также согласие законных представителей. В случае отсутствия законных представителей несовершеннолетних родителей или в случае, если ребенок брошен несовершеннолетними родителями в медицинской организации после рождения и его судьбой никто не интересуется более трех месяцев, необходимо согласие органа, осуществляющего функции по опеке или попечительству.

В соответствии с пунктом 7 статьи 77 Кодекса усыновление ребенка в случае лишения родителей родительских прав допускается по истечении шести месяцев со дня вступления в законную силу решения суда о лишении родительских прав. Усыновление ребенка, один из родителей которого лишен родительских прав, допускается с согласия другого родителя.

Отказ опекуна (попечителя) или руководителей указанных выше учреждений дать согласие на усыновление, в отличие от отказа родителей на усыновление, не препятствует положительному разрешению судом вопроса об усыновлении, если этого требуют интересы ребенка (пункты 1, 4 - 6 статьи 93 Кодекса).

Статья 94 Кодекса ограничивает право суда истребовать другие документы, подтверждающие согласие родителей на усыновление при наличии оформленного в установленном порядке письменного заявления об отказе от ребенка в медицинской организации матери, не состоящей в браке (супружестве). В указанном случае суду следует проверить, не отозвано ли согласие матери на усыновление ребенка на момент рассмотрения дела в суде путем направления запроса в нотариальную палату, органы, осуществляющие функции по опеке или попечительству, руководителю медицинской организации, в зависимости от того, кем были оформлены отказ от ребенка и согласие на усыновление.

9. Усыновление ребенка одним из супругов требует письменного согласия другого супруга на усыновление, если ребенок не усыновляется обоими супругами (статья 96 Кодекса).

Исключение составляют случаи, когда судом, рассматривающим заявление об усыновлении, будет установлено, что супруги прекратили семейные отношения, не проживают совместно более года и место жительства супруга заявителя неизвестно. Указанные обстоятельства могут быть установлены доказательствами, предусмотренными статьей 63 ГПК (свидетельские показания о прекращении семейных отношений между супругами, справки адресных служб, органов внутренних дел о результатах розыска и т.д.), а также вступившим в законную силу решением суда о признании этого супруга безвестно отсутствующим.

При усыновлении ребенка одним супругом суду следует выяснить отношения, сложившиеся в семье усыновителя, установить мотив, причину отказа от усыновления другим супругом, нет ли обстоятельств, исключающих право этого супруга быть усыновителем по закону, соответствует ли интересам усыновляемого ребенка совокупность установленных обстоятельств.

10. Независимо от того, указано ли в заявлении об усыновлении наличие у усыновляемого ребенка братьев и сестер, суду следует на стадии подготовки дела к судебному разбирательству выяснить, имеются ли у усыновляемого ребенка братья и сестры и подлежат ли они усыновлению на момент рассмотрения дела. Усыновление братьев и сестер разными

лицами не допускается, за исключением случаев, когда усыновление отвечает интересам детей (например, дети не осведомлены о своем родстве, не проживали и не воспитывались совместно, не могут жить и воспитываться вместе по состоянию здоровья).

11. Рассматривая дела об усыновлении ребенка - гражданина Республики Казахстан, гражданами Республики Казахстан, постоянно проживающими за пределами территории Республики Казахстан, иностранными гражданами судам следует иметь в виду следующее:

1) усыновление детей допускается только в случаях, если не представилось возможным передать этих детей на воспитание в семьи граждан Республики Казахстан, постоянно проживающих на территории Республики Казахстан (усыновление, опека, попечительство, патронатное воспитание или иные формы устройства детей, оставшихся без попечения родителей, предусмотренные законом), или на усыновление родственникам детей независимо от места жительства и гражданства этих родственников (пункт 4 статьи 84 Кодекса).

Для выяснения указанных обстоятельств судам необходимо истребовать от органа, осуществляющего функции по опеке или попечительству, документы, подтверждающие невозможность передачи ребенка на воспитание в семью граждан Республики Казахстан или на усыновление родственникам ребенка независимо от гражданства и места жительства этих родственников, данные о регистрации усыновляемого ребенка на первичный, региональный учет, а также от уполномоченного органа в области защиты прав детей Республики Казахстан данные о постановке усыновляемого ребенка на централизованный учет. При исследовании названных документов следует проверить, с какого времени ребенок состоит на учете, истек ли трехмесячный срок постановки на централизованный учет, предлагался ли ребенок на воспитание или усыновление гражданам Республики Казахстан или родственникам ребенка, если предлагался, то по какой причине они отказались от принятия ребенка в семью, допросить родственников и лиц, которые отказались от усыновления данного ребенка, подписывались ли ими заявления об ознакомлении со сведениями о ребенке и отказе от усыновления либо принятии на воспитание в семью;

2) граждане, претендующие на усыновление ребенка - гражданина Республики Казахстан и зарегистрированные в установленном порядке через аккредитованные агентства по усыновлению, должны представить суду заключение компетентного органа государства, гражданами которого они являются либо имеют постоянное место жительства, об условиях их жизни и о возможности быть усыновителем, разрешение компетентного органа на въезд усыновленного ребенка из Республики Казахстан в принимающее государство. При исследовании судом заключения об условиях жизни данных граждан и о возможности быть усыновителями, составленного иностранной организацией по усыновлению (агентством по усыновлению), необходимо

проверить, предоставлены ли этой организации полномочия составлять такие заключения от имени компетентного органа соответствующего государства.

12. При проверке документов, подтверждающих право лица быть усыновителем, необходимо иметь в виду, что факт наличия либо отсутствия судимости должен быть подтвержден только компетентным органом страны проживания лица, желающего усыновить ребенка.

В случае усыновления ребенка, являющегося гражданином Республики Казахстан, иностранными гражданами, имеющими вид на жительство иностранца в Республике Казахстан, суд обязан истребовать документы о наличии или отсутствии судимости, составленные компетентными органами страны, гражданами которой они являются, и компетентными органами Республики Казахстан за период проживания этих граждан в Республике Казахстан.

Проверяя, не имеются ли у заявителей заболеваний, перечисленных в Перечне заболеваний, при наличии которых лицо не может усыновить ребенка, принять его под опеку или попечительство, патронат, утвержденном приказом Министра здравоохранения и социального развития Республики Казахстан от 28 августа 2015 года № 692, необходимо исследовать медицинское заключение, выданное в стране проживания заявителей. В случае сомнения в их допустимости и достаточности как доказательства суд вправе предложить усыновителям пройти медицинское обследование в медицинских учреждениях Республики Казахстан.

В случае усыновления ребенка, воспитывающегося в организациях для детей-сирот и детей, оставшихся без попечения родителей, суду следует удостовериться, что кандидаты в усыновители состоят на учете лиц, желающих усыновить детей.

13. Усыновление детей иностранцами разрешается лишь гражданам страны, имеющей равнозначные с Республикой Казахстан международные обязательства в сфере защиты прав и интересов детей. С целью выяснения указанных обстоятельств необходимо проверять факт ратификации и признания страной усыновителей ряда Конвенций в области защиты прав детей, ратифицированных Республикой Казахстан, а также наличие двусторонних соглашений об оказании правовой помощи, заключенных между Республикой Казахстан и страной усыновителей.

14. Граждане Республики Казахстан, постоянно проживающие на территории Республики Казахстан, желающие усыновить детей, обязаны лично выбрать ребенка и иметь с ним непосредственные контакты не менее двух недель. Граждане Республики Казахстан, постоянно проживающие за пределами Республики Казахстан, и иностранцы, претендующие на усыновление ребенка, должны иметь с ребенком непосредственный контакт не менее четырех недель. Эти сроки должны быть соблюдены указанными лицами до подачи заявления об усыновлении в суд.

Заявление об усыновлении, поданное до истечения этих сроков, согласно подпункту 1) части первой статьи 152 ГПК возвращается заявителю, поскольку закон обязывает усыновителей в установленные сроки лично познакомиться с усыновляемым ребенком, в ходе судебного заседания суду надлежит исследовать обстоятельства общения заявителей с усыновляемым ребенком, убедиться в установлении между ними контакта.

15. В целях обеспечения охраняемой законом тайны усыновления суд в соответствии с частью второй статьи 19, статьей 314 ГПК рассматривает дела данной категории в закрытом судебном заседании, включая оглашение решения суда. Принимая во внимание то, что рассмотрение дел об усыновлении в закрытом судебном заседании предусмотрено законом, судья на стадии подготовки дела должен принять такое решение и указать об этом в определении о назначении дела к судебному разбирательству.

В судебном заседании суд должен предупредить лиц, участвующих в рассмотрении дела, о неразглашении сведений, ставших им известными в ходе рассмотрения заявления, и возможности привлечения их к уголовной ответственности за разглашение тайны усыновления, что должно быть отражено в протоколе судебного заседания письменно либо в кратком протоколе и аудиозаписи судебного заседания.

16. Решая вопрос о допустимости усыновления, в каждом конкретном случае судам следует проверять и учитывать нравственные и иные личные качества усыновителя (обстоятельства, характеризующие поведение заявителя на работе, в быту, наличие на момент усыновления непогашенной или неснятой судимости за совершение умышленного преступления), состояние его здоровья, возраст, сложившиеся в семье взаимоотношения, отношения, возникшие между этими лицами и ребенком, а также материальные и жилищные условия жизни будущих усыновителей.

17. В силу требований пунктов 1 и 2 статьи 100 Кодекса усыновленные дети и их потомство по отношению к усыновителям и их родственникам, а усыновители и их родственники по отношению к усыновленным детям и их потомству полностью приравниваются в личных неимущественных и имущественных правах и обязанностях к родственникам по происхождению. Усыновленные дети утрачивают указанные выше права и освобождаются от обязанностей по отношению к своим кровным родителям.

Упомянутые правовые последствия наступают независимо от записи усыновителей в качестве родителей в актовой записи о рождении этого ребенка. Исключение составляют случаи, когда один из родителей усыновленного ребенка умер и близкие родственники со стороны этого родителя, исходя из интересов ребенка, просят о сохранении прав и обязанностей родственников умершего по отношению к усыновленному.

Судом также могут быть сохранены личные неимущественные и имущественные права и обязанности одного из родителей в случае, когда ребенок усыновляется только одним лицом, и об этом просят отец, если

усыновитель - женщина, или мать, если усыновитель - мужчина (пункт 3 статьи 100 Кодекса).

О сохранении отношений усыновленного ребенка с одним из родителей или с родственниками умершего родителя указывается в решении суда об усыновлении ребенка.

18. В резолютивной части решения об усыновлении, которым заявление усыновителей (усыновителя) было удовлетворено, необходимо указать об удовлетворении просьбы об усыновлении ребенка заявителями (заявителем), о признании ребенка усыновленным конкретными лицами (лицом), а также о необходимости внести соответствующие изменения в запись акта о рождении, в том числе о записи усыновителей (усыновителя) в качестве родителей в книге записей рождений, об изменении фамилии, имени, отчества, даты и места рождения ребенка, если такая просьба содержится в заявлении и дано согласие ребенка, достигшего возраста 10 лет, а также о сохранении личных неимущественных и имущественных прав одного из родителей усыновленного или родственников его умершего родителя, если эти вопросы были положительно разрешены судом по просьбе заявителя либо заинтересованных лиц. При изменении фамилии и отчества усыновленного данные указываются по фамилии и имени усыновителей (усыновителя), дальнейшее изменение написания фамилии и отчества усыновленного ребенка по традициям казахского народа производится уполномоченным государственным органом в установленном порядке.

Изменение национальности ребенка в случае усыновления не входит в компетенцию суда и определяется в соответствии со статьей 65 Кодекса, а изменение места рождения ребенка судом возможно только в пределах территории Республики Казахстан (пункт 1 статьи 98 Кодекса).

Необходимо иметь в виду, что согласно пункту 2 статьи 10 Закона Республики Казахстан от 12 января 2007 года № 223-III «О национальных реестрах идентификационных номеров» индивидуальный идентификационный номер условно исключается из Национального реестра индивидуальных идентификационных номеров после вступления в силу решения суда об усыновлении (удочерении) при изменении сведений об усыновленном ребенке, его персональных данных.

19. При наличии исключительных обстоятельств, непосредственно затрагивающих интересы ребенка, суд в соответствии со статьей 244 ГПК вправе по просьбе заявителя обратиться к немедленному исполнению, изложив мотивы, по которым он пришел к выводу о необходимости немедленного исполнения решения суда (например, требуется срочная госпитализация усыновленного для проведения курса лечения или оперативного вмешательства, и промедление ставит под угрозу жизнь и здоровье ребенка).

20. Кодексом предусмотрены основания как отмены усыновления, так и признания усыновления недействительным.

Правом требовать отмены усыновления ребенка в соответствии со статьей 108 Кодекса обладают его родители, супруг усыновителя, усыновители ребенка, усыновленный ребенок, достигший возраста 14 лет, орган, осуществляющий функции по опеке или попечительству, а также прокурор в интересах ребенка.

Требование об отмене усыновления предъявляется при наличии оснований, предусмотренных пунктом 1 статьи 106 Кодекса. Необходимо обратить внимание судов на то, что предмет иска должно быть требование об отмене усыновления, а не о лишении родительских прав, поскольку родительские права и обязанности возникают у усыновителей в результате усыновления, а не происхождения от них детей.

Выяснение согласия ребенка на отмену усыновления в случаях, предусмотренных пунктом 1 статьи 106 Кодекса, не требуется.

Суд в соответствии с пунктом 2 статьи 106 Кодекса вправе отменить усыновление ребенка и при отсутствии виновного поведения усыновителя, исходя из интересов ребенка и с учетом его мнения. К таким обстоятельствам, в частности, можно отнести: не сложившиеся взаимоотношения между усыновителем и усыновленным в силу их личных качеств; выявление после усыновления умственной неполноценности или наследственных отклонений в состоянии здоровья ребенка, существенно затрудняющих либо делающих невозможным процесс воспитания, о наличии которых усыновитель не был предупрежден при усыновлении; восстановление дееспособности родителей ребенка, к которым он сильно привязан, не может их забыть, что отрицательно сказывается на его эмоциональном состоянии и т. п.

Заявление об отмене усыновления рассматривается судом в порядке искового производства с обязательным привлечением усыновителей, органа, осуществляющего функции по опеке или попечительству, а также прокурора (пункт 2 статьи 107 Кодекса).

21. В соответствии со статьей 103 Кодекса усыновление признается судом недействительным в случаях:

- 1) принятия решения суда об усыновлении на основе подложных документов;
- 2) совершения усыновления без согласия лиц, указанных в статье 93 Кодекса;
- 3) усыновления лицом, состоящим в браке (супружестве), без письменного согласия другого супруга;
- 4) нарушения положений, предусмотренных пунктом 2 статьи 91 Кодекса.

Требование о признании усыновления недействительным вправе предъявить родители усыновленного, супруг усыновителя, лица, права которых нарушены усыновлением, прокурор, орган, осуществляющий функции по опеке или попечительству.

22. Необходимо учитывать, что в течение трех рабочих дней со дня вступления в законную силу решения суда об усыновлении ребенка выписка из этого решения должна быть направлена в регистрирующий орган и в орган, осуществляющий функции по опеке или попечительству, по месту вынесения решения об усыновлении, а выписка из решения суда об отмене усыновления и признании усыновления недействительным в такой же срок должна быть направлена в регистрирующий орган и органы, осуществляющие функции по опеке или попечительству, по месту государственной регистрации усыновления (статья 88 и пункт 4 статьи 105 Кодекса).

При отмене усыновления иностранными гражданами либо признания усыновления недействительным выписка из решения суда должна быть направлена в Комитет по охране прав детей Министерства образования и науки Республики Казахстан для решения вопроса о возврате ребенка - гражданина Республики Казахстан в страну происхождения на основании пункта 1 статьи 21 Конвенции о защите детей и сотрудничестве в отношении иностранного усыновления от 29 мая 1993 года.

23. Признать утратившими силу:

1) нормативное постановление Верховного Суда Республики Казахстан от 22 декабря 2000 года № 17 «О некоторых вопросах применения судами законодательства о браке (супружестве) и семье при рассмотрении дел об усыновлении (удочерении) детей»;

2) нормативное постановление Верховного Суда Республики Казахстан от 25 декабря 2006 года № 10 «О внесении изменения и дополнений в постановление Пленума Верховного Суда Республики Казахстан от 22 декабря 2000 года № 17 «О некоторых вопросах применения судами законодательства о браке и семье при рассмотрении дел об усыновлении (удочерении) детей»;

3) нормативное постановление Верховного Суда Республики Казахстан от 22 декабря 2008 года № 14 «О внесении изменений в нормативное постановление Верховного Суда Республики Казахстан от 22 декабря 2000 года № 17 «О некоторых вопросах применения судами законодательства о браке и семье при рассмотрении дел об усыновлении (удочерении) детей».

24. Согласно статье 4 Конституции Республики Казахстан настоящее нормативное постановление включается в состав действующего права, является общеобязательным и вводится в действие со дня первого официального опубликования.

**Председатель Верховного Суда
Республики Казахстан**

К.Мами

**Судья Верховного Суда
Республики Казахстан,
секретарь пленарного заседания**

К.Шаухаров

Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының азаматтық істер жөніндегі сот алқасының қаулыларынан үзінділер

Извлечения из постановлений судебной коллегии по гражданским делам Верховного Суда Республики Казахстан

Заң талаптарын дұрыс басшылыққа алмағандықтан, апелляциялық сатыдағы соттың қабылдаған сот актілерінің күші жойылып, бірінші сатыдағы соттың шешімі күшінде қалдырылды

2016 жылғы 25 наурыз

Зеп-155-16

Талапкер Қ. жауапкер «Қызылорда облыстық денсаулық сақтау басқармасы» мемлекеттік мекемесінің 2015 жылғы 14 қыркүйектегі № 447-ж бұйрығының күшін жою туралы талап арызбен сотқа жүгінген.

Қызылорда қалалық сотының 2015 жылғы 17 қарашадағы шешімімен М.-ның талап арызын қанағаттандырудан бас тартылған.

Қызылорда облыстық сотының азаматтық және әкімшілік істер жөніндегі апелляциялық сот алқасының 2015 жылғы 14 желтоқсандағы шешімімен талап арызды қанағаттандыру туралы жаңа шешім қабылданып, «Қызылорда облыстық денсаулық сақтау басқармасы» мемлекеттік мекемесінің 2015 жылғы 14 қыркүйектегі № 447-ж бұйрығының күші жойылған.

Қазақстан Республикасының Азаматтық процестік кодексінің (бұдан әрі - АПК) 438-бабының 5-бөлігіне сәйкес заңсыз сот актісін шығаруға әкеп соққан материалдық және процестік құқық нормаларының елеулі түрде бұзылуы заңды күшіне енген сот актілерін кассациялық тәртіппен қайта қарауға негіз болады.

Іс бойынша мұндай заң бұзушылықтарға жол берілген.

Азаматтық іс бойынша жиналған дәлелдерге сәйкес прокуратура органдары жүргізген тексерістің қорытындысы бойынша «Қызылорда облыстық денсаулық сақтау басқармасы» мемлекеттік мекемесіне (бұдан әрі - Басқарма) «Қызылорда облыстық салауатты өмір салтын қалыптастыру орталығы» МКҚК-ы (бұдан әрі - Кәсіпорын) қызметінде мемлекеттік сатып алу туралы қолданыстағы заңнаманың талаптарында орын алған 6 дерек бойынша заңдылықты бұзушылықтарды жою туралы 2015 жылғы 27 мамырда ұсыныс енгізген.

Прокуратураның ұсынысында Кәсіпорын басшысы М.-ның тарапынан «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Қазақстан Республикасы

Заңының (бұдан әрі - Заң) 12-бабы 1-тармағының 4), 5), 12) тармақшаларында көзделген құқық бұзушылықтар орын алғанын, атап айтқанда шешімдер әзірлеу мен қабылдау кезінде заңды және жеке тұлғаларға заңсыз артықшылық көрсету (4) тармақша), кімге болса да табыс алуға байланысты кәсіпкерлік және өзге де қызметті жүзеге асыруда заңдарда көзделмеген кез келген жәрдем көрсету (5) тармақша) және жеке немесе заңды тұлғаларға олардың құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыруда көрінеу кедергі жасау (12) тармақша) сыбайлас жемқорлыққа жағдай туғызатын құқық бұзушылықтар деп көрсетілген.

Аталған ұсыныс 2015 жылғы 2 маусымда Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің Қызылорда облысы бойынша департаментіне қарау үшін жолданған.

Өз кезегінде, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің Қызылорда облысындағы тәртіптік кеңесінің М.-ға қатысты тәртіптік істі тәртіптік жаза қолдану үшін «Қызылорда облыстық денсаулық сақтау басқармасы» мемлекеттік мекемесіне жолдау туралы 2015 жылғы 22 тамыздағы № 51 шешімі қабылданған.

2015 жылғы 10 қыркүйектегі Басқарманың бірыңғай тәртіптік комиссиясының қорытындысына сәйкес Кәсіпорын директоры М.-ға Заңның 12-бабы 1-тармағының 12)-тармақшасын бұзғандығы үшін «қызметіне толық сәйкес еместігі туралы ескерту» түрінде тәртіптік жаза қолдану туралы шешім қабылданған.

2015 жылғы 14 қыркүйектегі Басқарманың № 447-ж бұйрығымен М. «қызметіне толық сәйкес еместігі туралы ескерту» түріндегі тәртіптік жазаға тартылған.

Заңның 12-бабы 2-тармағының талаптарына сәйкес мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың немесе оларға теңестірілген адамдардың осы баптың 1-тармағының 1), 6), 7), 8), 10), 11), 12), 12-1) және 14) тармақшаларында көрсетілген қандай да бір құқық бұзушылықтарды жасауы, қызметінен төмендетуге, ал төмен тұрған бос лауазым болмаған жағдайда – заңда белгіленген тәртіппен қызметіне толық сәйкес еместігі туралы ескерту түрінде тәртіптік жазаға тартылады.

Осыған орай мемлекеттік міндеттерді атқаруға уәкілетті адамдарға теңестірілген адамдар жеке немесе заңды тұлғаларға олардың құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыруда көрінеу кедергі жасауы, қызметіне толық сәйкес еместігі туралы ескерту түрінде тәртіптік жазаға тартылады.

Бұл ретте апелляциялық сот алқасының М.-ның әрекетінде көрінеу кедергі жасау деректері прокуратураның ұсынысында көрсетілмеген және Басқарманың бірыңғай тәртіптік комиссиясының мәжілісінде талқыланбаған деген тұжырымдары істің мән-жайларына сәйкес келмейді.

Талапкер М.-ның көрінеу кедергі жасау түріндегі сыбайлас жемқорлыққа жағдай туғызатын құқық бұзушылығы прокуратураның ұсынысында көрсетіліп, сондай-ақ прокурордың қатысуымен өткен Басқарманың бірыңғай тәртіптік комиссиясының мәжілісінде талқыланғаны, іс материалдарындағы тиісті дәлелдемелермен расталады.

Апелляциялық сатыдағы соттың ұйғарымында және шешімінде баяндалған тұжырымдар істің мән-жайларына сәйкес келмеуі заңсыз сот актілерін шығаруға әкеп соққан.

Аталған заң бұзушылықтар АПК-нің 438-бабының 5-бөлігіне және «Соттардың азаматтық іс жүргізу заңнамасының кейбір нормаларын қолдануы туралы» Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2003 жылғы 20 наурыздағы № 2 нормативтік қаулысының 30-тармағына сәйкес іс бойынша қабылданған сот актілерінің күшін жоюға негіз болады.

Істің мұндай тұрғысында апелляциялық сатыдағы соттың қабылдаған сот актілерінің күші жойылып, бірінші сатыдағы соттың шешімі күшінде қалдырылды.

«Қызылорда облыстық денсаулық сақтау басқармасы» мемлекеттік мекемесінің өтінішхаты қанағаттандырылды.

Споры в сфере пенсионного обеспечения

**Выплата пенсии за выслугу лет пенсионерам –
бывшим сотрудникам органов внутренних дел
осуществляется государством их прежнего места жительства,
если в государстве нового постоянного места жительства им отказано
в выплате пенсии за выслугу лет в связи с несоблюдением
предусмотренных законодательством этого государства условий
назначения такой пенсии**

16 марта 2016 года

Згп-128-16

Ю. обратился в суд с иском к Министерству внутренних дел Республики Казахстан о признании отказа ответчика в выплате пенсии неправомерным и об обязанности выплатить пенсию по выслуге лет.

Решением Таразского городского суда от 8 мая 2015 года в удовлетворении заявления Ю. отказано.

Постановлением апелляционной судебной коллегии по гражданским и административным делам Жамбылского областного суда от 29 июня 2015 года решение суда первой инстанции изменено, отменено в части отказа в удовлетворении заявления Ю. о признании неправомерным отказа ответчика в выплате пенсии с вынесением в этой части нового решения

об удовлетворении заявления. В остальной части решение суда первой инстанции оставлено без изменения.

Постановлением кассационной судебной коллегии Жамбылского областного суда от 9 сентября 2015 года постановление апелляционной инстанции оставлено без изменения.

Судебная коллегия по гражданским делам Верховного Суда отменила постановления апелляционной и кассационной судебных коллегий, оставив в силе решение суда первой инстанции по следующим основаниям.

Из материалов дела следует, что Ю. 30 апреля 2010 года пенсионным отделом УВД Навоийской области Республики Узбекистан была назначена пенсия по выслуге лет. При этом он имел стаж работы в органах внутренних дел Республики Узбекистан 13 лет 11 месяцев 2 дня, что в льготном исчислении составило 20 лет 10 месяцев 18 дней.

08 сентября 2012 года Ю. переехал на историческую родину в Республику Казахстан на постоянное место жительства, получил статус оралмана.

При обращении в МВД РК с просьбой о выплате пенсии письмом от 25 сентября 2014 ему было отказано по тем основаниям, что Законом «О пенсионном обеспечении в Республике Казахстан» право на пенсионные выплаты за выслугу лет имеют сотрудники правоохранительных органов, достигшие предельного возраста и состояния на службе 25 лет и выше, а также уволенные по сокращению штатов или по состоянию здоровья.

При этом стаж работы Ю. не составил 25 лет, им не достигнут предельный возраст в службе, то есть 47 лет, кроме того, он был уволен из органов внутренних дел Республики Узбекистан 30 апреля 2010 года по собственному желанию.

По указанным основаниям решением Таразского городского суда от 8 мая 2015 года отказано в удовлетворении исковых требований Ю.

Вышестоящие суды, отменяя данное решение суда и удовлетворяя требования Ю., сослались на Соглашение о гарантии прав граждан государств-участников Содружества Независимых Государств в области пенсионного обеспечения от 13 марта 1992 года, Соглашение о порядке пенсионного обеспечения и государственного страхования сотрудников органов внутренних дел государств-участников Содружества Независимых Государств от 24 декабря 1993 года, а также решение Экономического суда СНГ от 26 марта 2008 года по толкованию норм вышеуказанных соглашений.

При этом суды мотивировали тем, что в соответствии с вышеприведенными международными нормами Ю. сохранено право на установленное пенсионное обеспечение при переезде на постоянное место жительства в Республику Казахстан. В силу норм международных договоров основания для назначения пенсии пересмотру не подлежат, пересмотру подлежит лишь размер пенсии в соответствии с национальным законодательством.

Однако апелляционной и кассационной судебными инстанциями Жамбылского областного суда неправильно применены нормы вышеуказанных соглашений относительно настоящего гражданского дела.

Действительно, в качестве гарантии прав граждан на пенсионное обеспечение в статье 7 Соглашения от 13 марта 1992 года закреплены нормы, обеспечивающие сохранение выплаты ранее назначенной пенсии при переезде пенсионера на постоянное место жительства в другое государство-участник Соглашения.

Данная норма гарантирует право пенсионера, в частности Ю., на получение пенсии при переезде в другое государство. Это право никем не оспаривается и не является предметом спора настоящего гражданского дела.

Спор возник относительно места выплаты пенсии: в Республике Казахстан или Республике Узбекистан.

Согласно статье 1 Соглашения от 24 декабря 1993 года пенсионное обеспечение сотрудников органов внутренних дел Сторон, а также пенсионное обеспечение их семей осуществляются на условиях, по нормам и в порядке, которые установлены или будут установлены законодательством Сторон, на территории которых они постоянно проживают.

Статьей 2 Соглашения предусмотрено, что при изменении пенсионером места жительства исчисление пенсии осуществляется в порядке, установленном законодательством Стороны по вновь избранному им месту жительства.

Закон Республики Казахстан от 21 июня 2013 года «О пенсионном обеспечении в Республике Казахстан» (аналогично в редакции Закона, действовавшего на момент увольнения Ю.) не предусматривает оснований для назначения Ю. пенсионных выплат по выслуге лет в силу недостаточной выслуги лет и оснований для увольнения.

Кроме того, решением Экономического суда СНГ от 26 ноября 2015 года дано толкование правильного применения норм Соглашения в случаях отказа в выплате пенсии по новому месту жительства, аналогичных делу Ю.

Из данного толкования следует, что выплата пенсии за выслугу лет пенсионерам – бывшим сотрудникам органов внутренних дел осуществляется государством их прежнего места жительства, если в государстве нового постоянного места жительства им отказано в выплате пенсии за выслугу лет в связи с несоблюдением предусмотренных законодательством этого государства условий для назначения такой пенсии (не достигнут предельный возраст состояния на службе или недостаточно имеющейся выслуги лет).

Обжалуемые судебные акты не отвечают принципу справедливости, поскольку вопреки статье 14 Конституции Казахстана, статьям 6, 13 ГПК ставят граждан республики, имеющих право претендовать на получение пенсии за выслугу лет только после 25 лет воинской службы, в заведомо неравное положение по сравнению с лицом, не имеющим такой выслуги.

Таким образом, при рассмотрении данного дела апелляционной и кассационной инстанциями Жамбылского областного суда допущено неправильное применение норм материального права, что привело к неверному разрешению дела и в соответствии с частью 5 статьи 438 ГПК явилось основанием для отмены вступивших в законную силу судебных актов.

Трудовые споры

**В соответствии с пунктом 157 Правил
прохождения воинской службы в Вооруженных
Силах, других войсках и воинских формированиях
Республики Казахстан, утвержденных Указом Президента
Республики Казахстан от 25 мая 2006 года № 124, при
наличии у военнослужащего, проходящего воинскую службу
по контракту, нескольких оснований для увольнения с
воинской службы, он увольняется по избранному им основанию**

25 марта 2016 года

Згп-170-16

Н. обратилась в суд с иском к государственному учреждению (далее – ГУ) «Центр парашютной подготовки Вооруженных Сил Республики Казахстан» (далее – ЦПП ВС РК), ГУ «Министерство обороны Республики Казахстан» об отмене приказа, об изменении формулировки увольнения, признании действий незаконными, возложении обязанности совершить действия.

Свои требования Н. мотивировала тем, что была уволена по достижению предельного возраста состояния на воинской службе, тогда как она должна быть уволена по состоянию здоровья. Кроме того, при увольнении ей была неправильно определена выслуга лет, в связи с чем у нее не возникает права на реализацию жилищных льгот.

Решением военного суда Алматинского гарнизона от 27 мая 2015 года в удовлетворении исковых требований Н. отказано.

Постановлением апелляционной судебной коллегии по гражданским и административным делам Военного суда Республики Казахстан от 14 июля 2015 года решение суда оставлено без изменения.

Судебная коллегия по гражданским делам Верховного Суда изменила судебные акты местных судов в части отказа в удовлетворении исковых требований Н. об изменении формулировки увольнения, в этой части вынесено новое решение, которым иск Н. удовлетворен.

Приказом Главнокомандующего Силами воздушной обороны Вооруженных Сил Республики Казахстан от 2 февраля 2015 года № 1 в части

увольнения Н. в запас по подпункту 1 пункта 1 статьи 26 Закона «О воинской службе и статусе военнослужащих» достижение предельного возраста состояния на воинской службе изменено на увольнение по подпункту 4) пункта 1 статьи 26 Закона «О воинской службе и статусе военнослужащих» - по состоянию здоровья в связи с заключением военно-врачебной комиссии о признании ограниченно годным к воинской службе по следующим основаниям.

Судами было установлено и сторонами не оспаривалось, что старший прапорщик Н. являлась военнослужащей старшего сержантского состава и предельный возраст состояния на воинской службе для нее составляет 47 лет, который наступил 27 января 2015 года.

В связи с наступлением предельного возраста состояния на воинской службе Н. была письменно уведомлена о предстоящем увольнении с воинской службы.

Приказом Главнокомандующего Силами воздушной обороны Вооруженных Сил Республики Казахстан от 2 февраля 2015 года № 1 Н. была уволена с воинской службы в запас по достижении предельного возраста состояния на воинской службе.

Отказывая истцу в удовлетворении требований об изменении формулировки увольнения, суды мотивировали свое решение тем, что ответчиками был соблюден порядок увольнения Н. с воинской службы.

Вместе с тем в соответствии с пунктом 157 Правил прохождения воинской службы в Вооруженных Силах, других войсках и воинских формированиях Республики Казахстан, утвержденных Указом Президента Республики Казахстан от 25 мая 2006 года № 124, при наличии у военнослужащего, проходящего воинскую службу по контракту, нескольких оснований для увольнения с воинской службы он увольняется по избранному им основанию.

Из материалов дела следует, что на момент вынесения оспариваемого приказа об увольнении от 2 февраля 2015 года Н. на основании приказа № 17 от 29 января 2015 года считалась убитой на стационарное лечение в Военно-клинический госпиталь города Алматы по направлению от 28 января 2015 года. После лечения в госпитале Н. приступила к исполнению служебных обязанностей лишь 10 февраля 2015 года.

Далее из материалов дела следует, что 21 февраля 2015 года Н. подала рапорт о направлении её на прохождение военно-врачебной комиссии в связи с ухудшением состояния здоровья.

12 марта 2015 года было выдано заключение военно-врачебной комиссии № 159, согласно которому Н. была признана ограниченно годной к воинской службе.

Таким образом, доводы истца о том, что она имела право на увольнение с воинской службы по состоянию здоровья и ей не была предоставлена

возможность выбора, нашли свое подтверждение. Поэтому требования истца в этой части подлежали удовлетворению.

Касательно части исковых требований о признании незаконными действий по подсчету выслуги лет и обязанности ответчиков направить личное дело на подсчет выслуги лет, то в этой части Н. на удовлетворении требований не настаивала, поскольку в приказе от 14 марта 2015 года, которым Н. была исключена из списков личного состава, выслуга лет ей была определена на дату вынесения приказа.

Учитывая, что обстоятельства дела установлены судами первой и апелляционной инстанции полно и правильно, но допущена ошибка в применении норм материального права, коллегия сочла возможным, не направляя дело на новое рассмотрение, судебные акты в части отказа в иске об изменении формулировки увольнения отменить, в этой части вынести новое решение об удовлетворении исковых требований.

Споры о банкротстве и реабилитации

**В соответствии с частью 2 пункта 3 статьи
90 Закона требования кредиторов должны содержать
сведения о сумме требования (отдельно о сумме основного
долга, вознаграждения (интереса), неустойки и иных штрафных
санкциях, убытков с приложением копий документов, подтверждающих
основание и сумму требования (вступившие в законную силу решения
судов, копии договоров, признание долга должником), с одновременным
предоставлением оригиналов документов для сверки**

25 марта 2016 года

Згп-173-16

Дочерний Банк АО «С» (далее – Банк) обжаловал в суд действия временного управляющего ТОО «W» Д. по включению требований Банка в реестр требований кредиторов пятой очереди и понуждении включить требования заявителя в состав второй очереди по обязательствам, обеспеченным залогом на сумму 6 953 927 тенге.

Решением специализированного межрайонного экономического суда города Алматы от 12 октября 2015 года заявление удовлетворено частично.

Суд обязал банкротного управляющего ТОО «W» (далее – временный управляющий) включить кредитора ДБ АО «С» в реестр требований кредиторов второй очереди в установленном законом порядке. В остальной части иска отказано. С временного управляющего в пользу Банка взыскана государственная пошлина в размере 991 тенге.

Постановлением апелляционной судебной коллегии от 9 декабря 2015 года решение суда оставлено без изменения.

Судебная коллегия по гражданским делам Верховного Суда изменила судебные акты местных судов, они отменены в части удовлетворения заявления ДБ АО «С» о включении ДБ АО «С» в реестр требований кредиторов второй очереди.

В указанной части вынесено новое решение об отказе в удовлетворении заявления ДБ АО «С» по следующим основаниям.

Из материалов дела следует, что специализированным межрайонным экономическим судом города Алматы 3 апреля 2015 года возбуждено дело о банкротстве ТОО «W» (далее – Товарищество).

6 апреля 2015 года временным управляющим Товарищества назначен Д., а 21 апреля 2015 года на интернет-ресурсе уполномоченного органа размещено объявление о возбуждении дела о банкротстве Товарищества и порядке заявления требований кредиторов.

В соответствии с пунктом 3 статьи 90 Закона Республики Казахстан «О реабилитации и банкротстве» (далее – Закон) требования кредиторов к банкроту должны быть заявлены ими не позднее чем в месячный срок с момента публикации объявления о порядке заявления требований кредиторов.

Поскольку Товарищество имеет перед Банком неисполненное обязательство по возврату кредитных средств, обеспеченное залогом недвижимого имущества, Банк письмом от 5 мая 2015 года обратился к временному управляющему о включении его в реестр требований кредиторов.

Банк, обжалуя действия временного управляющего, указал, что на основании пункта 3 статьи 100 Закона он подлежит включению в реестр требований кредиторов во вторую очередь. Сотрудником Банка 5 и 6 мая 2015 года заявление о включении Банка в реестр требований кредиторов не удалось вручить временному управляющему в связи с отсутствием последнего на рабочем месте.

Направленные 8 мая 2015 года курьерской почтой «LOGEX» временному управляющему документы были возвращены отправителю 19 мая 2015 года в связи с отсутствием адресата на месте.

Требования Банка к банкроту были вручены временному управляющему 27 мая 2015 года.

В связи с истечением срока подачи требования кредитором – временным управляющим требования Банка включены в реестр требований кредиторов пятой очереди.

Суд первой инстанции, удовлетворяя заявление Банка о понуждении ответчика включить его требования во вторую очередь реестра, исходил из того, что Банком установленный Законом месячный срок заявления требований к банкроту не пропущен, что подтверждается почтовым уведомлением о направлении требований и ответом уполномоченного органа

от 22 августа 2015 года на обращение Банка об отсутствии временного управляющего по адресу дислоцирования.

Апелляционная судебная коллегия согласилась с выводами суда первой инстанции, поскольку имеется документальное подтверждение направления Банком в адрес временного управляющего 8 мая 2015 года заявления о включении в реестр требований кредиторов, при этом в ходе рассмотрения дела о банкротстве Банком предоставлены данные о суммах задолженности Товарищества перед ним.

Данная позиция местных судов не основана на законе и обстоятельствах, имеющих значение для дела.

В соответствии с частью 2 пункта 3 статьи 90 Закона требования кредиторов должны содержать сведения о сумме требования (отдельно о сумме основного долга, вознаграждения (интереса), неустойки и иных штрафных санкциях, убытков с приложением копий документов, подтверждающих основание и сумму требования (вступившие в законную силу решения судов, копии договоров, признание долга должником), с одновременным предоставлением оригиналов документов для сверки.

Материалы дела свидетельствуют о том, что Банком в заявлении на имя временного управляющего от 5 мая 2015 года о включении в реестр требований кредиторов не указаны сведения о сумме требования, в том числе размере основного долга, вознаграждения и пени. Данные сведения отражены лишь в дополнении от 10 июня 2015 года к письму от 5 мая 2015 года.

Оригиналы документов для сверки Банком предоставлены лишь 29 июня 2015 года после соответствующего запроса временного управляющего от 19 июня 2015 года, при этом результаты проведенной в присутствии сотрудника Банка сверки свидетельствуют о несоответствии подлинников кредитной документации предоставленным копиям документов.

По запросу временного управляющего оригиналы кредитной документации были предоставлены дополнительно временному управляющему лишь 10 июля 2015 года.

Поскольку изложенные обстоятельства не позволяли временному управляющему установить в сроки, регламентированные пунктом 5 статьи 90 и пунктом 1 статьи 91 Закона, обоснованность требований Банка к банкроту, подлежащих включению во вторую очередь, то действия временного управляющего по включению требований заявителя в пятую очередь реестра требований кредиторов кассационная судебная коллегия признала соответствующими нормам пункта 4 статьи 90 Закона, а также формам, Правилам и срокам формирования реестра требований кредиторов, утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 2 июля 2014 года № 762.

Указанные существенные нарушения норм материального права, допущенные местными судами, привели к неправильному разрешению спора и явились основанием для изменения судебных актов.

**Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының
мамандандырылған сот алқасының қаулыларынан
үзінділер**

**Извлечения
из постановлений специализированной судебной коллегии
Верховного Суда Республики Казахстан**

**Административные правонарушения на транспорте,
дорожном хозяйстве, связи и информатизации**

**Несоответствие выводов суда кассационной
инстанции фактическим обстоятельствам дела
послужило основанием для отмены постановления
с оставлением в силе судебных актов нижестоящих судов**

28 января 2016 года

6ап/4-16

Постановлением специализированного административного суда города Актау Мангистауской области от 27 января 2015 года М. привлечен к административной ответственности за совершение административного правонарушения, предусмотренного частью 1 статьи 468 КоАП, и подвергнут административному взысканию в виде штрафа в размере 10 месячных расчетных показателей на общую сумму 18 520 тенге.

Постановлением апелляционной судебной коллегии по гражданским и административным делам Мангистауского областного суда от 20 февраля 2015 года постановление суда первой инстанции оставлено без изменения, апелляционная жалоба М. – без удовлетворения.

Постановлением кассационной судебной коллегии Мангистауского областного суда от 15 апреля 2015 года судебные акты первой и апелляционной инстанций отменены, производство по делу прекращено за отсутствием состава административного правонарушения, кассационная жалоба М. удовлетворена.

Из материалов дела установлено, 5 ноября 2014 года в 21 час 35 минут М., управляя автомашиной марки «Ford Escape», государственный номер R 382 KRM, направляясь в сторону 5-го микрорайона в городе Актау Мангистауской области, в районе магазина «Топ-Стоп» при повороте налево допустил по неосторожности столкновение с автомашиной марки «Kia Cerato», государственный номер 469 DHA 12, под управлением Х.

Постановлениями судов первой и апелляционной инстанций М. признан виновным в нарушении пунктов 5 и 6 раздела 8 ПДД, т.е.

в совершении административного правонарушения, предусмотренного частью 1 статьи 468 КоАП.

Кассационная судебная коллегия Мангистауского областного суда, отменив решение и постановление судов первой и апелляционной инстанций и прекратив производство по делу, пришла к выводу, что М., двигаясь по крайней левой полосе, при совершении маневра «поворот налево» перед знаком, запрещающим проезд, заблаговременно включил сигнал левого поворота. Когда М. завершил маневр, следовавший за ним по этой же полосе Х., не соблюдая дистанцию, совершил столкновение с его автомашиной.

Специализированная судебная коллегия считает доводы протеста обоснованными.

Так, согласно видеозаписи дорожно-транспортного происшествия, приобщенной к материалам дела, видно, что 5 ноября 2014 года в 21 час 35 минут 6 секунд напротив магазина «Топ-Стоп» в 5-ом микрорайоне города Актау с крайней левой полосы перед знаком, запрещающим проезд, налево повернула неустановленная автомашина. Следовавшая за нею в попутном направлении по крайней правой полосе автомашина марки «Ford Escape», государственный номер R 382 KRM, под управлением М., в 21 час 35 минут 8 секунд также стала производить поворот налево. То, что М. начал поворачивать налево, находясь в крайнем правом ряду, отчетливо видно в свете фар следовавшей за ней автомашины под управлением Х., под днищем автомашины М. между передними колесами виднеется прерывистая дорожная разметка. Такое не могло быть, если бы автомашина, которой управлял М., находилась на крайней левой полосе движения. Данное обстоятельство опровергает утверждения М. о том, что он не нарушал Правил дорожного движения и в момент совершения маневра находился в крайнем левом ряду.

В 21 час 35 минут 10 секунд произошло столкновение его автомашины с двигавшейся в попутном направлении в крайнем левом ряду автомашиной под управлением Х.

На видеозаписи видно, что непосредственно перед столкновением Х. пытался избежать его, повернув вправо. В результате чего место столкновения находилось ближе к крайней правой полосе движения, а не на левой полосе. Этим же объясняется, что у Х. повреждена передняя часть его автомашины, а у М. удар пришелся в левую заднюю боковую поверхность его автомашины.

Доводы М. о фальсификации протокола об административном правонарушении и схем дорожно-транспортного происшествия были предметом разбирательства в судах первой и апелляционной инстанций, которыми установлено, что при составлении указанных документов со стороны работников полиции были допущены определенные нарушения, которые не повлияли на существо и правильность квалификации действий М. В адрес сотрудника полиции было вынесено частное постановление.

Специализированная судебная коллегия отмечает, что органами внутренних дел не было принято никакого процессуального решения по вопросу о виновности другого участника дорожно-транспортного происшествия – Х. В частности, не установлено, с какой скоростью он двигался на автомашине в момент данного происшествия, мог ли он видеть впереди автомашину, находящуюся под управлением М., и принять своевременные меры для предотвращения столкновения. Между тем из видеозаписи отчетливо видно, что автомашина под управлением Х. двигалась с большой скоростью, и он затормозил непосредственно в момент столкновения. Данное обстоятельство, по мнению специализированной судебной коллегии, имеет существенное значение для решения вопроса о гражданско-правовых последствиях действий М.

В силу изложенного специализированная судебная коллегия Верховного Суда отменила постановление кассационной судебной коллегии, оставив в силе решение первой и постановление апелляционной инстанций.

Протест заместителя Генерального прокурора Республики Казахстан удовлетворен.

Задачи и принципы законодательства об административных правонарушениях

Нарушение подсудности влечет отмену судебных актов по делу об административном правонарушении

25 февраля 2016 года

бан/8-16

Постановлением специализированного административного суда города Костанай от 26 марта 2015 года в удовлетворении жалобы С. на действия РГУ «Управление государственных доходов по городу Костанай» по выставлению уведомления об устранении нарушений налогового законодательства № 03020142644 и наличии налоговой задолженности за период 2010-2014 годы по налогу на транспортные средства с физических лиц в сумме 2 169 085 тенге отказано.

Постановлением апелляционной судебной коллегии по гражданским и административным делам Костанайского областного суда от 04 мая 2015 года постановление суда первой инстанции оставлено без изменения, апелляционная жалоба С. – без удовлетворения.

Постановлением кассационной судебной коллегии Костанайского областного суда от 12 ноября 2015 года судебные акты первой и

апелляционной инстанций оставлены без изменения, кассационная жалоба С. – без удовлетворения.

Специализированная судебная коллегия Верховного Суда отменила судебные акты местных судов с прекращением производства по административному делу по жалобе С. на действия ГУ «Управление государственных доходов по городу Костанай».

Протест заместителя Генерального прокурора Республики Казахстан удовлетворён в силу следующего.

Из материалов дела установлено, что 09 февраля 2015 года РГУ «Управление государственных доходов по городу Костанай» направило в адрес ИП С. уведомление об устранении нарушений налогового законодательства № 03020142644 и наличии налоговой задолженности за период 2010-2014 годы по налогу на транспортные средства с физических лиц в сумме 2 169 085 тенге.

Не соглашаясь с данным уведомлением, С. обратился в специализированный административный суд города Костанай с жалобой на действия уполномоченного органа, указав о незаконности начисления налога и пени на 42 автомобиля, списанные в 2014 году.

Местные суды признали правомерными действия уполномоченного органа по выставлению оспариваемого уведомления.

Согласно статье 23 КоАП в рамках административного производства могут быть обжалованы действия органа (должностного лица), уполномоченного составлять протоколы по делам об административных правонарушениях, решения суда, органа (должностного лица), уполномоченного рассматривать дела об административных правонарушениях.

В силу главы 44 КоАП административные суды вправе рассматривать жалобы на действия должностных лиц исключительно в случае, если обжалуемые действия связаны с возбуждением дела об административном правонарушении.

В соответствии с подпунктом 3) пункта 3 статьи 77 Конституции Республики Казахстан и частью третьей статьи 24 КоАП никому не может быть без его согласия изменена подсудность, предусмотренная для него законом.

Как следует из содержания поданной жалобы, заявитель оспаривает действия уполномоченного органа по начислению налогов и пени.

Производство по делу об административном правонарушении в отношении С. уполномоченным должностным лицом не возбуждалось.

Следовательно, его жалоба не подлежала рассмотрению судом в порядке административного судопроизводства.

Однако суд первой инстанции незаконно принял жалобу к своему производству и возбудил административное дело, руководствуясь статьями

831 – 837 КоАП, регламентирующими пересмотр постановлений по делам об административных правонарушениях, не вступивших в законную силу.

Апелляционная инстанция, установив нарушение судом первой инстанции подсудности дела, без ссылок на нормы закона, ошибочно пришла к выводу о возможности рассмотрения административного дела с учетом требований гражданского процессуального законодательства, что прямо противоречит принципам судопроизводства и общим положениям КоАП.

Вышеуказанные нарушения не были устранены также кассационной инстанцией.

Согласно подпункту 1) части третьей статьи 843 КоАП постановление подлежит отмене во всяком случае, если производство по делу не было прекращено при наличии оснований, предусмотренных статьями 741 и 742 настоящего Кодекса.

В соответствии с подпунктом 9) части первой статьи 741 КоАП производство по делу об административном правонарушении не может быть начато, а начатое подлежит прекращению в иных случаях, предусмотренных налоговым законодательством Республики Казахстан.

В силу пункта 20 нормативного постановления Верховного Суда Республики Казахстан от 27 февраля 2013 года № 1 «О судебной практике применения налогового законодательства» судебный порядок рассмотрения заявлений об оспаривании результатов налоговой проверки и действий (бездействия) должностных лиц органов налоговой службы регулируется главой 27 ГПК, в редакции на момент рассмотрения дела.

Согласно статье 27 ГПК гражданские дела рассматриваются и разрешаются районными (городскими) и приравненными к ним судами общей юрисдикции.

Учитывая, что производство по делу об административном правонарушении в отношении С. уполномоченным должностным лицом не возбуждалось, жалоба на действия уполномоченного органа по начислению налогов и пени не подлежала рассмотрению специализированным административным судом в порядке административного производства.

Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының қылмыстық істер жөніндегі сот алқасының қаулыларынан үзінділер

Извлечения из постановлений судебной коллегии по уголовным делам Верховного Суда Республики Казахстан

Жаза тағайындаған кезде ҚК-нің 55-бабы 2-бөлігі 1-тармағының талаптары бұзылған

15 наурыз 2016 жыл

№2уп-17-16

Оңтүстік Қазақстан облысы Түркістан қалалық сотының 2015 жылғы 03 тамыздағы үкімімен:

Б., бұрын сотталмаған, ҚК-нің 345-бабының 4-бөлігімен, 347-бабымен, 58-бабының 2-бөлігі қолданыла отырып, түпкілікті өтеу үшін 7 (жеті) жылға көлік құралдарын жүргізу құқығынан айыра отырып, 8 (сегіз) жылға бас бостандығынан айыруға, жазаны қоныс-колониясында өтеуге сотталған.

Б.-дан азаматтық талапкер жәбірленушілердің пайдасына мүліктік шығын 259 923 теңге және мемлекет пайдасына 2 599 теңге 23 тиын мемлекеттік баж және іс жүргізу шығындары өндірілген.

Іс бойынша заттай дәлелдемелер мәселесі ҚПК-нің 118-бабында көзделген тәртіппен шешілген.

Сот үкімімен сотталған Б. 2015 жылғы 19 сәуірде сағат 11.30 шамасында, өзінің басқаруындағы «Daewoo Gentra» маркалы автокөлігімен Оңтүстік Қазақстан облысы, Түркістан қаласы, Тәуке-хан даңғылымен темір жол вокзалында орналасқан «Қуаныш базары» бағытына қарай жүрген. Ол Кенесары көшесінің қиылысында орналасқан бағдаршамның қызыл белгісіне тоқтамай, өтіп кеткен. Сондықтан ол жүргізуші ретінде Қазақстан Республикасы «Жол жүрісі» қағидаларының 5-бөлігінің 1-тармағы және 2-тармағының 5-тармақшасының талаптарын өрескел бұзып, жүргізуші Н.-ның басқаруындағы «Hyundai Starex» маркалы автокөлігін соғып өтіп, жолдың жүріс бөлігінің оң жақ шетінде тұрған жаяу жүргіншілер А., жасөспірім Н. және К.-ны қағып кетіп, соның салдарынан абайсызда жәбірленушілер А. мен Н.-ның өліміне әкеп соқтырған жол-көлік оқиғасын жасағаны үшін және қасақана, өзінің қылмыстық ізін жасыру мақсатында жол көлік оқиғасы болған жерден кетіп қалғаны үшін кінәлі деп танылған.

Оңтүстік Қазақстан облыстық сотының апелляциялық сот алқасының 2015 жылғы 28 қыркүйектегі қаулысымен аталған сот үкімі өзгеріссіз қалдырылған.

Қылмыстық іс материалдарымен танысып, өтінішхаттардың уәждерін зерттеп, кассациялық сот алқасы өтінішхаттар төмендегі негіздерге байланысты қанағаттандырылуға жатады деп есептейді.

Тағылған айып бойынша Б.-ның кінәсі іс бойынша жинақталған және сот мәжілісінде жан-жақты, толық, объективті бағаланып, зерттелген, дәйектілігі жағынан ешбір күмән келтірмейтін дәлелдемелермен толық бекіген. Сот Б.-ның қылмыстық іс-әрекеттеріне құқықтық тұрғыдан дұрыс баға берген.

ҚК-нің 11-бабының 2 және 3-бөліктеріне сәйкес Б.-ның жасаған қылмыстық іс-әрекеттері онша ауыр емес және ауырлығы орташа қылмыстар санатына жатады.

Б.-ға жаза тағайындағанда сот оның бұрын сотталмағанын, жағымды мінездемесін, асырауында кәмелет жасына толмаған балаларының бар екендігін қылмыстық жауапкершілігін жеңілдететін мән-жайлар ретінде, ал жауапкершілікті ауырлататын мән-жайлардың жоқтығын дұрыс анықтаған.

Бірінші сатыдағы соттың бұл тұжырымымен апелляциялық сот сатысы келіскен.

Мұндай жағдайда, ҚК-нің 55-бабы 2-бөлігінің 1-тармағына сай онша ауыр емес немесе ауырлығы орташа қылмыс жасаған кезде, жасалған қылмыс белгісі ретінде көзделмеген жеңілдететін мән-жай болған және ауырлататын мән-жай болмаған кезде, жаза мерзімін немесе мөлшерін осы Кодекстің Ерекше бөлігінің тиісті бабында көзделген жазаның неғұрлым қатаң түрінің ең жоғары мерзімінің немесе мөлшерінің жартысынан асыруға болмайды.

Б. кінәлі деп танылған ҚК-нің 345-бабының 4-бөлігінде жазаның ең қатал түрі мен оның ең жоғары мерзімі ретінде 5 жылдан 10 жылға дейін бас бостандығынан айыру жазасы көзделген.

Алайда, сот Б.-ға жаза тағайындағанда заңның бұл талаптарын бұзып, аталған бапта көзделген жазаның ең қатаң түрінің ең жоғары мерзімінің жартысынан, яғни 5 жыл бас бостандығынан айыру жазасынан асырып, 7 жыл мерзімге көлік құралын жүргізу құқығынан айыра отырып, 8 жылға бас бостандығынан айыру жазасын тағайындаған.

Жоғарыда баяндалғанның негізінде Жоғарғы Соттың қылмыстық істер жөніндегі сот алқасы сотталған Б.-ға қатысты бірінші және апелляциялық сатыдағы соттардың сот актілерін өзгертіп, оған ҚК-нің 345-бабының 4-бөлігімен 7 жыл мерзімге көлік құралын жүргізу құқығынан айыра отырып, 5 жыл мерзімге бас бостандығынан айыру жазасын, ҚК-нің 347-бабы бойынша 3 жыл мерзімге көлік құралын жүргізу құқығынан айыра отырып, 1 жыл мерзімге бас бостандығынан айыру жазасын, ҚК-нің 58-бабы 2-бөлігінің негізінде онша қатаң емес жазаны неғұрлым қатаң жазаға сіңіру арқылы түпкілікті 7 жыл мерзімге көлік құралын жүргізу құқығынан айыра отырып, 5 жыл мерзімге бас бостандығынан айыру жазасын тағайындады.

Исчисление срока наказания

Согласно части 3 статьи 62 УК время содержания под стражей до вступления приговора в законную силу засчитывается в срок наказания в виде лишения свободы из расчета один день за один день

12 января 2016 года

2уп-2-16

Приговором Акмолинского областного суда от 28 декабря 2009 года, оставленным без изменения постановлением коллегии по уголовным делам Верховного Суда Республики Казахстан от 30 марта 2010 года,

У., ранее судимый:

- осужден по пунктам «а, ж» части 2 статьи 96 УК к пожизненному лишению свободы, по части 3 статьи 257 УК к 5 годам лишения свободы, части 2 статьи 251 УК к 4 годам лишения свободы, на основании части 4 статьи 58 УК окончательно назначено наказание в виде пожизненного лишения свободы, с отбыванием в исправительной колонии особого режима. Срок наказания постановлено исчислять с 10 сентября 2009 года.

Приговором суда У. признан виновным в убийстве двух и более лиц группой лиц по предварительному сговору, в совершении хулиганства, сопровождавшегося применением насилия к гражданам и повреждением чужого имущества, группой лиц, с применением огнестрельного оружия, а также в незаконном приобретении, хранении, ношении огнестрельного оружия, боеприпасов, группой лиц по предварительному сговору.

В ходатайстве и в дополнениях к нему осужденный У. просит изменить судебные акты в части исчисления срока наказания.

Изучив материалы уголовного дела, доводы ходатайства, кассационная судебная коллегия пришла к выводу об удовлетворении ходатайства.

Постановлением коллегии по уголовным делам Верховного Суда Республики Казахстан изменен приговор Акмолинского областного суда от 28 декабря 2009 года и постановление коллегии по уголовным делам Верховного Суда от 30 марта 2010 года в отношении осужденного

У., с исчислением срока отбывания наказания в виде лишения свободы осужденному с 16 сентября 2007 года ввиду того, что при исчислении срока наказания осужденному У. судом допущена ошибка.

Как видно из материалов уголовного дела, У. осужден по приговору Атбасарского районного суда Акмолинской области от 21 февраля 2008 года по части 2 статьи 259 УК к 6 годам лишения свободы. Срок наказания по данному приговору исчислен с 16 сентября 2007 года.

По данному делу, то есть по приговору от 28 декабря 2009 года, У. осужден по пунктам «а, ж» части 2 статьи 96, части 3 статьи 257, части

2 статьи 251 УК. На основании частей 4, 6 статьи 58 УК по совокупности преступлений путем частичного сложения наказаний по приговору от 21 февраля 2008 года окончательно назначено наказание в виде пожизненного лишения свободы, с отбыванием наказания в исправительной колонии особого режима. Срок наказания постановлено исчислять с 10 сентября 2009 года.

Однако судом не зачтен срок содержания под стражей У. с 16 сентября 2007 года по 10 сентября 2009 года. В связи с этим срок отбытия наказания осужденному У. по приговору от 28 декабря 2009 года должен быть исчислен с 16 сентября 2007 года, так как суд назначил наказание по совокупности преступлений, сложив наказание по приговору от 21 февраля 2008 года.

Согласно части 3 статьи 62 УК время содержания под стражей до вступления приговора в законную силу засчитывается в срок наказания в виде лишения свободы из расчета один день за один день.

Постановление приговора

**В соответствии со статьей 388 УПК
приговор должен быть законным и обоснованным
и постановляется на основании всестороннего и объективного
исследования в судебном заседании предоставленных суду
доказательств. Несоблюдение этих требований закона повлекло отмену
судебных актов**

15 марта 2016 года

№ 2уп-16-16

Приговором суда № 2 города Актобе Актыбинской области от 06 ноября 2015 года:

К., ранее не судимый, оправдан по пункту 1 части 3 статьи 189, части 3 статьи 197 УК за недоказанностью его участия в совершении уголовного правонарушения.

Мера пресечения в отношении К. в виде залога отменена, залог возвращен залогодателю.

Процессуальные издержки отнесены в счёт государства.

Судьба вещественных доказательств разрешена в порядке, предусмотренном статьей 118 УПК.

Постановлением апелляционной судебной коллегии по уголовным делам Актыбинского областного суда от 10 декабря 2015 года приговор суда оставлен без изменения.

Кассационная судебная коллегия по уголовным делам Верховного Суда по протесту прокурора изменила приговор суда первой инстанции и

постановление апелляционной судебной коллегии в отношении К. и отменила указанные судебные акты в части оправдания К. по части 3 статьи 197 УК. Уголовное дело К. по данной статье направлено на новое апелляционное рассмотрение в ином составе судей.

Органом уголовного преследования К. предъявлено обвинение в хищении дизельного топлива со склада ГСМ «МАО» и причинении при этом материального ущерба в крупном размере на сумму 3 473 786 тенге.

Хищением является совершенное с корыстной целью противоправное безвозмездное изъятие и (или) обращение чужого имущества виновным в свою пользу или в пользу других лиц, причинившее ущерб собственнику или владельцу этого имущества.

Признанный по делу в качестве потерпевшего «МАО» отрицает факт хищения принадлежащего им дизельного топлива и причинение им материального ущерба, вмененного в обвинение К.

Согласно актам комиссионного замера и инвентаризации остатков ГСМ за период с 01 января по 01 мая 2015 года недостачи на складе ГСМ «МАО» не выявлено, о чем неоднократно последним сообщалось в ЛУВД на ст. Ақтобе.

В судебном заседании указанные обстоятельства подтвердили допрошенные в качестве представителя потерпевшего Н. свидетели – председатель правления «МАО» Б. и бухгалтер «МАО» С., которые категорически отрицали наличие факта недостачи или излишков ГСМ на их складе.

Каких-либо других объективных доказательств, подтверждающих факт хищения К. дизтоплива со склада ГСМ «МАО», по делу не установлено.

При таких обстоятельствах выводы суда первой инстанции об отсутствии достоверных и бесспорных доказательств, подтверждающих совершение К. хищения дизельного топлива, принадлежащего «МАО», с причинением крупного ущерба, являются законными и обоснованными, основанными на всесторонне и полно исследованных в судебном заседании доказательствах.

Что касается доводов протеста о незаконности приговора в части оправдания К. по части 3 статьи 197 УК, то они заслуживают внимания.

В основу оправдания подсудимого судом положены способствующие этому обстоятельства, а имеющимся доказательствам не дана соответствующая оценка.

В качестве оснований для оправдания суды указывали, что К. выполнил договорные обязательства перед ТОО «А» о возврате дизельного топлива в количестве 23 314 литров, ранее переданного на хранение в «МАО». Указанное обстоятельство подтверждается актом приемки ГСМ и договором о безвозмездном ответственном хранении от 26 февраля 2015 года между указанным ТОО и «МАО».

Вопреки требованиям статьи 24 УПК судом по делу не приняты все предусмотренные законом меры для всестороннего, полного и объективного исследования обстоятельств, необходимых и достаточных для правильного разрешения дела, исследование имеющихся доказательств о невинности подсудимого проведено поверхностно и неполно, некоторым обстоятельствам дана неверная оценка и без достаточных оснований отдано предпочтение одним доказательствам перед другими.

Так, по делу объективно установлено, что 10 апреля 2015 года работниками склада ГСМ «МАО» была произведена загрузка с первой наливной эстакады из резервуара под № 55 склада ГСМ «МАО» зимнего дизельного топлива в общем объеме 23 314 литров в полуприцеп-цистерну с госномером АНА 8204 автомашины марки «КамАЗ», с госномером 771ALA04, под управлением водителя Р., которое было вывезено за охраняемую территорию «МАО».

Указанный факт в целом не оспаривается самим К.

Изложенные обстоятельства подтверждаются также показаниями свидетелей К. – водителя автоцистерны, сотрудников службы охраны аэропорта и склада ГСМ - Е., Ж., Ф., Ф., З., Д., О. и других, которые показали, что вышеуказанную автомашину пропустили на охраняемую территорию склада ГСМ без пропуска, заправили дизельным топливом и обратно выпустили по указанию К., хотя въезд на указанную территорию иных автомашин без пропуска категорически запрещен.

Из показаний потерпевшего В. следует, что он в «МАО» поставил всего 40 тонн дизельного топлива, больше ГСМ не поставлял и не передавал на хранение. По коммерческому предложению К. приобрел у него дизельное топливо в количестве 23 314 литров по 70 тенге за литр без документов. К. заверил о том, что документы будут переданы через водителя Р. Однако документы он не передал, а автомашину с грузом задержали сотрудники полиции. К. ввел в заблуждение и попросил подписать обратной датой фиктивные документы о возврате топлива, якобы находящегося на ответственности в «МАО».

Об этих обстоятельствах дела В. давались стабильные и последовательные показания на протяжении досудебного расследования и судебного разбирательства, которые подтверждены им также на очной ставке с К.

Изложенные в показаниях В. обстоятельства при допросе в качестве подозреваемого 10 и 30 мая 2015 года подтверждал сам К. в присутствии своих адвокатов А. и Т., показывая, что 08 апреля 2015 года он предложил покупку у В. дизельного топлива по 70 тенге за 1 литр на сумму 1 630 000 тенге. Затем, 10 апреля 2015 года, обеспечил проезд автомашины ТОО «А» на территорию аэропорта без пропуска, поручил работникам склада ГСМ О. и З. заправить дизельным топливом. Водителю Р. выдал поддельное расходное требование на получение ГСМ и материальный пропуск на выезд. После задержания

автомашины с грузом сотрудниками полиции, чтобы скрыть факт хищения ГСМ, вновь составил расходное требование за № 312 от 10 апреля 2015 года (в журнале учета требований о выдаче ГСМ за этим номером числится выдача топлива АО «К» 12.02.2015 г.) и расписался за Р., а в материальном пропуске – за охранника Г. Акт и договор об ответхранении 11 апреля 2015 года подписал у В. обратной датой, т.е. 26 февраля 2015 года.

Работники аэропорта – техник Ш., машинист И., кладовщик У. показывали, что они не принимали 23 314 литров ГСМ от ТОО «А» и не расписывались об этом в соответствующем акте от 26 февраля 2015 года, а по показаниям свидетелей – начальника отдела Ю. и техника по учету склада М. – дизельное топливо от указанного ТОО на хранении в «МАО» не находилось.

По утверждению бухгалтеров аэропорта С. и П., в случае приемки ГСМ на хранение акт и договор должны передаваться в бухгалтерию для отчета. Однако документы о хранении дизельного топлива в бухгалтерию не поступали.

Доводы указанных свидетелей и Р. относительно того, что они не подписывали акты и другие документы, связанные с ответхранением и вывозом дизтоплива со склада «МАО», суд оставил без внимания и надлежащим образом не исследовал.

При таких обстоятельствах судебная коллегия пришла к заключению, что выводы суда в части оправдания К. по части 3 статьи 197 УК носят предположительный характер, основаны на неполно, односторонне и поверхностно проведенном судебном следствии.

При новом рассмотрении дела необходимо всесторонне, полно и объективно исследовать все обстоятельства дела и принять законное решение.

Обратная сила уголовного закона

Состоявшиеся в отношении осужденного судебные акты изменены с исключением обстоятельства, отягчающего ответственность и наказание за причинение преступлением тяжких последствий, и сокращением срока наказания вследствие издания закона, имеющего обратную силу

24 марта 2016 года

№2ун-26-16

Приговором Восточно-Казахстанского областного суда от 16 января 2006 года Б. осужден по части 1 статьи 96 УК к 13 годам лишения свободы с отбыванием наказания в исправительной колонии строгого режима.

Приговором суда Б. признан виновным в противоправном умышленном причинении смерти А. путем нанесения множественных ножевых ранений в область грудной клетки и живота.

Постановлением коллегии по уголовным делам Верховного Суда Республики Казахстан от 14 марта 2006 года приговор суда первой инстанции оставлен без изменения.

В ходатайстве осужденный Б., не оспаривая квалификацию своих действий и доказанность вины, считает, что судом первой инстанции не учтены в полной мере все обстоятельства, положительные данные о личности, влияющие на назначение справедливого наказания. Просит также учесть его правопослушное поведение в местах лишения свободы, принятие мер к возмещению вреда потерпевшей и снизить срок наказания.

Судебная коллегия по уголовным делам Верховного Суда Республики Казахстан изменила оспариваемые судебные акты в отношении Б., исключив из приговора обстоятельство, отягчающее ответственность и наказание за «причинение преступлением тяжких последствий», и в соответствии с пунктом 3 части 2 статьи 55 УК наказание, назначенное осужденному Б. по части 1 статьи 96 УК, снизила до 11 лет 3 месяцев лишения свободы по следующим основаниям.

Коллегия установила, что вина осужденного Б. в совершении убийства А. основана на всесторонне, полно и объективно исследованных в судебном заседании доказательствах, они соответствуют фактическим обстоятельствам дела и в поданном ходатайстве не оспариваются.

Правовая оценка действиям Б. по части 1 статьи 96 УК судом дана правильно.

В соответствии с частью 3 статьи 52 УК обстоятельства, смягчающие и отягчающие ответственность и наказание, наряду с иными данными о личности и поведении виновного, учитываются при назначении наказания.

Перечень обстоятельств, отягчающих уголовную ответственность и наказание, закреплен в части 1 статьи 54 УК и является исчерпывающим. Частью второй указанной статьи предписано, что, если обстоятельство, приведенное в названном перечне, предусмотрено соответствующей статьей Особенной части Уголовного кодекса в качестве признака уголовного правонарушения, оно не может повторно учитываться как обстоятельство, отягчающее ответственность и наказание.

Аналогичные требования предусмотрены частью 2 статьи 54 УК в редакции уголовного закона от 16 июля 1997 года на момент вынесения приговора в отношении осужденного Б. и не учтены судом при назначении наказания осужденному.

Мотивируя в приговоре выводы об обстоятельствах, влияющих на наказание, суд указал, что учитывает в качестве смягчающих ответственность обстоятельств молодой возраст осужденного и тот факт, что Б. ранее не

привлекался к уголовной ответственности. Одновременно в качестве обстоятельства, отягчающего ответственность и наказание, судом признано причинение преступлением тяжких последствий.

Тяжкие последствия в виде смерти человека при совершении убийства, за которое осужден Б., являются элементом объективной стороны состава данного уголовного правонарушения, и потому не могут быть учтены в качестве обстоятельства, отягчающего ответственность и наказание.

Необоснованное признание отягчающего ответственность и наказание обстоятельства повлияло на назначение Б. справедливого наказания, а его наличие в приговоре суда наряду с совокупностью смягчающих обстоятельств препятствует применению статьи 6 УК об обратной силе уголовного закона к содеянному осужденным.

Так, согласно пункту 3 части 2 статьи 55 УК при наличии смягчающего обстоятельства, не предусмотренного в качестве признака совершенного преступления, и отсутствии отягчающих обстоятельств срок или размер наказания за совершение особо тяжкого преступления не может превышать трех четвертей максимального срока или размера наиболее строгого вида наказания, предусмотренного соответствующей статьей Особенной части Уголовного кодекса.

Частью 1 статьи 96 УК предусмотрено наказание в виде лишения свободы сроком от шести до пятнадцати лет.

Приговором суда осужденному назначено наказание в виде 13 лет лишения свободы, т.е. свыше трех четвертей максимального срока, предусмотренного санкцией части 1 статьи 96 УК.

Нарушение судом требований закона при назначении наказания, выразившееся в незаконном признании отягчающего ответственность и наказание обстоятельства, лишило осужденного Б. права пересмотра в порядке статьи 6 УК судом по месту исполнения приговора назначенного наказания с учетом требований пункта 3 части 2 статьи 55 УК и ухудшило его положение.

На основании вышеизложенного коллегия пришла к выводу о необходимости исключения из приговора обстоятельства, отягчающего ответственность и наказание за «причинение преступлением тяжких последствий», и в связи с введением в действие нового уголовного закона в соответствии с требованиями статьи 6 УК назначенное Б. судом наказание снизить по правилам, предусмотренным пунктом 3 части 2 статьи 55 УК.

Қазақстан Республикасы
Жоғарғы Сотының
2016 жылғы «31» наурыздағы
жалпы отырысының
№ 13 қаулысымен
БЕКІТІЛГЕН

Сот жюриінің РЕГЛАМЕНТІ

Осы Сот жюриінің регламенті «Қазақстан Республикасының сот жүйесі мен судьяларының мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының (бұдан әрі – Конституциялық заң), «Қазақстан Республикасының Жоғарғы Сот Кеңесі туралы» Қазақстан Республикасы заңының, Сот жюриі туралы Ереженің негізінде әзірленді және Сот жюриінің жұмысын ұйымдастыруды, Сот жюриінің құзыретіне кіретін мәселелерді қарауды, отырыстарды өткізуді, шешімдерді қабылдауды және іс қағаздарын жүргізуді айқындайды.

1. Сот жюриі

1. Сот жюриі біліктілік және тәртіптік комиссияларынан тұрады. Сот жюриінің біліктілік комиссиясы жеті мүшеден – облыстық және оған теңестірілген соттардың (бұдан әрі – облыстық сот) екі судьясынан, Жоғарғы Соттың екі судьясынан және орындарынан түскен үш судьядан тұрады. Сот жюриінің тәртіптік комиссиясы тоғыз мүшеден – аудандық және оған теңестірілген соттардың (бұдан әрі – аудандық сот) үш судьясынан, облыстық соттардың үш судьясынан, Жоғарғы Соттың үш судьясынан тұрады.

Сот жюриінің біліктілік комиссиясы судьялардың кәсіби қызметін бағалауды жүзеге асырады.

Сот жюриінің тәртіптік комиссиясы судьяның орнынан түсу құқығын немесе оның тоқтатылуын растау, сондай-ақ судьяларға қатысты тәртіптік іс жүргізуді, тәртіптік істерді қозғау туралы мәселелерді қарайды.

2. Сот жюриін қалыптастыру тәртібі мен қызметі Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығымен бекітілетін Ережемен айқындалады.

2. Сот жюриінің қызметін қамтамасыз ету

3. Сот жюриінің біліктілік және тәртіптік комиссияларының қызметін ұйымдастыруды, ақпараттық-талдамалық және өзгедей қамтамасыз етуді Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының жанындағы Соттардың қызметін қамтамасыз ету жөніндегі департаменті (Қазақстан Республикасы Жоғарғы

Сотының аппараты) (бұдан әрі – Департамент) Персоналды басқару бөлімінің (кадр қызметі) (бұдан әрі – Бөлім) тиісінше Сот жюриі біліктілік комиссиясының қызметін қамтамасыз ету жөніндегі секторы мен Сот жюриі тәртіптік комиссиясының қызметін қамтамасыз ету жөніндегі секторы (бұдан әрі бірге – Сот жюриінің жұмыс органы, жекелей алғанда – комиссияның жұмыс органы) жүзеге асырады.

4. Сот жюриі жұмыс органының сандық құрамын уәкілетті орган Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының Төрағасымен келісу бойынша айқындайды.

3. Сот жюриінің төрағасын, Сот жюриі комиссияларының құрамдарын және хатшыларын сайлау тәртібі

5. Сот жюриінің жаңа құрамы қалыптастырылғаннан кейін Сот жюриінің төрағасын, Сот жюриі комиссияларының құрамдарын және хатшыларын сайлау бойынша ұйымдық отырыс өткізіледі.

6. Сот жюриінің төрағасы Сот жюриі құрамы мүшелерінің ішінен ашық дауыс беру арқылы сайланады.

7. Сот жюриі комиссияларының құрамдары Сот жюриі мүшелерінің пікірі ескеріле отырып, Конституциялық заңның 38-1-бабының 1-тармағының талаптарына сай айқындалады, Сот жюриі мүшелерінің ішінен көпшілік дауыспен сайланады.

Сот жюриі біліктілік және тәртіптік комиссияларының хатшылары тиісті комиссиялар құрамы мүшелерінің ішінен көпшілік дауыспен сайланады.

8. Сайлаулардың нәтижелері Сот жюриі отырысының хаттамасымен ресімделеді.

4. Сот жюриі төрағасының, Сот жюриі комиссияларының хатшылары мен мүшелерінің өкілеттіктері

9. Сот жюриінің төрағасы:

- 1) Сот жюриіне жалпы басшылықты қамтамасыз етеді;
- 2) Сот жюриі комиссияларының отырыстарын шақырады және Сот жюриі комиссияларының отырыстарында төрағалық етеді;
- 3) Сот жюриі комиссиялары отырысының күн тәртібін бекітеді;
- 4) Сот жюриі комиссияларының шешімдері мен хаттамаларына қол қояды;
- 5) Сот жюриі комиссияларының отырыстарына қарау үшін шығарылатын мәселелерді айқындайды;
- 6) Сот жюриі комиссияларының жұмысын талдауды және жұмыс тәжірибесін қорытуды ұйымдастырады;
- 7) Сот жюриінің атқарған жұмысы туралы ақпаратты Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының жалпы отырысына ұсынады;

8) мемлекеттік, қоғамдық және өзге де органдармен, ұйымдармен және лауазымды адамдармен қатынастарда Сот жюриінің атынан өкілдік етеді;

9) Сот жюриі туралы Ережемен, осы Регламентпен көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

10. Сот жюриінің төрағасы уақытша болмаған жағдайда оның тапсыруы бойынша төрағаның міндеттерін Сот жюриінің тиісті комиссиясы мүшелерінің бірі атқарады.

11. Сот жюриі біліктілік комиссиясының хатшысы:

Сот жюриі біліктілік комиссиясы жұмыс органының қызметіне жетекшілік етеді;

күнтізбелік жыл ішіндегі кәсіби қызметі мерзімді бағалауға жататын судьялар тізімдерінің жасалуын ұйымдастырады;

судьялардың кәсіби қызметті бағалаудан өтуін қамтамасыз етуге бақылау жасайды;

есепті дайындауды, Сот жюриі біліктілік комиссиясының тиісті кезең ішіндегі жұмысы туралы талдау мен қорытулар жүргізу жөніндегі жұмысты ұйымдастырады;

Регламенттің орындалуын қамтамасыз етеді;

Сот жюриі төрағасының Сот жюриі біліктілік комиссиясының қызметін ұйымдастырумен байланысты өзге де тапсырмаларын орындайды.

12. Сот жюриі тәртіптік комиссиясының хатшысы:

Сот жюриі тәртіптік комиссиясы жұмыс органының қызметіне жетекшілік етеді;

өздеріне қатысты тиісті материалдар қаралып жатқан судьялардың және шақырылған басқа да адамдардың тәртіптік комиссияның отырысына қатысуын қамтамасыз етуге бақылау жасайды;

есепті дайындауды, Сот жюриі біліктілік комиссиясының тиісті кезең ішіндегі жұмысы туралы талдау мен қорытулар жүргізу жөніндегі жұмысты ұйымдастырады;

Регламенттің орындалуын қамтамасыз етеді;

Сот жюриі төрағасының Сот жюриі тәртіптік комиссиясының қызметін ұйымдастырумен байланысты өзге де тапсырмаларын орындайды.

13. Сот жюриі комиссиясының хатшысы болмаған кезде оның міндеттері Сот жюриі төрағасының ауызша өкімі бойынша Сот жюриінің тиісті комиссиялары мүшелерінің біріне уақытша жүктеледі.

14. Сот жюриі комиссиясының мүшесі:

Сот жюриі тиісті комиссиясының отырыстарына, сондай-ақ Сот жюриінің жалпы құрамының отырыстарына қатысады;

Сот жюриі тиісті комиссиясының отырыстарында баяндамашы ретінде сөйлейді;

отырысқа қатысып отырған адамдарға сұрақ қояды;

Сот жюриінің және Сот жюриі тиісті комиссиясының актілеріне қол қояды;

Сот жюриі тиісті комиссиясының жергілікті соттарға баруына байланысты тексерулер жүргізуге қатысады;

Сот жюриі төрағасының тапсыруы бойынша Сот жюриі тиісті комиссиясының құзыретіне кіретін мәселелер бойынша талдау мен қорыту жүргізеді;

Сот жюриі төрағасының нұсқауы бойынша Сот жюриі тиісті комиссиясының қызметіне байланысты өзге де тапсырмаларды орындайды;

Сот жюриінің төрағасы уақытша болмаған кезде төрағаның міндетін атқарады;

Сот жюриі төрағасының тапсыруы бойынша Сот жюриі тиісті комиссиясының отырыстарына қатысады.

Сот жюриі біліктілік комиссиясының мүшелері материалдық және процестік заңнама, судья әдебі, соттардың жұмысын ұйымдастыру бойынша мәселелер тізбесін әзірлеуді қамтамасыз етеді.

5. Жұмыс істеп жүрген судьяның кәсіби қызметін бағалау бойынша материалдарды Сот жюриінің біліктілік комиссиясына ұсыну үшін дайындау тәртібі және олардың тізбесі

15. Судья лауазымындағы бір жылғы жұмысының нәтижелері бойынша қызметі бағалануға жататын судьялардың және кәсіби қызметі мерзімді бағалануға жататын судьялардың тізімдерін облыстардың, Астана, Алматы қалалары соттар әкімшілерінің (бұдан әрі – соттар әкімшілері) және Департаментінің Персоналды басқару бөлімдері (кадр қызметтері) қалыптастырады. Алдағы жылы кәсіби қызметі бағалануға жататын судьялардың тізімдері өткен жылдың 1 желтоқсанына дейінгі мерзімде жыл сайын Сот жюриінің біліктілік комиссиясына ұсынылады.

Жұмыс істеп жүрген судьялардың кәсіби қызметін бағалау бойынша құжаттарды дайындауды және ұсынуды соттар әкімшілерінің және Департаменттің персоналды басқару бөлімдері (кадр қызметтері) талдау және жоспарлау бөлімдерімен, сонымен қатар департаменттің сот алқалары хатшылықтарымен бірге жүзеге асырады.

Сот жюриінің біліктілік комиссиясына түскен құжаттарды тексеруді, сондай-ақ оларды сот отырысына дайындауды комиссияның жұмыс органы жүзеге асырады.

16. Құжаттар қатаң түрде Регламентте белгіленген талаптарға сәйкес ұсынылады. Құжаттарды ресімдеу кезінде өшіруге және түзетуге жол берілмейді. Ұсынылған құжаттар тігілуге, нөмірленуге және олардың тізімдемесі жасалуға тиіс.

17. Жұмыс істеп жүрген судьяның кәсіби қызметін бағалау және талдау үшін судьяның соңғы үш жылдағы кәсіби қызметін сипаттайтын мәліметтер ұсынылады.

18. Аудандық соттардың судьялары мен төрағаларына, облыстық соттың судьяларына қатысты барлық құжаттарға облыстық соттың төрағасы, облыстық соттардың төрағалары мен алқа төрағаларына, Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының судьялары мен алқа төрағаларына қатысты – Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының Төрағасы қол қояды. Көшірмелер, ксерокөшірмелер куәландырылады, қажет болған жағдайларда елтаңбалы мөрмен бекітіледі.

19. Жұмыс істеп жүрген судьяның кәсіби қызметін мерзімді бағалауға материалдарды мыналар ұсыналады:

1) Қазақстан Республикасы Жоғарғы Соты сот алқаларының төрағаларына және судьяларына, облыстық соттардың төрағалары мен сот алқаларының төрағаларына қатысты – Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының Төрағасы;

2) облыстық соттардың судьяларына, аудандық соттардың төрағаларына және судьяларына қатысты – облыстық соттардың төрағалары.

Осы ретте өзіне қатысты материал Сот жюриі біліктілік комиссиясының қарауына ұсынылып отырған судья, оған қатысты ұсынылған материалдармен таныстырылуға тиіс.

20. Жұмыс істеп жүрген судьяның кәсіби қызметін мерзімді бағалауға қатысты материалдарда келесідей құжаттар болуға тиіс:

1) 3x4 суреті бар анықтама-объективка;

2) Қазақстан Республикасы Президентінің тағайындау туралы Жарлығынан үзінді;

3) еңбек өтілін анықтау жөніндегі комиссияның судьялық жұмыс өтілі көрсетілген хаттамалық шешімі;

4) судьяның кәсіби қызметіне, іскерлік және адамгершілік қасиеттеріне баға берілген, оның судья әдебінің нормалары мен еңбек тәртібін сақтауы көрсетілген қызметтік мінездеме;

5) судья қараған істердің саны мен сапасы (оның ішінде істер санаттарының бірыңғай жіктегішіне сай «Талдау» форумында орналастырылған сот актілері мен сот практикасын қорытуларға талдау жасау жолымен), сот істерін қарау кезінде мерзімдер мен заңдылықтың сақталуы туралы толық талдамалық анықтама соттар әкімшісінің талдау және жоспарлау бөлімімен және Департаменттің персоналды басқару бөлімімен (кадр қызметі) дайындалады;

6) судьяның соңғы үш жылда сот төрелігін жүзеге асыру көрсеткіштерінің белгіленген нысандағы салыстырмалы кестесі;

7) судьяның тәртіптік жауапкершілікке тартылуы туралы анықтама (тәртіптік жаза болған кезде шешімнің көшірмесі қоса беріледі);

8) жоғары тұрған сот сатыларының сын-ескертпелерді қараудың нәтижелері туралы судьяның атына жазған тиісті хаттары;

9) судья жол берген заңдылықтың бұзылуы туралы прокурор ұсынымдарының бар екені және оларды қараудың нәтижелері туралы анықтама;

10) судьяның іс-әрекеттеріне шағымдар және олардың негізділігі туралы анықтама;

11) судьяның оқудан, тағылымдамадан өткені, сондай-ақ ғылыми дәрежесінің, ғылыми атағының және т.б. бар екені туралы анықтама;

12) жеке куәліктің көшірмесі;

13) судьяның материалдармен танысқаны туралы анықтама.

21. Жоғары тұрған сатының судьясы лауазымына, сот төрағасы, сот алқасының төрағасы лауазымдарына конкурсқа қатысуға тілек білдірген судья Сот жюриінің біліктілік комиссиясына материалдарды аталған лауазымдарға орналасу үшін Жоғары Сот Кеңесі жариялаған конкурс аяқталғанға дейін он күнтізбелік күннен кешіктірмей өз бетімен тапсырады.

Осы ретте олар судьяның біліктілік деңгейін бағалау үшін маңызы бар өзге де материалдарды ұсынуы мүмкін.

Жоғары тұрған сатының судьясы лауазымына, сот төрағасы, сот алқасының төрағасы лауазымына конкурсқа қатысуға тілек білдірген судья Сот жюриінің біліктілік комиссиясына жазбаша арыз жіберіп, онда жоғары тұрған лауазымға бағалаудан өтетінін қалайтынын көрсетеді және судьялық жұмыс өтілі көрсетілген еңбек өтілін анықтау жөніндегі комиссияның хаттамалық шешімінен басқа Регламенттің 20-тармағында келтірілген құжаттарды өзінің арызына тіркейді.

22. Жұмыс істеп жүрген судьяның кәсіби қызметін мерзімді бағалау бойынша материалдар, бағалау жүргізілгенге дейінгі он күннен кешіктірілмей ұсынылуға, судья онымен қолын қойып танысуға тиіс.

6. Материалдарды Сот жюриі біліктілік комиссиясының отырысында қарауға дайындау тәртібі

23. Сот жюриінің біліктілік комиссиясына түскен құжаттарды тексеруді, сондай-ақ оларды отырысқа дайындауды комиссияның жұмыс органы жүзеге асырады.

24. Құжаттарда көрсетілген мәліметтердің толықтығы мен дұрыстығы үшін оларды дайындаған адамдар, соттардың әкімшілері мен Департаменттің құрылымдық бөлімшелері жауапкершілік көтереді.

25. Сот жюриінің кәсіби қызметті мерзімді бағалау бойынша біліктілік комиссиясының отырыстарын өткізу мерзімдері бағалауға жататын судьялардың тізімі ескеріле отырып жоспарланады. Осы ретте күнтізбелік жылда бағалануға жататын судьялардың жалпы саны, жеке облыстар, өңірлер бойынша судьялардың саны, мерзімдік бағалауды өткізу уақытының аяқталу мерзімдері (бағалауды өткізу мерзімі туған күннен бастап алты айдан кешіктірілмей) ескеріледі.

Жұмыс істеп жүрген судьялардың кәсіби қызметін мерзімді бағалау бойынша Сот жюриі біліктілік комиссиясының отырыстарын өткізу кестесін (соның ішінде көшпелі отырыстар) Сот жюриінің төрағасы күнтізбелік жылдың басында бекітеді және танысу және қажетті құжаттарды дайындау үшін барлық облыстық соттарға жіберіледі.

26. Жоғары тұрған сатының судьясы лауазымына, сот төрағасы, сот алқасының төрағасы лауазымына конкурсқа қатысуға тілек білдірген судьялардың кәсіби қызметін бағалау бойынша Сот жюриі біліктілік комиссиясының отырыстары материалдардың қарауға түсуіне қарай өткізеді.

Комиссияның жұмыс органы материалдың түсуіне қарай тізім дайындайды. Сот жюриінің төрағасы тізімді бекітеді және қарау үшін белгілейді.

27. Мерзімді бағалануға жататын судьяларды хабардар етуді және олардың Сот жюриі біліктілік комиссиясының отырысына келуін қамтамасыз етуді тиісті соттар әкімшілерінің, Департаменттің персоналды басқару бөлімі (кадр қызметі) қамтамасыз етеді.

Өзіне қатысты кәсіби қызметі бағаланатын судья Сот жюриі біліктілік комиссиясы отырысының өткізілетін күні мен орны туралы 10 күннен кешіктірілмей хабардар етілуге тиіс.

28. Жоғары тұрған сатының судьясы лауазымына, сот төрағасы, сот алқасының төрағасы лауазымына конкурсқа қатысуы үшін Сот жюриінің біліктілік комиссиясы өздеріне қатысты бағалау жүргізілетін судьяларды хабардар етуді төраға Сот жюриінің отырысын өткізу күнін анықтағаннан кейін комиссияның жұмыс органы жүзеге асырады.

Комиссияның жұмыс органы олардың келуін қамтамасыз етеді.

Хабарлама хат, жеделхат, телефонхат түрінде жіберіледі, сондай-ақ шақыруды тіркеуді қамтамасыз ететін өзге де байланыс құралдары пайдаланылады.

29. Қосымша құжаттар мен материалдарды, соның ішінде қарау кезінде заңның бұзылуына жол берілген сот істерін талап етіп алдырудың қажеттілігі туралы шешімді материалдарды зерделеу және баяндама жасау үшін (бұдан әрі – баяндамашы) алған Сот жюриі біліктілік комиссиясының мүшесі қабылдайды.

30. Сот жюриінің қажетті материалдар мен сот істерін беру туралы талабы міндетті болып табылады және Сот жюриі белгілеген мерзімнен кешіктірілмей орындауға жатады.

31. Сот жюриі біліктілік комиссиясының көшпелі отырысы өткізілген жағдайда көрсетілген іс-шараларды ұйымдастыру тиісті облыстық сотқа жүктеледі.

32. Жағдайы отырысқа қатысуға мүмкіндік бермейтін Сот жюриі біліктілік комиссиясының мүшесі бұл туралы Сот жюриінің төрағасына дер кезінде хабарлауға тиіс.

33. Жұмыс органы судьялардың кәсіби қызметін бағалауға шақырылған адамдардың келгенін, келмеген адамдардың тиісінше хабарланған-хабарланбағанын және олардың келмеу себептері туралы қандай мәліметтердің бар екенін, отырыс басталғанға дейін анықтайды және судьяға қатысты бағалау жүргізуді кейінге қалдырудың мүмкіндігі туралы шешім қабылдайды.

7. Сот жюриі біліктілік комиссиясының отырыстарын өткізу тәртібі

34. Сот жюриі біліктілік комиссиясының жұмыс істеп жүрген судьяның кәсіби қызметін бағалау бойынша отырысы арыз берілген тілде жүргізіледі.

35. Сот жюриі біліктілік комиссиясының отырысы бекітілген кесте бойынша, сондай-ақ қажеттілікке қарай өткізіледі және оның құрамының кемінде үштен екісі болған кезде заңды болып табылады.

Сот жюриінің біліктілік комиссиясы жұмыс істеген уақытта, оның мүшелері отырыс өткізілетін жерге қолданыстағы заңнамаға сәйкес іссапарға жіберіледі және басқа қызметтік міндеттерді атқарудан босатылады.

36. Сот жюриі біліктілік комиссиясының отырыстары бағаланатын судья міндетті түрде қатыстырыла отырып ашық түрде өткізіледі.

37. Жүктілігіне және баланы (балаларды) тууына, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуына, бала күтіміне байланысты демалыста болған судьялар үшін судьяның кәсіби қызметін бағалау, олар осындай демалыс аяқталғаннан кейін жұмысқа шыққан күннен бастап 1 жылға дейінгі мерзімге кейінге қалдырылады.

38. Судьяның кәсіби қызметін бағалау Сот жюриі біліктілік комиссиясының қарауына ұсынылған материалдар мен мәліметтердің, сондай-ақ материалдық және процестік білімді тексеру кезінде алынған билеттер және (немесе) сұхбаттасу негізінде айқындалады.

39. Төрағалық етуші:

1) отырысты жүргізу үшін кворумның бар екеніне көз жеткізеді, біліктілік комиссиясының құрамын жариялайды;

2) отырысты ашық деп жариялайды.

Сот жюриі біліктілік комиссиясының баяндамашысы бағаланатын судьяның мәліметтерін және оның кәсіби қызметін сипаттайтын мәліметтерді баяндайды.

Баяндамадан кейін судья тыңдалады, Сот жюриі біліктілік комиссиясының мүшелері оған сұрақтар қоюы мүмкін.

Бағалануға жататын судья билеттер бойынша жауап беру үшін 10-15 минут ішінде дайындалады.

40. Сот жюриі біліктілік комиссиясының шешімдері осы отырыста бағаланудан өткен барлық судьялар тыңдалғаннан кейін қабылданады.

Егер, Сот жюриі біліктілік комиссиясының көпшілігі жақтап дауыс берсе, шешім қабылданды деп есептеледі. Дауыстар тең болған кезде, өзіне қатысты мәселе қаралып отырған судьяның жағдайын жақсартатын шешім қабылданды деп есептеледі.

Сот жюриі біліктілік комиссиясының мүшесі ерекше пікір білдірген жағдайда, ол Сот жюриінің біліктілік комиссиясына үш жұмыс күнінен кешіктірілмей жазбаша түрде ұсынылуға тиіс.

41. Төрағалық етуші Сот жюриі біліктілік комиссиясының шешімін жария етеді және судьяның кәсіби қызметін бағалау бойынша сот отырысын жабық деп жариялайды.

42. Сот жюриінің біліктілік комиссиясы жұмыс істеп жүрген судьяның біліктілігін бағалау туралы материалдарды қараудың қорытындылары бойынша мына шешімдердің бірін қабылдайды:

- 1) атқарып отырған қызметіне сай деп танылсын;
- 2) жоғары тұрған сот сатысына судья қызметіне тағайындау үшін ұсынылсын;
- 3) жоғары тұрған қызметке (жоғары тұрған сот сатысына) кадр резервіне алу үшін ұсынылсын;
- 4) басқа сотқа, басқа мамандануға ауыстыру үшін ұсынылсын;
- 5) кәсіби жарамсыздығына байланысты атқарып отырған лауазымына сай емес деп танылсын.

Біліктілік комиссиясының осы тармақтың 2), 3), 4) тармақшаларында көзделген шешімі ұсыныс сипатында болады.

43. Сот жюриі біліктілік комиссиясының шешімінде:

- 1) Сот жюриі біліктілік комиссиясының құрамы;
- 2) материалдарды қарау орны мен уақыты;
- 3) кәсіби қызметі бағаланған судья;
- 4) материалдарды Сот жюриі біліктілік комиссиясының отырысында қараудың негіздері;
- 5) Сот жюриі біліктілік комиссиясының тұжырымы туралы деректер болуға тиіс.

44. Судьяны атқарып отырған лауазымына кәсіби жарамсыздығына байланысты сай келмейді деп тану туралы шешім, оның кәсіби қызметін мерзімді бағалау кезінде, теріс нәтиже алған судьяға қатысты қолданылуға тиіс емес.

Бұл жағдайда Сот жюриінің біліктілік комиссиясы судьяның біліктілігін арттыру және жыл ішінде кәсіби қызметті қайтадан бағалау туралы шешім шығарады.

Судьяның кәсіби қызметін қайтадан мерзімді бағалаудың нәтижелері теріс болған жағдайда, Сот жюриінің біліктілік комиссиясы судьяны атқарып отырған лауазымына кәсіби жарамсыздығына байланысты сай келмейді деп тану туралы шешім шығарады.

Судьяның кәсіби қызметін қанағаттанарлықсыз деп бағалау туралы біліктілік комиссиясының шешімі, лауазымға тағайындалған күннен бастап бір жылдың қорытындысы бойынша Жоғарғы Сот Төрағасының судьяны атқарып отырған лауазымынан босату туралы Жоғары Сот Кеңесіне ұсыным енгізуі үшін негіз болып табылады.

45. Судьяны атқарып отырған лауазымына сай келеді деп тану туралы шешім, судьяны жоғары тұрған сот сатысының судьясы лауазымына тағайындау үшін, жоғары тұрған лауазымға (жоғары тұрған сот сатысына) кадр резервіне алу үшін, басқа сотқа, басқа мамандануға ауыстыру үшін берген ұсынымы хаттамалық шешім нысанында ресімделеді.

Хаттамаға отырыста төрағалық еткен адам және біліктілік комиссиясының хатшысы үш күн ішінде қол қояды.

46. Сот жюриі біліктілік комиссиясының жоғары тұрған сатының судьясы лауазымына, сот төрағасы, сот алқасының төрағасы лауазымына конкурсқа қатысуға тілек білдірген судьяның кәсіби қызметін бағалау жөніндегі шешімі, ол қабылданған күннен бастап бір жыл ішінде жарамды болады.

47. Судьяны атқарып отырған лауазымына кәсіби жарамсыздығына байланысты сай келмейді деп тану туралы шешім қабылданған шешімнің негіздемесі көрсетіліп қорытынды нысанында ресімделеді.

Сот жюриі біліктілік комиссиясының судьяны атқарып отырған лауазымына кәсіби жарамсыздығына байланысты сай келмейді деп тану туралы қабылдаған қорытындысына материалды қарауға қатысқан Сот жюриі біліктілік комиссиясының барлық мүшелері қол қояды.

Сот жюриі біліктілік комиссиясының шешіміне өзіне қатысты осындай шешім шығарылған судья Қазақстан Республикасының Жоғары Сот Кеңесіне шағым беруі мүмкін.

8. Судьяның орнынан түсу құқығын растау немесе оны тоқтату үшін, Сот жюриінің тәртіптік комиссиясына беру үшін тәртіптік іс жүргізуді қозғау туралы мәселені қарау үшін қажетті материалдарды дайындау тәртібі және олардың тізбесі

48. Судьяның орнынан түсу құқығын растау немесе оны тоқтату туралы, Сот жюриінің тәртіптік комиссиясына беру үшін тәртіптік іс жүргізуді қозғау туралы материалдар бойынша құжаттарды дайындауды және ұсынуды соттар әкімшілерінің талдау және жоспарлау бөлімдерімен және Департаменттің персоналды басқару бөлімдері (кадр қызметтері) сонымен қатар департаментінің сот алқалары хатшылықтарымен бірге жүзеге асырады.

Жеке және заңды тұлғалардың судьялардың іс-әрекеттері туралы Сот жюриінің атына жіберген өтініштерін тексеруді Сот жюриі төрағасының жазбаша бұрыштамасы бойынша Департаменттің Персоналды басқару бөлімінің (кадр қызметі) шағымдарды қарау жөніндегі секторы жүргізеді.

Шағым «Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау тәртібі туралы» 2007 жылғы 12 қаңтардағы № 221 Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген талаптарға сәйкес қаралуға тиіс. Тексерудің нәтижелері туралы анықтама барлық қажетті құжаттар қоса беріліп, тексеру туралы тиісті тапсырма алынған күннен бастап он күнтізбелік күн ішінде Сот жюриі төрағасының атына жіберілуге тиіс.

Жергілікті жерге барып тексеру жүргізу кезінде, шағымның нәтижелерін тексеру туралы тиісті тапсырма алынған күннен бастап 20 күнтізбелік күн ішінде ұсынылуы мүмкін. Жергілікті жерге барып тексеру жүргізудің қажеттілігі туралы Сот жюриінің төрағасын хабардар еткен жөн.

Шағымдағы дәлелдер расталған және судьяға қатысты тәртіптік іс жүргізуді қозғау туралы негіздер болған кезде, Сот жюриінің төрағасы тиісті материалды Сот жюриі тәртіптік комиссиясының отырысында қарау туралы шешім қабылдайды.

Судьяға қатысты материалды және сипаттайтын басқа да мәліметтерді, оған қатысты тәртіптік іс жүргізуді қозғау туралы материалды жеке және заңды тұлғалардың өтініштері бойынша қарауды Сот жюриі тәртіптік комиссиясының жұмыс органы жүзеге асырады.

49. Құжаттар қатаң түрде Регламентте белгіленген талаптарға сәйкес ұсынылады. Құжаттарды ресімдеу кезінде шимайлауға және түзетуге жол берілмейді. Ұсынылған құжаттар тігілген, нөмірленген және олардың тізімдемесі әзірленген болуы тиіс.

50. Судьяның соңғы үш жылдағы кәсіби қызметін сипаттайтын материалдар, егер судьяның өтілі үш жылдан кем болса лауазымда істеген нақты уақыттағы, ал судьяның орнынан түсу құқығын растау мәселесі бойынша соңғы екі жылдағы материалдар ұсынылады.

51. Аудандық соттардың судьялары мен төрағаларына, облыстық соттардың судьяларына қатысты барлық құжаттарға облыстық соттың төрағасы, облыстық соттардың алқа төрағалары мен төрағаларына, Қазақстан Республикасы Жоғары Сотының судьялары мен алқа төрағаларына қатысты құжаттарға – Қазақстан Республикасы Жоғары Сотының Төрағасы қол қояды. Көшірмелер, ксерокөшірмелер куәландырылады, қажет болған кезде елтаңбалы мөр басылады.

52. Облыстық соттың жалпы отырысы төралқасының немесе Қазақстан Республикасының Жоғары Соты жалпы отырысы төралқасының судьяларға қатысты тәртіптік іс жүргізуді қозғау туралы мәселені Сот жюриі тәртіптік комиссиясының қарауы туралы шешімі Сот жюриіне мемлекеттік және орыс тілдерінде, оларға қоса берілген құжаттар таңдау бойынша мемлекеттік тілде немесе судья жүгінген тілде ұсынылады.

53. Тәртіптік іс жүргізуді қозғау туралы материал қызметтік тексеру жүргізудің мерзімдері мен теріс қылық жасалған күннен бастап материал Сот жюриіне жіберілгенге дейінгі кезеңде судьяның дәлелді себеп бойынша

жұмыста болмаған уақыты туралы мәліметтер ұсынылып, теріс қылық анықталған күннен бастап 1 (бір) ай ішінде жіберілуге тиіс.

54. Судьяға қатысты тәртіптік іс жүргізуді қозғау мәселесі бойынша түскен құжаттарда:

1) облыстық соттың немесе Жоғарғы Соттың жалпы отырысы төралқасының шешімі;

2) облыстық соттың немесе Жоғарғы Соттың жалпы отырысы төралқасының хаттамасы;

3) соттар әкімшісінің талдау және жоспарлау бөлімінің және Департаменттің персоналды басқару (кадр қызметі) бөлімімен ұсынылған тәртіптік іс жүргізуді қозғаудың қажеттілігі туралы анықтама-негіздеме;

4) судьяға қатысты қызметтік тексерудің құжаттары;

5) Қазақстан Республикасы Судьялар одағының филиалы Судья әдебіне жөніндегі комиссиясының судьяның судья әдебі қайшы келетін теріс қылық жасау фактісін тану туралы тиісті қаулысының көшірмелері (Судья әдебі қайшы келетін теріс қылық жасағаны үшін судьяға қатысты тәртіптік іс жүргізуді қозғау туралы материалдар бойынша) болуға тиіс.

55. Өзіне қатысты тәртіптік іс жүргізуді қозғау туралы мәселе қойылған судья қызметтік тексеру жүргізу құжаттарымен және оған қоса тіркелген қосымша материалдармен танысуға тиіс. Осы ретте судья қосымша түсіндірмелер ұсынуға құқылы.

56. Судьяның орнынан түсу құқығын растау туралы Сот жюриінің тәртіптік комиссиясына жіберілген материалдарда судьяның жазбаша арызы, судьяның еңбек өтілін анықтау жөніндегі комиссияның хаттамалық шешімі, мінсіз беделді растайтын құжаттар, судьяны көтермелеулер туралы мәліметтер болуға тиіс.

57. Судьяның жұмыс өтілі келесі құжаттар негізге алына отырып есептеледі, яғни:

1) Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының судья лауазымына сайлау туралы қаулысы;

2) судья қызметіне тағайындау туралы Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығы;

3) еңбек өтілін анықтау жөніндегі комиссияның хаттамалық шешімі;

4) Персоналды басқару бөлімінің (кадр қызметінің) анықтама-объективкасы;

5) кадр есебі жөніндегі жеке іс парақ.

58. Еңбек өтілінің мерзімі 19 бен 20 жыл аралығында шектескен кезде еңбек өтілінің мерзімін айлар мен күндердің санына дейін есептеу қажет.

59. Судьяның орнынан түсуін тоқтату туралы материал Сот жюриінің қарауына Қазақстан Республикасы Жоғарғы Соты Төрағасының, облыстық сот төрағасының ұсынымы немесе орнынан түскен судьяның арызы бойынша енгізіледі. Ұсынымға немесе арызға орнынан түсуді тоқтату үшін негіздің бар екенін растайтын құжаттар, сондай-ақ Қазақстан Республикасы

Президентінің Жарлығынан үзінді немесе Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының судьяны орнынан түсуіне байланысты судья лауазымынан босату туралы қаулысының көшірмесі қоса берілуге тиіс. Материалды Қазақстан Республикасы Жоғары Сотының Төрағасы немесе облыстық соттың төрағасы енгізген жағдайда, орнынан түскен судьяның материалдармен танысқаны туралы мәліметтер ұсынылады.

60. Сот жюриінің тәртіптік комиссиясына жіберілетін материалдарда 54, 56, 57, 59 -тармақтарда көрсетілген құжаттармен қатар мына құжаттар міндетті түрде болуы керек:

- 1) судьяның қызметтік мінездемесі;
- 2) көлемі 4,0x6,0 см. суретімен бірге анықтама-объективка;
- 3) судья, алқа төрағасы немесе сот төрағасы етіп тағайындау туралы Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығынан үзінді;
- 4) Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының судьясы етіп сайлау туралы Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының қаулысынан үзінді;
- 5) судьяның сот төрелігін жүзеге асыру көрсеткіштерінің салыстырмалы кестесі;
- 6) судьяны тәртіптік жауапкершілікке тарту туралы ақпарат және шешімдердің көшірмелері. Егер, судья бұрын (әрі кеткенде бір жылдан кешіктірілмей) тәртіптік жауапкершілікке тартылса тәртіптік іс қозғау туралы материалдарға көшірмелері қоса тіркеледі;
- 7) судьяның атына шығарылған жеке қаулылар (ұйғарымдар) туралы мәліметтер және оларды қараудың нәтижелері, тиісті құжаттар қоса беріледі;
- 8) судья жол берген заң бұзушылықтар туралы прокурор ұсынымының бар-жоғы туралы мәліметтер және оларды қараудың нәтижелері (көшірмелер қоса беріледі);
- 9) судьяның іс-әрекетіне, оның ішінде судья әдебі жөніндегі комиссияға түскен шағымдар, оларды қараудың нәтижелері туралы ақпарат, тексеру материалдары қоса беріледі;
- 10) жеке куәлігінің көшірмесі;
- 11) судьяның Сот жюриіне жіберілген өзіне қатысты материалдармен танысқаны туралы анықтама.

61. Тәртіптік жазаны мерзімінен бұрын алу туралы материалды жергілікті сот судьясының жазбаша өтінішінің негізінде облыстық сот, облыстық сот төрағасының, сот алқасы төрағасының, Қазақстан Республикасы Жоғарғы Соты судьясының, сот алқасы төрағасының жазбаша өтінішхатының негізінде ұсынылады және мынадай құжаттар болуға тиіс:

- 1) судьяның тәртіптік жазаны мерзімінен бұрын алу туралы өтінішхаты;
- 2) Сот жюриі тәртіптік комиссиясының тәртіптік жазаның берілгені туралы шешімінің көшірмесі.

Материалда, сондай-ақ Регламенттің 60-тармағының 1), 2), 5), 7-9) тармақшаларында көрсетілген құжаттар болуға тиіс. Осы ретте тәртіптік

жаза берілгеннен кейінгі мерзімнен бастап, өтінішхат берілген сәтке дейінгі аралықтағы мәліметтер ұсынылады.

Тәртіптік жазаны мерзімінен бұрын алу туралы материал өзінің жазбаша өтінішхаты бойынша дайындалған судья олармен танысуға тиіс.

62. Судья Сот жюриінің отырысына қатысудан бас тартқан жағдайда судьяның Сот жюриі төрағасының атына жазған жазбаша арызы материалдарға қоса беріледі.

63. Судьяның Сот жюриінің отырысына дәлелді себептермен қатыса алмайтыны анықталған жағдайда (судьяның жақын туыстарының, жұбайының (зайыбының) қайтыс болуы; судьяның іс жүргізуінде тұрған сот ісін қарау; стационарлық немесе амбулаторлық емдеуде болу; кезекті еңбек демалысында немесе іссапарда болу; басқа ерекше жағдайлардың болуы) облыстық сот растайтын құжаттарды: еңбекке жарамсыздық парағының, медициналық қорытындының, жақын туыстардың, жұбайының (зайыбының) қайтыс болғаны туралы анықтаманың, еңбек демалысы немесе іссапар туралы бұйрықтың, тиісті сот төрағасының судьяның іс жүргізуінде тұрған сот ісін қарауды кейінге қалдырудың мүмкін еместігі туралы анықтамасының көшірмелерін қосымша жібереді.

64. Қызметтік мінездемеде адамның кәсіби, іскерлік және адамгершілік қасиеттері туралы баға беріліп, көтермелеулер мен тәртіптік жазалар туралы мәліметтер көрсетіледі. Мінездемеге сот төрағасы қол қояды және елтаңбалы мөр басылады және берілген күні мен шығыс нөмірі қойылады.

65. Тәртіптік іс жүргізуді қозғау туралы, судьяның орнынан түсу құқығын растау туралы материалдарға құжаттардың қатқыл дискіге жазылған электрондық көшірмелері қоса берілуге тиіс немесе олар электрондық почта байынша Сот жюриіне жіберілуге тиіс.

66. Құжаттар топтамасы Сот жюриіне әкеліп тапсырылады немесе тапсырысты хатпен жіберіледі. Құжаттарды ресімдеу бойынша белгіленген тапсырмалар орындалмаған жағдайда олар комиссияның жұмыс органы кемшіліктерді жоюы үшін кері қайтарылады, қажет болған кезде кемшіліктер жазбаша хабарламада көрсетіледі.

Сот жюриінің тәртіптік комиссиясы пысықтау үшін қайтарған материалдар материал облыстық сотқа түскен күннен бастап бес жұмыс күнінен кешіктірілмей қайтадан жіберілуге тиіс.

9. Материалдарды Сот жюриі тәртіптік комиссиясының отырысында қарауға дайындау тәртібі

67. Сот жюриінің тәртіптік комиссиясына түскен құжаттарды тексеруді, сондай-ақ оларды сот отырысына дайындауды комиссияның жұмыс органы жүзеге асырады.

68. Құжаттарда көрсетілген мәліметтердің толықтығы мен дұрыстығы үшін оларды дайындаған адамдар, соттар әкімшілерінің тиісті бөлімдерінің

және Департаменттің құрылымдық бөлімшелерінің басшылары жауапкершілік көтереді.

69. Жұмыс органы материалдардың Сот жюриіне түсуіне қарай тізім дайындайды. Сот жюриінің төрағасына тізімді бекітеді және қарау үшін белгілейді.

70. Төраға Сот жюриінің отырысы өтетін күнді айқындағаннан кейін сектор қызметкерлері отырыстың өтетін күні, уақыты мен орны туралы тиісті адамдарға олардың жұмыс орны бойынша хабарлама жібереді.

71. Хабарламалар хаттар, жеделхаттар, телефонхаттар түрінде, сондай-ақ шақырудың тіркелуін қамтамасыз ететін өзге де байланыс құралдары арқылы жіберілуі мүмкін.

Мәселенің қаралуына бастамашы болған сот Сот жюриіне судьяға хабарламаның тапсырылғаны туралы мәлімет жібереді.

72. Жұмыс органы Сот жюриі мүшелерінің, өздеріне қатысты мәселе қаралып жатқан судьяның және қатысуы міндетті болып танылған өзге де адамдардың отырысқа келуін қамтамасыз етуге тиіс. Жұмыс органының қызметкерлері отырыс болатын күні отырыс залын дайындап, отырысқа шақырылған адамдардың кіруін қамтамасыз етуге тиіс.

73. Судья әдебі жөніндегі комиссиядан және соттардан қосымша құжаттар мен материалдарды, соның ішінде қаралуы кезінде заңның бұзылуына жол берілген сот істерін сұратып алудың қажеттілігі туралы шешімді материалдарды зерделеу және баяндау үшін алған Сот жюриі тәртіптік комиссиясының мүшесі материалдарды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде қабылдайды.

74. Осындай шешім қабылданған жағдайда жұмыс органы сол күні облыстық сотқа немесе Департаменттің тиісті құрылымдық бөлімшелеріне сұрау жібереді.

Сот жюриі тәртіптік комиссиясының қажетті материалдар мен сот істерін ұсыну туралы талабы міндетті болып табылады және Сот жюриінің тәртіптік комиссиясы белгілеген мерзімнен кешіктірілмей орындауға жатады.

75. Сот жюриі тәртіптік комиссиясы судьяның қандай да бір әрекеті, оның жеке мінез-құлқы Судья әдебінің кодексін бұзу болып табылатыны немесе табылмайтыны туралы қорытынды беру туралы өтінішпен Судья әдебі жөніндегі комиссияға жүгіне алады.

76. Қажет болған жағдайда баяндамашы тиісті судьялардан, сот жүйесінің қызметкерлерінен және өзге де адамдардан түсініктемелер талап етуі, сондай-ақ аталған адамдар Сот жюриінің отырысына шақыртылуы мүмкін.

77. Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының Төрағасымен келісу бойынша тиісті өңірлерге барып, Сот жюриі тәртіптік комиссиясының отырыстарын өткізуге және тексерулер жүргізуге құқылы. Сот жюриінің көшпелі отырысы өткізілген жағдайда аталған іс-шараларды ұйымдастыру тиісті облыстық және оған теңестірілген сотқа жүктеледі.

78. Жасырын ақпараты бар құпия сипаттағы материалдар Сот жюриінің мүшесіне «Мемлекеттік құпиялар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының талаптары сақтала отырып беріледі және Сот жюриінің жабық отырыстарында қаралады.

79. Сот жюриі тәртіптік комиссиясының мүшесі отырысқа қатысуына жағдайларға байланысты мүмкіндігі болмағанда, бұл туралы Сот жюриінің төрағасын алдын ала хабардар етуге тиіс.

80. Жұмыс органы отырыс басталғанға дейін талқыланатын мәселе бойынша шақырылған адамдардың ішінен кімнің отырысқа келгенін, келмеген адамдардың тиісінше хабардар етілгенін және олардың келмеу себептері туралы қандай мәліметтердің бар екенін анықтайды және Сот жюриінің төрағасына, отырысқа төрағалық етуші адамға баяндайды, содан кейін Сот жюриі мәселені мәні бойынша қараудың мүмкіндігі немесе оны кейінге қалдыру туралы шешім қабылдайды.

10. Сот жюриі тәртіптік комиссиясының отырысын өткізу тәртібі

81. Сот жюриінің төрағасы Сот жюриінің отырысында қаралуға жататын мәселелер туралы Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының Төрағасын хабардар етеді.

Сот жюриі тәртіптік комиссиясының отырысына Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының Төрағасы немесе оның өкілі қатысуға құқылы.

Тәртіптік іс қозғау туралы мәселе қаралып жатқан отырысқа Қазақстан Республикасы Жоғарғы Соттың жалпы отырысы төрағасының өкілі қатыса алады.

Тәртіптік іс қозғау туралы отырыста қаралып жатқан әрбір материал бойынша Қазақстан Республикасы Жоғарғы Соты Төрағасының пікірі тыңдалады.

82. Сот жюриінің отырысы мемлекеттік тілде, қазақ тілімен тең дәрежеде орыс тілі қолданылады.

83. Сот жюриінің отырысы қажеттілігіне қарай өткізіледі және оның құрамының кемінде үштен екісі қатысқан жағдайда заңды болады.

Сот жюриі тәртіптік комиссиясының жұмысы уақытына оның мүшелері қолданыстағы заңнамаға сәйкес отырыс өткізілетін жерге іссапарға жіберіледі және басқа қызметтік міндеттерін атқарудан босатылады.

84. Сот жюриі тәртіптік комиссиясының отырысы ашық өткізіледі.

85. Жабық отырыс мемлекеттік құпияны сақтау қажет болғанда, азаматтардың құқықтарын және заңмен қорғалатын мүдделерін қорғау мақсатында, сондай-ақ заңнамамен көзделген басқа да жағдайларда өткізіледі.

86. Жабық отырыс (тұтастай немесе ішінара) өзіне қатысты мәселе каралып отырған судьяның өтініші бойынша да өткізілуі мүмкін.

87. Судьяның жеке хат жазысуы ашық отырыста, оның келісімімен ғана жария етілуі мүмкін. Мұндай келісім болмаған кезде жеке хат жазысу жабық отырыста жария етіледі.

88. Орнынан түсу құқығын растау немесе оны тоқтату туралы, тәртіптік іс жүргізуді қозғау туралы және тәртіптік істі қарау туралы өзіне қатысты мәселе шешіліп жатқан судья Сот жюриінің отырысына міндетті түрде шақыртылады.

Сот жюриінің отырысында материалдар, өзіне қатысты материалдар каралып жатқан судьяның міндетті түрде қатысуымен қаралады.

89. Судьядан өзінде дәлелді себептердің болуына байланысты істі кейінге қалдыру туралы өтінішхат түскен жағдайда мұндай өтінішхат қанағаттандырылуы мүмкін.

90. Сот жюриі Регламенттің 63-тармағында көрсетілген жағдайларда материалдар мен тәртіптік іс бойынша іс жүргізуді кейінге қалдыруы мүмкін.

91. Судья Сот жюриінің отырысына қатысудан бас тартатыны туралы жазбаша арыз ұсынған жағдайда, отырыс оның қатысуынсыз өткізіледі.

92. Тиісінше хабардар етілген судья келмеген жағдайда, Сот жюриі осы судьяға қатысты материалдарды оның қатысуынсыз қарауға құқылы.

93. Қажет болған жағдайларда соттың төрағасы не тиісті сот алқасының төрағасы, сондай-ақ басқа да адамдар түсініктемелер беру үшін Сот жюриінің отырысына шақыртылуы мүмкін.

94. Төрағалық етуші материалдарды, тәртіптік істі мәні бойынша қарағанға дейін:

- 1) отырысты өткізу үшін кворумның бар екеніне көзін жеткізеді;
- 2) отырысты ашық деп жариялайды;
- 3) қарауға жататын мәселені жария етеді;
- 4) Сот жюриінің құрамын жария етеді;
- 5) Сот жюриі мүшелерінің өз еркімен бас тарту құқығын жариялайды;
- 6) Сот жюриінің отырысына қатысушы адамдарға олардың құқықтары мен міндеттерін; өзіне қатысты мәселе отырыстың қарауына шығарылған судьяға Сот жюриінің мүшелерінен бас тарту құқығын түсіндіреді; отырысқа қатысушылардан олардың арыздары мен өтінішхаттарының бар-жоғы туралы сұрайды, олар бар болған кезде Сот жюриі мүшелерінің шешуіне ұсынады;
- 7) материалдарды қарау төрағалық етушінің немесе Сот жюриі мүшесінің баяндамасынан басталады, олар мәселенің мәнін, жазбаша материалдардың мазмұнын баяндайды, мәселені мәні бойынша шешім қабылдау үшін қажетті өзге де деректерді хабарлайды, баяндамашыға сұрақтар қойылуы мүмкін.

Баяндамадан кейін судья және отырысқа шақырылған өзге де адамдар тыңдалады.

Өзіне қатысты материалдар қаралып отырған судьяның материалдарды зерттеуге қатысуға, мәселенің мәні бойынша түсініктемелер беруге, қосымша материалдарды ұсынуға, өтінішхаттарды мәлімдеуге құқығы бар.

Сот жюриінің мүшелері отырыстың кез келген қатысушысына сұрақ қоюға құқығы бар.

95. Өзіне қатысты материалдар қаралып отырған судья, істі қарау басталғанға дейін Сот жюриі мүшелеріне дәлелді бас тартуды мәлімдеуге құқылы.

96. Төрағалық етуші немесе Сот жюриі тәртіптік комиссиясының мүшесі, егер ол оған қатысты мәселе қарап отырған судьямен туыстық байланыста болса, егер оның объективтілігі мен бейтараптылығына күмән келтіретін өзге де мән-жайлар болса, өз еркімен дәлелді бас тартуды мәлімдеуге міндетті.

97. Бас тарту, өз еркімен бас тарту туралы мәселе бас тартуды (өз еркімен бас тартуды) мәлімдеген адамның қатысуынсыз кеңесу бөлмесінде қаралады. Бас тартуды (өз еркімен бас тартуды) қанағаттандыру немесе қанағаттандырмау туралы шешім талқылаудан кейін жай көпшілік дауыспен қабылданады. Бас тарту (өз еркімен бас тарту) қанағаттандырылған жағдайда материалдарды қарау қажетті кворум болған кезде жалғастырылуы мүмкін.

98. Сот жюриінің бүкіл құрамынан бас тарту туралы мәселені, материалдарды қарауға қатысып отырған Сот жюриінің барлық мүшелері қарайды.

99. Кворумның болмауына әкеп соққан бас тарту (өз еркімен бас тарту) қанағаттандырылған жағдайда, Сот жюриі тәртіптік комиссиясының құрамы басқа адаммен немесе Сот жюриі тәртіптік комиссиясының запастағы мүшесімен ауыстырылады немесе Сот жюриі тәртіптік комиссиясының отырысы басқа мерзімге ауыстырылады, өзіне қатысты материал қаралып отырған судья бұл туралы хабардар етіледі.

100. Шешім шығару үшін Сот жюриінің құрамы кеңесу бөлмесіне кетеді.

Егер, Сот жюриі мүшелерінің басым көпшілігі дауыс берсе шешім қабылданды деп есептеледі. Дауыстар тең түскен жағдайда өзіне қатысты мәселе қаралып отырған судьяның жағдайын жақсартатын шешім қабылданды деп есептеледі.

101. Төрағалық етуші Сот жюриі тәртіптік комиссиясының шешімін жария етеді және қаралған мәселе бойынша отырысты жабық деп жариялайды.

102. Шешім, қаулы жазбаша түрде баяндалады және оған материалдарды қарауға қатысқан Сот жюриінің барлық мүшелері қол қояды.

103. Сот жюриінің тәртіптік комиссиясы судьяның орнынан түсу құқығын растау туралы арызы бойынша материалды, сондай-ақ орнынан түсуді тоқтату туралы материалды қараудың нәтижелері бойынша мына шешімдердің бірін шығарады:

- 1) судьяның орнынан түсу құқығын растау туралы;
- 2) судьяның орнынан түсу құқығын растаудан бас тарту туралы;
- 3) судьяның орнынан түсуін тоқтату туралы;
- 4) судьяның орнынан түсуін тоқтатудан бас тарту туралы.

Сот жюриінің тәртіптік комиссиясы тәртіптік іс қозғау туралы материалдарды қараудың нәтижелері бойынша мына шешімдердің бірін шығарады:

- 1) тәртіптік іс қозғау туралы;
- 2) тәртіптік іс қозғаудан бас тарту туралы.

Судьяға қатысты тәртіптік іс қозғаудан бас тарту туралы шешім мынандай жағдайда шығарылады:

- 1) судьяның іс-әрекеттерінде тәртіптік теріс қылық құрамы болмаған;
- 2) судьяға қатысты тәртіптік іс қозғаудың Конституциялық заңның 42-бабының 1-тармағында белгіленген мерзімдері өткен;

3) егер Сот жюриі судьяның іс-әрекетін (әрекетсіздігін) ауызша бетіне басудың мүмкіндігі туралы тұжырымға келсе, ол жағымсыз құқықтық салдарға және азаматтардың құқықтары мен бостандықтарының, ұйымдардың құқықтары мен заңды мүдделерінің бұзылуына әкеп соқпаған елеусіз теріс қылық жасаған жағдайларда.

Тәртіптік іс қозғаудың нәтижелері бойынша мына шешімдердің бірі шығарылады:

- 1) Конституциялық заңның 40-бабының 1-тармағында көзделген тәртіптік жаза беру туралы;
- 2) тәртіптік іс жүргізуді қысқарту туралы.

104. Өзіне қатысты шешім шығарылған судья Қазақстан Республикасының Жоғары Сот Кеңесіне Сот жюриі тәртіптік комиссиясының шешіміне шағым беруі мүмкін.

105. Сот жюриінің отырысында хаттама жүргізіледі, оған отырысқа төрағалық етуші мен Сот жюриінің хатшысы бес жұмыс күні ішінде қол қояды. Сот жюриінің отырысында аудио, бейнежазба жүргізілуі мүмкін.

11. Сот жюриі жұмыс органының функциялары

106. Сот жюриінің жұмыс органы:

Сот жюриінің іс қағаздарын жүргізеді;

Сот жюриінің қарауына түскен құжаттарды қабылдаумен айналысады;

Сот жюриі комиссиясының отырыстарын дайындауды жүзеге асырады;

Сот жюриі комиссиясы отырыстарының аудио-, бейнежазбасын қамтамасыз етеді;

Сот жюриі комиссиясы құжаттарының жобаларын дайындайды;

Сот жюриі комиссиясының шешімдерін орындауға жібереді және көшірмелерді таратады;

Сот жюриінің, оның комиссияларының уақыттың тиісті кезеңі ішіндегі қызметінің қорытындылары бойынша есептер әзірлейді;

Сот жюриінің, оның комиссияларының жұмысы туралы талдау мен қорытуларды жүргізуге қатысады;

Сот жюриінің, оның комиссияларының қызметін ұйымдастыруға байланысты төрағаның өзге де тапсырмаларын орындайды.

12. Сот жюриінде іс қағаздарын жүргізу

107. Сот жюриінде іс қағаздарын жүргізу Регламентте көзделген тәртіппен, ал жалпы мәселелер бойынша Қазақстан Республикасының Жоғарғы Сотында құжаттама жасау және құжаттаманы басқару ережесіне сәйкес жүзеге асырылады.

108. Сот жюриінің қызметіне қатысты материалдар мен басқа да құжаттар Қазақстан Республикасының Жоғарғы Сотында Құжаттама жасау және құжаттаманы басқару ережесінің талаптарына сәйкес тіркеледі, содан кейін қол қойдырып секторға беріледі.

109. Сол күні жұмыс органының қызметкері бүкіл хат-хабарды Сот жюриінің төрағасына береді, ол осы құжаттардың одан кейінгі қозғалысын айқындайды. Бір мезгілде «Төрелік» бағдарламасында тиісті тіркеу - бақылау карточкаларында (бұдан әрі - ТБК) материалдардың қозғалысы көрсетіледі.

110. ТБК-ның дер кезінде және сапалы толтырылуы үшін осы жұмыс жүктелген жұмыс органының қызметкері жауапкершілік көтереді.

111. Сот жюриі төрағасының бұрыштамасы бойынша материалдар немесе тәртіптік істер есепке алу-тіркеу кітабында қолы қойдырылып баяндамашыға беріледі. Сот жюриінің қалған мүшелеріне материалдардың көшірмелері отырыс өткізілгенге дейін кемінде он жұмыс күні ішінде электрондық почта бойынша танысу үшін беріледі.

112. Материалдарды қарағаннан кейін Сот жюриінің мүшесі - баяндамашы Сот жюриінің отырысында қаралғаннан кейін үш жұмыс күні ішінде материалдарды, шешімді және оның көшірмелерін тиісті журналға қолын қойып Сот жюриі секторына береді.

113. Адресаттарға жіберілетін Сот жюриі комиссиясының шешімінің көшірмесі Сот жюриі төрағасының, отырыста төрағалық етушінің немесе іс бойынша баяндамашының қолымен расталып, Сот жюриінің мөрімен бекітіледі (барлық парақтар нөмірленуге, тігілуге тиіс).

114. Шешімнің көшірмесі жария етілгеннен кейін өзіне қатысты шешім шығарылған судьяға оның жұмыс орны бойынша тапсыру үшін, Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының Төрағасына, облыстық және оған теңестірілген соттың төрағасына - назарға алу үшін және судьяның жеке ісіне тіркеу үшін бес жұмыс күні ішінде беріледі не жіберіледі.

Мәселені қарауға бастамашы болған сот шешімнің көшірмесі судьяға тапсырылғаннан кейін, Сот журииіне (қажетті жағдайларда факспен немесе электрондық байланыспен) тапсырылғаны туралы қолхат жібереді.

Сот журииінің тәртіптік комиссиясы тәртіптік іс жүргізуді қозғау туралы материал қаралған өтініштің авторына, ол отырыста қаралғаннан кейін үш күн ішінде дәлелді жауап жібереді, онда өтініштің дәлелдері бойынша жүргізілген тексеру, Сот журииі тәртіптік комиссиясының тексеру материалдарын қарағаны, оның қабылдаған шешімі туралы мәліметтер болуға тиіс. Судьяға қатысты тәртіптік іс жүргізуді қозғаудан бас тартылған кезде қаралған материал бойынша Сот журииі тәртіптік комиссиясының осындай бас тартуының дәлелді себептері де көрсетілуге тиіс.

Сот журииі тәртіптік комиссиясы шешімінің көшірмесі өтініш авторына жіберілмейді.

115. Судьяның жылдық мерзім өткеннен кейінгі жұмысының нәтижелері бойынша атқарып отырған лауазымына кәсіби жарамсыздығына байланысты сәйкес емес деп тану туралы Сот журииі тәртіптік комиссиясының шешімі, оны тәртіптік теріс қылықтар жасағаны немесе Конституциялық заңның 28-бабында көрсетілген талаптарды орындамағаны үшін судья қызметінен босатудың қажеттілігі, судьяның орнынан түсу құқығын растау және орнынан түсуді тоқтату туралы Сот журииі тәртіптік комиссиясының шешімі бес жұмыс күні ішінде жарияланып, одан әрі Қазақстан Республикасының Жоғары Сот Кеңесіне ұсыну үшін Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының Төрағасына жіберіледі.

116. Судья Сот журииі комиссиясының шешіміне шағым берген кезде, осы судьяға қатысты тиісті материал шағым түскен күннен бастап үш жұмыс күні ішінде оның шағымымен бірге Қазақстан Республикасының Жоғары Сот Кеңесіне жіберіледі.

117. Әрбір күнтізбелік жылда Сот журииі отырысының хаттамаларына реттік нөмірлер беріледі.

118. Материалдар немесе тәртіптік іс қаралып және шешім шығарылғаннан кейін жұмыс органының қызметкері құжаттарды қатқыл мұқабасы бар іске хронологиялық тәртіппен тігеді, парақтарды нөмірлейді және өз қолын қойып, құжаттардың тізімдемесін жасайды. Қосымша құжаттар олардың келіп түсуіне қарай іске қосылып тігіледі, бұл туралы тізімдемеде белгі соғылады.

119. Сот журииінің мүшелеріне зерделеу үшін ұсынылған сот істерін, жұмыс органы қажеттілігі өткеннен кейін бес жұмыс күні ішінде соттарға қайтарады.

120. Қызметтік хат-хабарлар Іс номенклатурасына сәйкес ресімделеді және сақталады.

121. Сот журииінің материалдар мен тәртіптік істерді қарауының нәтижелері бойынша жұмыс органының қызметкерлері ТБК-нің тиісті

деректемелерін толтырады және электрондық құжаттардың көшірмелерін енгізеді.

122. Сот жюриі шығарған шешімдердің нәтижелері бойынша «Е-Кадрлар» кадрларды есепке алу ақпараттық жүйесінің толтырылуы үшін жауапкершілік жұмыс органына жүктеледі.

123. Іс жүргізу аяқталған барлық материалдар мен тәртіптік істерді жұмыс органы ресімдеп, Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының мұрағатына сақтауға тапсырады.

124. Құжатты орындау кезінде туындайтын барлық даулы мәселелерді құрылымдық бөлімшелердің басшылары жұмыс тәртібімен шешеді.

125. Шешімдерді, анықтамаларды, шешімнің, қаулының, хаттаманың көшірмелерін, қаулыларды куәландыру үшін Сот жюриінің «Сот жюриі», «Судебное жюри» деп жазылған елтаңбалық мөрі, кіріс хат-хабарларды және қатаң есептегі бланкілерді тіркеуге арналған мөртаңбасы болады.

126. Мөрлер, қатаң есептегі бланкілер сейфтерде немесе мөрленген жанбайтын металл шкафтарда сақталуға тиіс. Мөрдің, мөртаңбаның және бланкілердің пайдаланылуы және олардың сақталуы үшін жұмыс органы жауапкершілік көтереді. Қатаң есептегі бланкілерді есепке алу және оларды беру қол қойдырып, есепке алу кітабы бойынша жүргізіледі.

13. Сот жюриінің регламентін қабылдау және қолданысқа енгізу тәртібі

127. Регламент Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының жалпы отырысы оны бекіткен күннен бастап қолданысқа енгізіледі.

Регламентке өзгерістер мен толықтырулар Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының жалпы отырысында қабылданады және олар жалпы отырыс қабылдаған күннен бастап қолданысқа енгізіледі.

УТВЕРЖДЕН
постановлением № 13
пленарного заседания
Верховного Суда
Республики Казахстан
«31» марта 2016 года

РЕГЛАМЕНТ Судебного жюри

Настоящий Регламент Судебного жюри (далее – Регламент) разработан на основе Конституционного закона Республики Казахстан «О судебной системе и статусе судей Республики Казахстан» (далее – Конституционный закон), Закона Республики Казахстан «О Высшем Судебном Совете Республики Казахстан», Положения о Судебном жюри и определяет организацию работы Судебного жюри, рассмотрение вопросов, входящих в компетенцию Судебного жюри, проведение заседаний, принятие решений и ведение делопроизводства.

1. Судебное жюри

1. Судебное жюри состоит из квалификационной и дисциплинарной комиссий. Квалификационная комиссия Судебного жюри состоит из семи членов – двух судей областных и приравненных к ним судов (далее – областной суд), двух судей Верховного Суда и трех судей в отставке. Дисциплинарная комиссия Судебного жюри состоит из девяти членов – трех судей районных и приравненных к ним судов (далее – районный суд), трех судей областных судов и трех судей Верховного Суда.

Квалификационная комиссия Судебного жюри осуществляет оценку профессиональной деятельности судьи.

Дисциплинарная комиссия Судебного жюри рассматривает вопросы подтверждения права судьи на отставку и ее прекращения, а также вопросы о возбуждении дисциплинарного производства, дисциплинарных дел в отношении судей.

2. Порядок формирования и деятельность Судебного жюри определяется Положением, утверждаемым Указом Президента Республики Казахстан.

2. Обеспечение деятельности Судебного жюри

3. Организационное, информационно-аналитическое и иное обеспечение деятельности квалификационной и дисциплинарной комиссий Судебного жюри осуществляется соответственно сектором по обеспечению деятельности квалификационной комиссии Судебного жюри и сектором

по обеспечению деятельности дисциплинарной комиссии Судебного жюри Отдела управления персоналом (кадровой службы) (далее – Отдел) Департамента по обеспечению деятельности судов при Верховном Суде Республики Казахстан (аппарата Верховного Суда Республики Казахстан) (далее – Департамент) (далее вместе – рабочий орган Судебного жюри, по отдельности – рабочий орган комиссии).

4. Численный состав рабочего органа Судебного жюри устанавливается уполномоченным органом по согласованию с Председателем Верховного Суда Республики Казахстан.

3. Порядок избрания председателя Судебного жюри, составов и секретарей комиссий Судебного жюри

5. После формирования нового состава Судебного жюри проводится организационное заседание по выборам председателя Судебного жюри, составов и секретарей комиссий.

6. Председатель Судебного жюри избирается открытым голосованием большинством голосов из числа членов состава Судебного жюри.

7. Составы комиссий Судебного жюри избираются большинством голосов согласно требованиям пункта 1 статьи 38-1 Конституционного закона с учетом мнений членов Судебного жюри, из числа членов Судебного жюри.

Секретари квалификационной и дисциплинарной комиссий Судебного жюри избираются большинством голосов из числа членов состава соответствующей комиссии.

8. Результаты выборов оформляются протоколом заседания Судебного жюри.

4. Полномочия председателя Судебного жюри, секретарей и членов комиссий Судебного жюри

9. Председатель Судебного жюри:

- 1) обеспечивает общее руководство Судебным жюри;
- 2) созывает заседания комиссий Судебного жюри и председательствует на заседаниях комиссий Судебного жюри;
- 3) утверждает повестку дня заседания комиссий Судебного жюри;
- 4) подписывает решения и протоколы комиссий Судебного жюри;
- 5) определяет вопросы, выносимые для рассмотрения на заседаниях комиссий Судебного жюри;
- 6) организует анализ и обобщение практики работы комиссий Судебного жюри;
- 7) представляет информацию о проделанной работе Судебного жюри на пленарном заседании Верховного Суда Республики Казахстан;

8) представляет Судебное жюри в отношениях с государственными, общественными и иными органами, организациями и должностными лицами;

9) осуществляет иные полномочия, предусмотренные Положением о Судебном жюри и Регламентом.

10. В случае временного отсутствия председателя Судебного жюри по его поручению обязанности председателя исполняет один из членов соответствующей комиссии Судебного жюри.

11. Секретарь квалификационной комиссии Судебного жюри:

руководит деятельностью рабочего органа квалификационной комиссии Судебного жюри;

организует составление списков судей, подлежащих периодической оценке профессиональной деятельности за календарный год;

ведет контроль над обеспечением прохождения судьями оценки профессиональной деятельности;

организует подготовку отчета, работу по проведению анализа и обобщений о работе квалификационной комиссии Судебного жюри за соответствующий период;

обеспечивает исполнение Регламента;

выполняет иные поручения председателя Судебного жюри, связанные с организацией деятельности квалификационной комиссии Судебного жюри.

12. Секретарь дисциплинарной комиссии Судебного жюри:

руководит деятельностью рабочего органа дисциплинарной комиссии Судебного жюри;

ведет контроль по обеспечению явки судей, в отношении которых рассматриваются соответствующие материалы, и других приглашенных лиц, на заседание дисциплинарной комиссии;

организует подготовку отчета, работу по проведению анализа и обобщений о работе дисциплинарной комиссии Судебного жюри за соответствующий период;

обеспечивает исполнение Регламента;

выполняет иные поручения председателя Судебного жюри, связанные с организацией деятельности дисциплинарной комиссии Судебного жюри.

13. При отсутствии секретаря комиссии Судебного жюри его обязанности по устному распоряжению председателя Судебного жюри временно возлагаются на одного из членов соответствующей комиссии Судебного жюри.

14. Член комиссии Судебного жюри:

принимает участие на заседаниях соответствующей комиссии Судебного жюри, а также заседаниях общего состава Судебного жюри;

выступает на заседаниях соответствующей комиссии Судебного жюри в качестве докладчика;

задает вопросы участвующим на заседании лицам;

подписывает акты Судебного жюри, а также соответствующей комиссии Судебного жюри;

участвует в проведении проверок связанных с выездом соответствующей комиссии Судебного жюри в местные суды;

по поручению председателя Судебного жюри проводит анализ и обобщение по вопросам, входящим в компетенцию соответствующей комиссии Судебного жюри;

по указанию председателя Судебного жюри выполняет иные поручения, связанные с деятельностью соответствующей комиссии Судебного жюри;

при временном отсутствии председателя Судебного жюри исполняет обязанности председателя;

по поручению председателя Судебного жюри председательствует на заседании соответствующей комиссии Судебного жюри.

Члены квалификационной комиссии Судебного жюри обеспечивают составление перечня вопросов по материальному и процессуальному законодательству, судейской этике, организации работы судов.

5. Порядок подготовки и перечень материалов по оценке профессиональной деятельности действующего судьи для предоставления в квалификационную комиссию Судебного жюри

15. Списки судей, чья деятельность подлежит оценке по результатам одного года работы в должности судьи, и судей, чья профессиональная деятельность подлежит периодической оценке, формируются отделами управления персоналом (кадровыми службами) администраторов судов областей, городов Астаны, Алматы (далее – администратор судов) и Департамента. Списки судей, чья деятельность подлежит оценке в предстоящем году, предоставляются в квалификационную комиссию Судебного жюри ежегодно в срок до 1 декабря предшествующего года.

Подготовка и предоставление документов по периодической оценке профессиональной деятельности действующих судей осуществляется отделами управления персоналом (кадровыми службами) администраторов судов и Департамента совместно с отделами анализа и планирования администраторов судов, а также Секретариатами судебных коллегий Департамента.

Проверка документов, поступивших в квалификационную комиссию Судебного жюри, а также их подготовка на заседание осуществляется рабочим органом комиссии.

16. Документы предоставляются в строгом соответствии с требованиями, установленными Регламентом. При оформлении документов не допускаются помарки и исправления. Представляемые документы должны быть прошиты, пронумерованы и составлена их опись.

17. Для оценки и анализа профессиональной деятельности действующего судьи предоставляются сведения о его деятельности за последние три года.

18. Все документы в отношении судей и председателей районных судов, судей областных судов подписываются председателем областного суда, документы в отношении председателей коллегий и председателей областных судов, судей и председателей коллегий Верховного Суда Республики Казахстан – Председателем Верховного Суда Республики Казахстан. Копии, ксерокопии заверяются, при необходимости скрепляются гербовой печатью.

19. Материалы по периодической оценке профессиональной деятельности действующего судьи в квалификационную комиссию Судебного жюри представляются:

1) на председателей судебных коллегий и судей Верховного Суда Республики Казахстан, председателей и председателей судебных коллегий областных судов – Председателем Верховного Суда Республики Казахстан;

2) на судей областных судов, председателей и судей районных судов – председателями областных судов.

При этом судья, в отношении которого материал представляется на рассмотрение квалификационной комиссии Судебного жюри, должен быть ознакомлен с представленными в его отношении материалами.

20. Материалы по периодической оценке профессиональной деятельности действующего судьи должны содержать следующие документы:

1) справка-объективка с фотографией 3x4;

2) выписка из Указа Президента Республики Казахстан о назначении;

3) протокольное решение Комиссии по установлению трудового стажа с указанием судейского стажа работы;

4) служебная характеристика, в которой должна быть дана оценка профессиональной деятельности, деловым и нравственным качествам судьи, отражено соблюдение им норм судейской этики и трудовой дисциплины;

5) подробная аналитическая справка по количеству и качеству рассмотренных судьей дел (в том числе путем анализа судебных актов и обобщения судебной практики, размещенных на Форуме «Талдау», согласно Единому классификатору категорий дел), соблюдению сроков и законности при рассмотрении судебных дел осуществляется отделами анализа и планирования администраторов судов и управления персоналом (кадровой службой) Департамента;

6) сравнительная таблица показателей отправления правосудия судьей за последние три года работы в установленной форме;

7) справка о привлечении судьи к дисциплинарной ответственности (при наличии дисциплинарного взыскания прилагается копия решения);

8) справка о наличии писем-замечаний вышестоящих судебных инстанций в адрес судьи с указанием результатов их рассмотрения;

9) справка о наличии представлений прокурора о нарушениях законности, допущенных судьей и результатах их рассмотрения;

10) справка по жалобам на действия судьи и их обоснованности;

11) справка о прохождении судьей обучения, стажировки, а также о наличии ученой степени, ученого звания и т.п.;

12) копия удостоверения личности;

13) справка об ознакомлении судьи с материалами.

21. Судья, желающий участвовать в конкурсе на должность судьи вышестоящей инстанции, на должности председателя суда, председателя судебной коллегии, представляет материал в квалификационную комиссию Судебного жюри самостоятельно не позднее десяти календарных дней до окончания объявленного Высшим Судебным Советом конкурса, на занятие указанной должности.

При этом дополнительно им могут быть представлены и иные материалы, имеющие значение для оценки профессионального уровня судьи.

Судья, желающий участвовать в конкурсе на должность судьи вышестоящей инстанции, на должности председателя суда, председателя судебной коллегии направляет в квалификационную комиссию Судебного жюри письменное заявление, в котором указывает, на какую вышестоящую должность он желает пройти оценку, и прикладывает к своему заявлению документы, перечисленные в пункте 20 Регламента за исключением протокольного решения Комиссии по установлению трудового стажа с указанием судейского стажа работы.

22. Материалы по периодической оценке профессиональной деятельности действующих судей должны быть представлены не позднее, чем за десять дней до ее проведения, с которыми судья должен ознакомиться под роспись.

6. Порядок подготовки материалов к рассмотрению на заседание квалификационной комиссии Судебного жюри

23. Проверка документов, поступивших в квалификационную комиссию Судебного жюри, а также их подготовка на заседание осуществляется рабочим органом комиссии.

24. За полноту и достоверность сведений, отраженных в документах, несут ответственность их составители, администраторы судов и структурных подразделений Департамента.

25. Сроки проведения заседаний квалификационной комиссии Судебного жюри по периодической оценке профессиональной деятельности планируются с учетом списка судей, подлежащих оценке. При этом учитывается общее количество судей, подлежащих оценке в календарный год, количество судей отдельно по областям, регионам, сроки истечения проведения периодической оценки (не позднее шести месяцев со дня наступления срока проведения оценки).

График проведения заседаний квалификационной комиссии Судебного жюри по периодической оценке профессиональной деятельности действующих судей (в том числе выездные заседания), утверждается председателем Судебного жюри в начале календарного года и направляется во все областные суды для ознакомления и подготовки необходимых документов.

26. Заседания квалификационной комиссии Судебного жюри по оценке профессиональной деятельности судей, желающих участвовать в конкурсе на должность судьи вышестоящей инстанции, на должности председателя суда, председателя судебной коллегии проводится по мере поступления материалов на рассмотрение.

Список, составленный рабочим органом комиссии, утверждается председателем Судебного жюри, который определяет дату рассмотрения.

27. Извещение судей, подлежащих периодической оценке, и их явка на заседание квалификационной комиссии Судебного жюри обеспечиваются отделом управления персоналом (кадровой службой) соответствующего администратора судов, Департамента.

Судья, в отношении которого проводится оценка профессиональной деятельности, должен быть извещен не позднее, чем за 10 календарных дней о дате и месте заседания квалификационной комиссии Судебного жюри.

28. Извещение судей, в отношении которых квалификационной комиссией Судебного жюри проводится оценка их профессиональной деятельности для участия в конкурсе на должность судьи вышестоящей инстанции, на должности председателя суда, председателя судебной коллегии, осуществляется рабочим органом комиссии после определения председателем даты проведения заседания Судебного жюри.

Рабочий орган комиссии обеспечивает их явку.

Извещения могут направляться в виде писем, телеграмм, телефонограмм, а также с использованием иных средств связи, обеспечивающих фиксирование вызова.

29. Решение о необходимости истребования дополнительных документов и материалов, в том числе судебных дел, при рассмотрении которых были допущены нарушения закона, принимается членом квалификационной комиссии Судебного жюри, получившим материалы для изучения и доклада (далее – докладчик), в течение трех рабочих дней с момента получения материалов.

30. Требования Судебного жюри о предоставлении необходимых материалов и судебных дел являются обязательными и подлежат исполнению не позднее установленного Судебным жюри срока.

31. В случае проведения выездного заседания квалификационной комиссии Судебного жюри организация указанных мероприятий возлагается на соответствующий областной суд.

32. Член квалификационной комиссии Судебного жюри, которому обстоятельства не позволяют участвовать в заседании, должен заблаговременно уведомить об этом председателя Судебного жюри.

33. Рабочим органом до начала заседания уточняется явка вызванных на оценку профессиональной деятельности судей, уточняется, извещены ли надлежащим образом неявившиеся лица, и какие имеются сведения о причинах их неявки, после чего квалификационной комиссией Судебного жюри принимается решение о возможности отложения проведения оценки в отношении судьи.

7. Порядок проведения заседаний квалификационной комиссии Судебного жюри

34. Заседание квалификационной комиссии Судебного жюри по оценке профессиональной деятельности действующих судей ведется на языке, на котором подано заявление.

35. Заседания квалификационной комиссии Судебного жюри правомочны при наличии не менее двух третей членов его состава и проводятся по утвержденному графику, а также по мере необходимости.

На время работы квалификационной комиссии Судебного жюри его члены, в соответствии с действующим законодательством, командированы к месту проведения заседания и освобождаются от выполнения других служебных обязанностей.

36. Заседания квалификационной комиссии Судебного жюри проводятся открыто с обязательным участием оцениваемого судьи.

37. Оценка профессиональной деятельности судьи откладывается для судей, находящихся в отпуске в связи с беременностью и рождением ребенка (детей), усыновлением (удочерением) новорожденного ребенка (детей), по уходу за ребенком, – на срок до 1 года со дня их выхода на работу по окончании такого отпуска.

38. Оценка профессиональной деятельности судьи определяется на основании материалов и сведений, представленных на рассмотрение квалификационной комиссии Судебного жюри, а также результатов ответов по билетам и (или) собеседования, полученных при проверке знаний материального и процессуального законодательства.

39. Председательствующий:

3) удостоверяется в наличии кворума для ведения заседания, объявляет состав квалификационной комиссии;

4) объявляет заседание открытым;

Докладчик квалификационной комиссии Судебного жюри излагает данные оцениваемого судьи и сведения, характеризующие его профессиональную деятельность.

После доклада заслушивается судья, ему могут быть заданы вопросы членами квалификационной комиссии Судебного жюри.

Судьи, подлежащие оценке, готовятся в течение 10-15 минут к ответу по билетам.

40. Решения квалификационной комиссии Судебного жюри принимаются после заслушивания всех судей, прошедших оценку на данном заседании.

Решение считается принятым, если за него проголосовало большинство членов квалификационной комиссии Судебного жюри. При равенстве голосов принятым считается решение, улучшающее положение судьи, в отношении которого рассматривается вопрос.

В случае выражения членом квалификационной комиссии Судебного жюри особого мнения, оно должно быть представлено в квалификационную комиссию Судебного жюри в письменном виде не позднее трех рабочих дней.

41. Председательствующий оглашает решение квалификационной комиссии Судебного жюри и объявляет заседание по оценке профессиональной деятельности судей закрытым.

42. Квалификационная комиссия Судебного жюри по результатам рассмотрения материалов об оценке квалификации действующих судей выносит одно из следующих решений:

- 1) признать соответствующим занимаемой должности;
- 2) рекомендовать для назначения на должность судьи вышестоящей инстанции;
- 3) рекомендовать для зачисления в кадровый резерв на вышестоящую должность (в вышестоящую судебную инстанцию);
- 4) рекомендовать для перевода в другой суд, на другую специализацию;
- 5) признать не соответствующим занимаемой должности в силу профессиональной непригодности.

Решения квалификационной комиссии, предусмотренные подпунктами 2), 3), 4) настоящего пункта, носят рекомендательный характер.

43. Решение квалификационной комиссии Судебного жюри должно содержать данные о:

- 1) составе квалификационной комиссии Судебного жюри;
- 2) месте и времени рассмотрения материалов;
- 3) судье, чья профессиональная деятельность была оценена;
- 4) основаниях рассмотрения материала в заседании квалификационной комиссии Судебного жюри;
- 5) выводах квалификационной комиссии Судебного жюри.

44. Решение о признании судьи не соответствующим занимаемой должности в силу профессиональной непригодности не может применяться в отношении судьи, получившего отрицательный результат при периодической оценке его профессиональной деятельности.

В этом случае квалификационной комиссией Судебного жюри выносится решение о повышении квалификации судьи и проведении повторной оценки профессиональной деятельности по истечении года.

В случае отрицательных результатов повторной периодической оценки профессиональной деятельности судьи квалификационной комиссией

Судебного жюри выносится решение о признании судьи не соответствующим занимаемой должности в силу профессиональной непригодности.

Решение квалификационной комиссии о неудовлетворительной оценке профессиональной деятельности судьи по итогам одного года со дня назначения на должность является основанием для внесения Председателем Верховного Суда в Высший Судебный Совет представления об освобождении судьи от занимаемой должности.

45. Решение о признании судьи соответствующим занимаемой должности, рекомендации для назначения на должность судьи суда вышестоящей инстанции, для зачисления в кадровый резерв на вышестоящую должность (в вышестоящую судебную инстанцию), для перевода в другой суд, на другую специализацию оформляются в форме протокольного решения.

Протокол подписывается председательствующим на заседании и секретарем квалификационной комиссии в течение трех дней.

46. Решение квалификационной комиссии Судебного жюри по оценке профессиональной деятельности судьи, желающего участвовать в конкурсе на должность судьи вышестоящей инстанции, на должности председателя суда, председателя судебной коллегии, действительно в течение одного года со дня его принятия.

47. Решение о признании судьи не соответствующим занимаемой должности в силу профессиональной непригодности оформляется в форме заключения с указанием обоснования принятого решения.

Заключение квалификационной комиссии Судебного жюри о признании судьи не соответствующим занимаемой должности в силу профессиональной непригодности подписывается всеми членами квалификационной комиссии Судебного жюри, принимавшими участие в рассмотрении материала.

Решение квалификационной комиссии Судебного жюри может быть обжаловано судьей, в отношении которого оно вынесено, в Высший Судебный Совет Республики Казахстан.

8. Порядок подготовки и перечень необходимых материалов для подтверждения права судьи на отставку или ее прекращение, для возбуждения дисциплинарного производства, предоставляемых в дисциплинарную комиссию Судебного жюри

48. Подготовка и предоставление документов по материалам о подтверждении права судьи на отставку или ее прекращения, о возбуждении дисциплинарного производства в дисциплинарную комиссию Судебного жюри осуществляется отделами управления персоналом (кадровыми службами) администраторов судов и Департамента совместно с отделами анализа и планирования администраторов судов, а также Секретариатами судебных коллегий Департамента.

Проверку по обращениям физических и юридических лиц на действия судей, направленных в адрес Судебного жюри, по письменной резолюции председателя Судебного жюри проводит сектор по рассмотрению жалоб Отдела управления персоналом (кадровой службы) Департамента.

Жалоба должна быть рассмотрена в соответствии с требованиями, установленными Законом Республики Казахстан от 12 января 2007 года № 221 «О порядке рассмотрения обращений физических и юридических лиц». Справка о результатах проверки с приложением всех необходимых документов должна быть направлена на имя председателя Судебного жюри в течение 10 календарных дней со дня получения соответствующего поручения о проверке.

При проведении проверки с выездом на место результаты жалобы могут быть предоставлены в течение 20 календарных дней со дня получения соответствующего поручения о проверке. О необходимости проведения проверки с выездом следует проинформировать председателя Судебного жюри.

При подтверждении доводов жалобы и наличии основания для возбуждения дисциплинарного производства в отношении судьи председателем Судебного жюри принимается решение о рассмотрении соответствующего материала на заседании дисциплинарной комиссии Судебного жюри.

Сбор материала и других характеризующих сведений в отношении судьи, материал о возбуждении дисциплинарного производства в отношении которого рассматривается по обращению физических или юридических лиц, осуществляет рабочий орган дисциплинарной комиссии Судебного жюри.

49. Документы предоставляются в строгом соответствии с требованиями, установленными Регламентом. При оформлении документов не допускаются помарки и исправления. Представляемые документы должны быть прошиты, пронумерованы и составлена их опись.

50. Сведения, характеризующие профессиональную деятельность судьи, представляются за последние три года либо за фактическое время работы в должности, если стаж судьи составляет менее трех лет, а по вопросу подтверждения права судьи на отставку за последние два года.

51. Все документы в отношении судей и председателей районных судов, судей областных судов подписываются председателем областного суда, документы в отношении председателей коллегий и председателей областных судов, судей и председателей коллегий Верховного Суда Республики Казахстан – Председателем Верховного Суда Республики Казахстан. Копии, ксерокопии заверяются, при необходимости скрепляются гербовой печатью.

52. Решение президиума пленарного заседания областного или президиума пленарного заседания Верховного Суда Республики Казахстан о рассмотрении дисциплинарной комиссией Судебного жюри вопроса

о возбуждении дисциплинарного производства в отношении судьи должны предоставляться в Судебное жюри на государственном и русском языках, прилагаемые к ним документы предоставляются по выбору на государственном языке или языке обращения судьи.

53. Материал о возбуждении дисциплинарного производства должен быть направлен в течение 1 месяца со дня обнаружения проступка, с предоставлением сведений о сроках проведения служебной проверки и времени отсутствия судьи на работе по уважительной причине за период со дня совершения проступка до направления материала в Судебное жюри.

54. Документы, поступившие по вопросу возбуждения дисциплинарного производства в отношении судьи, должны содержать:

1) решение президиума пленарного заседания областного суда или Верховного Суда;

2) протокол президиума пленарного заседания областного суда или Верховного Суда;

3) справку-обоснование о необходимости возбуждения дисциплинарного производства, представленную отделами анализа и планирования администраторов судов и управления персоналом (кадровой службой) Департамента;

4) документы служебной проверки в отношении судьи;

5) копию соответствующего постановления Комиссии по судейской этике филиала Союза судей Республики Казахстан о признании факта совершения судьей порочащего проступка, противоречащего судейской этике (по материалам о возбуждении дисциплинарного производства в отношении судьи за совершение порочащего проступка, противоречащего судейской этике).

55. Судья, в отношении которого ставится вопрос о возбуждении дисциплинарного производства, должен быть ознакомлен с документами служебной проверки и приобщенными к нему дополнительными материалами. При этом судья вправе представить дополнительные объяснения.

56. Материалы о подтверждении права судьи на отставку, направляемые в дисциплинарную комиссию Судебного жюри должны содержать письменное заявление судьи, протокольное решение Комиссии по установлению трудового стажа работы судьей, документы, подтверждающие безупречность репутации, сведения о поощрениях судьи.

57. Стаж судейской работы исчисляется исходя из следующих документов:

1) постановления Сената Парламента Республики Казахстан об избрании на должность судьи;

2) Указа Президента Республики Казахстан о назначении на должность судьи;

3) протокольного решения Комиссии по установлению трудового стажа;
4) справки-объективки отдела управления персоналом (кадровой службы);

5) личного листка по учету кадров.

58. При пограничном сроке стажа между 19 и 20 годами, необходимо исчислить срок стажа до количества месяцев и дней.

59. Материал о прекращении отставки судьи вносится на рассмотрение Судебного жюри по представлению Председателя Верховного Суда Республики Казахстан, председателя областного суда или по письменному заявлению судьи в отставку. К представлению или заявлению должны быть приложены документы, подтверждающие наличие оснований для прекращения отставки, а также выписка из Указа Президента Республики Казахстан или копия постановления Сената Парламента Республики Казахстан об освобождении от должности судьи в связи с уходом в отставку. В случае внесения материала по представлению Председателя Верховного Суда Республики Казахстан или председателя областного суда представляются сведения об ознакомлении судьи в отставке с материалом.

60. Кроме документов, перечисленных в пунктах 54, 56, 57, 59 в материалах, направляемых в дисциплинарную комиссию Судебного жюри в обязательном порядке должны содержаться следующие документы:

1) служебная характеристика судьи;

2) справка-объективка с фотографией форматом 4,0х6,0 см.;

3) выписка из Указа Президента Республики Казахстан о назначении судьей, председателем коллегии или председателем суда;

4) выписка из постановления Сената Парламента Республики Казахстан об избрании судьей Верховного Суда Республики Казахстан;

5) сравнительная таблица показателей отправления правосудия судьей;

6) информация и копии решений о привлечении судьи к дисциплинарной ответственности. К материалам о возбуждении дисциплинарного производства копии прилагаются, если судья ранее привлекался к дисциплинарной ответственности;

7) сведения о наличии писем-замечаний вышестоящих судебных инстанций в адрес судьи с указанием результатов их рассмотрения;

8) сведения о наличии представлений прокурора о нарушениях законности, допущенных судьей и результатах их рассмотрения (копии прилагаются);

9) сведения о жалобах, поступивших на действия судьи, в том числе и в комиссии по судейской этике с результатами их рассмотрения с приложением материалов проверки (по подтвержденным жалобам);

10) копия удостоверения личности.

11) справка об ознакомлении судьи с материалами, направляемыми в отношении него в Судебное жюри.

61. Материал о досрочном снятии дисциплинарного взыскания представляется областным судом на основании письменного ходатайства судьи местного суда, Верховным Судом Республики Казахстан на основании письменного ходатайства председателя, председателя судебной коллегии областного суда, судьи, председателя судебной коллегии Верховного Суда Республики Казахстан и должен содержать следующие документы:

- 1) ходатайство судьи о досрочном снятии дисциплинарного взыскания;
- 2) копия решения дисциплинарной комиссии Судебного жюри о наложении дисциплинарного взыскания.

В материале также должны содержаться документы, указанные в подпунктах 1), 2), 5), 7-9) пункта 60 Регламента. При этом сведения предоставляются за период с момента наложения дисциплинарного взыскания и на момент подачи ходатайства.

Судья, по письменному ходатайству которого был подготовлен материал о досрочном снятии дисциплинарного взыскания, должен быть с ним ознакомлен.

62. В случае отказа судьи от явки на заседание Судебного жюри к материалам прилагается письменное заявление судьи на имя председателя Судебного жюри.

63. В случае выяснения обстоятельств о невозможности присутствия судьи на заседании Судебного жюри по уважительной причине (смерть близких родственников, супруга (супруги) судьи; рассмотрение судебного дела, находящегося в производстве судьи; нахождение на стационарном или амбулаторном лечении; нахождение в очередном трудовом отпуске или командировке; наличие других исключительных случаев) областным судом дополнительно направляются копии подтверждающих документов: больничный лист, медицинское заключение, справка о смерти близких родственников, супруга (супруги), приказ об отпуске или командировке судьи, справка председателя соответствующего суда о невозможности отложения рассмотрения судебного дела, находящегося в производстве судьи.

64. В служебной характеристике дается оценка профессиональным, деловым и нравственным качествам лица, указываются сведения о поощрениях и дисциплинарных взысканиях. Характеристика подписывается председателем суда и скрепляется гербовой печатью с проставлением даты выдачи и исходящего номера.

65. К материалам о возбуждении дисциплинарного производства, о подтверждении права судьи на отставку должна быть приложена электронная копия документов на жестком носителе (диске) либо они должны быть направлены в Судебное жюри по электронной почте.

66. Пакет документов направляется в Судебное жюри нарочно или заказным письмом. В случае невыполнения установленных требований по оформлению документов они возвращаются для устранения недостатков

рабочим органом комиссии, при необходимости недостатки излагаются в письменном сообщении.

Возвращенные дисциплинарной комиссией Судебного жюри на доработку материалы повторно должны быть направлены не позднее пяти рабочих дней со дня поступления материала в областной суд.

9. Порядок подготовки материалов к рассмотрению на заседании дисциплинарной комиссии Судебного жюри

67. Проверка документов, поступивших в дисциплинарную комиссию Судебного жюри, а также их подготовка на заседание осуществляется рабочим органом комиссии.

68. За полноту и достоверность сведений, отраженных в документах, несут ответственность их составители, руководители соответствующих отделов администраторов судов и структурных подразделений Департамента.

69. По мере поступления материалов, рабочим органом комиссии составляется список. Председатель Судебного жюри утверждает список и назначает дату их рассмотрения.

70. После определения председателем даты проведения заседания Судебного жюри работниками сектора соответствующим лицам по месту их работы направляются извещения о дате, времени и месте проведения заседания.

71. Извещения могут направляться в виде писем, телеграмм, телефонограмм, а также с использованием иных средств связи, обеспечивающих фиксирование вызова.

Суд, инициировавший рассмотрение вопроса, направляет в Судебное жюри сведения о вручении извещения судье.

72. Рабочий орган должен обеспечить явку на заседание членов Судебного жюри, судьи, в отношении которого рассматривается вопрос, и иных лиц, участие которых признано обязательным. В день проведения заседания работники рабочего органа должны подготовить зал заседания, обеспечить вход лицам, приглашенным на заседание.

73. Решение о необходимости истребования дополнительных документов и материалов от Комиссии по судейской этике и судов, в том числе судебных дел, при рассмотрении которых были допущены нарушения закона, принимается членом дисциплинарной комиссии Судебного жюри, получившим материалы для изучения и доклада, в течение трех рабочих дней с момента получения материалов.

74. В случае принятия такого решения рабочим органом в тот же день направляются запросы в областной суд или в структурные подразделения Департамента.

Требования дисциплинарной комиссии Судебного жюри о предоставлении необходимых материалов и судебных дел являются

обязательными и подлежат исполнению не позднее установленного дисциплинарной комиссией Судебного жюри срока.

75. Дисциплинарная комиссия Судебного жюри может обратиться в Комиссию по судейской этике с просьбой дать заключение о том, является ли тот или иной поступок судьи, его личное поведение нарушением Кодекса судейской этики.

76. При необходимости докладчиком могут быть истребованы объяснения соответствующих судей, работников судебной системы и иных лиц, а также указанные лица могут быть вызваны на заседание Судебного жюри.

77. По согласованию с Председателем Верховного Суда Республики Казахстан дисциплинарная комиссия Судебного жюри вправе проводить заседания и проверки с выездом в соответствующие регионы. В случае проведения выездного заседания Судебного жюри организация указанных мероприятий возлагается на соответствующий областной суд.

78. Материалы секретного характера, содержащие конфиденциальную информацию, представляются члену Судебного жюри с соблюдением требований Закона Республики Казахстан «О государственных секретах» и рассматриваются в закрытых заседаниях Судебного жюри.

79. Член дисциплинарной комиссии Судебного жюри, которому обстоятельства не позволяют участвовать в заседании, должен заблаговременно уведомить об этом председателя Судебного жюри.

80. Рабочий орган комиссии до начала заседания уточняет и докладывает председателю Судебного жюри, председательствующему на заседании и членам дисциплинарной комиссии кто из вызванных по обсуждаемому вопросу лиц явился на заседание, извещены ли надлежащим образом неявившиеся лица, и какие имеются сведения о причинах их неявки, после чего Судебное жюри принимает решение о возможности рассмотрения вопроса по существу или о его отложении.

10. Порядок проведения заседаний дисциплинарной комиссии Судебного жюри

81. О вопросах, подлежащих рассмотрению на заседании дисциплинарной комиссии Судебного жюри председатель Судебного жюри информирует Председателя Верховного Суда Республики Казахстан.

На заседании дисциплинарной комиссии Судебного жюри может присутствовать Председатель Верховного Суда Республики Казахстан или его представитель.

На заседании где рассматривается вопрос о возбуждении дисциплинарного дела может принимать участие представитель президиума пленарного заседания Верховного Суда Республики Казахстан.

На заседании заслушивается мнение Председателя Верховного Суда Республики Казахстан по каждому рассматриваемому материалу.

82. Заседание дисциплинарной комиссии Судебного жюри ведется на государственном языке, наравне с казахским официально употребляется русский язык.

83. Заседания дисциплинарной комиссии Судебного жюри проводятся по мере необходимости и правомочны при наличии не менее двух третей членов его состава.

На время работы дисциплинарной комиссии Судебного жюри его члены, в соответствии с действующим законодательством, командированы к месту проведения заседания и освобождаются от выполнения других служебных обязанностей.

84. Заседания дисциплинарной комиссии Судебного жюри проводятся открыто.

85. Закрытое заседание проводится в случае необходимости сохранения государственных секретов, в целях защиты прав и охраняемых законом интересов граждан, а также в других случаях, предусмотренных законодательством.

86. Закрытое заседание (в целом или в части) может быть проведено также по ходатайству судьи, в отношении которого рассматриваются материалы.

87. Личная переписка судьи может быть оглашена в открытом заседании только с его согласия. При отсутствии такого согласия личная переписка оглашается в закрытом заседании.

88. На заседание дисциплинарной комиссии Судебного жюри обязательно приглашается судья, в отношении которого решается вопрос о подтверждении права на отставку или ее прекращения, о возбуждении дисциплинарного производства и рассмотрении дисциплинарного дела.

Рассмотрение материалов на заседании дисциплинарной комиссии Судебного жюри происходит с обязательным участием судьи, в отношении которого рассматриваются материалы.

89. В случае поступления ходатайства судьи об отложении дела в связи с наличием у него уважительных причин, такое ходатайство может быть удовлетворено.

90. Производство по материалам и дисциплинарному делу может быть перенесено Судебным жюри в случаях, предусмотренных в пункте 63 Регламента.

91. При предоставлении судьей письменного заявления об отказе в участии на заседании дисциплинарной комиссии Судебного жюри заседание проводится без его участия.

92. При неявке надлежащим образом извещенного судьи дисциплинарная комиссия Судебного жюри вправе рассмотреть материалы в отношении этого судьи без его участия.

93. В необходимых случаях на заседание Судебного жюри для дачи объяснений могут быть приглашены председатель суда либо председатель судебной коллегии соответствующего суда, а также иные лица.

94. Председательствующий до рассмотрения материалов, дисциплинарного дела по существу:

- 1) удостоверяется в наличии кворума для ведения заседания;
- 2) объявляет заседание открытым;
- 3) оглашает вопрос, подлежащий рассмотрению;
- 4) оглашает состав дисциплинарной комиссии Судебного жюри;
- 5) объявляет право самоотвода членами дисциплинарной комиссии Судебного жюри;

6) разъясняет лицам, участвующим на заседании дисциплинарной комиссии Судебного жюри, их права и обязанности; судье, в отношении которого на заседание вынесен вопрос, право отвода членов дисциплинарной комиссии Судебного жюри; опрашивает участников заседания о наличии у них заявлений и ходатайств, при их наличии ставит на разрешение членов дисциплинарной комиссии Судебного жюри;

7) рассмотрение материалов начинается докладом председательствующего или члена дисциплинарной комиссии Судебного жюри, который излагает существо вопроса, содержание письменных материалов, сообщает иные данные, необходимые для принятия решения по существу, докладчику могут быть заданы вопросы.

После доклада заслушивается судья и иные приглашенные на заседание лица.

Судья, в отношении которого рассматриваются материалы, имеет право принимать участие в исследовании материалов, давать пояснения по существу, представлять дополнительные материалы, заявлять ходатайства.

Члены Судебного жюри вправе задавать вопросы любому участнику заседания.

95. Судья, в отношении которого рассматривается вопрос, вправе заявить мотивированный отвод членам дисциплинарной комиссии Судебного жюри до начала рассмотрения дела.

96. Председательствующий или член дисциплинарной комиссии Судебного жюри обязан заявить мотивированный самоотвод, если он состоит в родственной связи с судьей, вопрос в отношении которого рассматривается дисциплинарной комиссией Судебного жюри, либо если имеются иные обстоятельства, вызывающие сомнение в его объективности и беспристрастности.

97. Вопрос об отводе, самоотводе рассматривается в совещательной комнате без участия лица, заявившего отвод (самоотвод). Решение об удовлетворении или отклонении отвода (самоотвода), принимается после обсуждения простым большинством голосов. В случае удовлетворения

отвода (самоотвода) рассмотрение материалов может быть продолжено при наличии необходимого кворума.

98. Вопрос об отводе всего состава дисциплинарной комиссии Судебного жюри рассматривается всеми членами дисциплинарной комиссии Судебного жюри, участвующими в рассмотрении материалов.

99. В случае удовлетворения отвода (самоотвода) повлекшего отсутствие кворума, состав дисциплинарной комиссии Судебного жюри замещается другим или запасным членом дисциплинарной комиссии Судебного жюри либо заседание дисциплинарной комиссии Судебного жюри переносится на другой срок, о чем извещается судья, в отношении которого рассматривается материал.

100. Для вынесения решения состав дисциплинарной комиссии Судебного жюри удаляется в совещательную комнату.

Решение считается принятым, если за него проголосовало большинство членов дисциплинарной комиссии Судебного жюри. При равенстве голосов принятым считается решение, улучшающее положение судьи, в отношении которого рассматривается вопрос.

101. Председательствующий оглашает решение дисциплинарной комиссии Судебного жюри и объявляет заседание по рассмотренному вопросу закрытым.

102. Решение, постановление излагаются в письменной форме и подписывается всеми членами Судебного жюри, принимавшими участие в рассмотрении материалов.

103. Дисциплинарная комиссия Судебного жюри по результатам рассмотрения материала по заявлению судьи о подтверждении права на отставку, а также материала о прекращении отставки выносит одно из следующих решений:

- 1) о подтверждении права судьи на отставку;
- 2) об отказе в подтверждении права судьи на отставку;
- 3) о прекращении отставки судьи;
- 4) об отказе в прекращении отставки судьи.

Дисциплинарная комиссия Судебного жюри по результатам рассмотрения материала о возбуждении дисциплинарного производства выносит одно из следующих решений:

- 1) о возбуждении дисциплинарного производства;
- 2) об отказе в возбуждении дисциплинарного производства.

Решение об отказе в возбуждении дисциплинарного производства в отношении судьи принимается в случаях:

- 1) отсутствия в действиях судьи состава дисциплинарного проступка;
- 2) истечения сроков возбуждения дисциплинарного производства в отношении судьи, установленных пунктом 1 статьи 42 Конституционного закона;

3) малозначительности совершенного им дисциплинарного проступка, который не имел негативных правовых последствий и не повлек нарушения прав и свобод граждан, прав и законных интересов организаций, если дисциплинарная комиссия Судебного жюри придет к выводу о возможности ограничиться устным порицанием действий (бездействия) судьи.

По результатам рассмотрения дисциплинарного дела выносятся одно из следующих решений:

1) о наложении дисциплинарного взыскания, предусмотренного пунктом 1 статьи 40 Конституционного закона;

2) о прекращении дисциплинарного производства.

104. Решение дисциплинарной комиссии Судебного жюри может быть обжаловано судьей, в отношении которого оно вынесено, в Высший Судебный Совет Республики Казахстан.

105. На заседании Судебного жюри ведется протокол, который подписывается председательствующим на заседании и секретарем дисциплинарной комиссии Судебного жюри в течение пяти рабочих дней. На заседании Судебного жюри может вестись аудио, видео фиксация.

11. Функции рабочего органа Судебного жюри

106. Рабочий орган Судебного жюри:

ведет делопроизводство Судебного жюри;

занимается приемом поступивших на рассмотрение Судебного жюри документов;

осуществляет подготовку заседаний комиссий Судебного жюри;

обеспечивает аудио-, видеофиксацию заседаний комиссий Судебного жюри;

готовит проекты документов комиссий Судебного жюри;

направляет на исполнение и рассылает копии решений комиссий Судебного жюри;

составляет отчеты по итогам деятельности Судебного жюри, его комиссий за соответствующий период времени;

принимает участие в проведении анализа и обобщений о работе Судебного жюри, его комиссий;

выполняет иные поручения председателя, связанные с организацией деятельности Судебного жюри, его комиссий.

12. Делопроизводство в Судебном жюри

107. Делопроизводство в Судебном жюри осуществляется в порядке, предусмотренном Регламентом, а по общим вопросам, согласно Инструкции по делопроизводству в Верховном Суде Республики Казахстан.

108. Материалы и другие документы, касающиеся деятельности Судебного жюри регистрируются канцелярией в соответствии

с требованиями Правил документирования и управления документацией в Верховном Суде Республики Казахстан, после чего передаются в сектор под роспись.

109. В тот же день работник рабочего органа передает всю корреспонденцию председателю Судебного жюри, который определяет их дальнейшее движение. Одновременно в соответствующих регистрационно-контрольных карточках (далее - РКК) системы «ТӨРЕЛІК» отражается движение материалов.

110. За своевременное и качественное заполнение РКК несет ответственность работник рабочего органа, на которого возложена эта работа.

111. По резолюции председателя Судебного жюри материалы или дисциплинарные дела передаются докладчику под роспись в учетно-регистрационной книге. Остальным членам Судебного жюри не менее чем за десять рабочих дней до проведения заседания по электронной почте передаются копии материалов для ознакомления.

112. После рассмотрения материалов член Судебного жюри - докладчик в течение трех рабочих дней со дня рассмотрения на заседании Судебного жюри, возвращает рабочему органу Судебного жюри материалы, решение и его копии под роспись в соответствующем журнале.

113. Копия решения соответствующей комиссии Судебного жюри, направляемая адресатам, заверяется подписью председателя Судебного жюри, председательствующего на заседании или докладчика по делу, скрепляется печатью Судебного жюри (листы должны быть пронумерованы, прошиты).

114. Копия решения в течение пяти рабочих дней после его оглашения выдается либо направляется судье, в отношении которого оно вынесено по месту его работы для вручения, Председателю Верховного Суда Республики Казахстан, председателю областного суда - для сведения и приобщения к личному делу судьи.

Суд, инициировавший рассмотрение вопроса, после вручения копии решения судье направляет в Судебное жюри расписку о вручении (в необходимых случаях факсовой или электронной связью).

Автору обращения, по которому дисциплинарной комиссией Судебного жюри был рассмотрен материал о возбуждении дисциплинарного производства, в течение трех дней после его рассмотрения на заседании направляется мотивированный ответ, в котором должны содержаться сведения о проведенной проверке по доводам обращения, рассмотрении дисциплинарной комиссией Судебного жюри материалов проверки, принятом ею решении. При отказе в возбуждении дисциплинарного производства в отношении судьи по рассмотренному материалу также и мотивированные доводы дисциплинарной комиссии Судебного жюри в таком отказе.

Копия решения дисциплинарной комиссии Судебного жюри автору обращения не направляется.

115. Решение квалификационной комиссии Судебного жюри по результатам работы судьи по истечении годичного срока, о признании судьи не соответствующим занимаемой должности в силу профессиональной непригодности, решение дисциплинарной комиссии Судебного жюри о необходимости освобождения от должности судьи за совершение им дисциплинарных проступков или за невыполнение требований, указанных в статье 28 Конституционного закона, о подтверждении права судьи на отставку и прекращении отставки в течение пяти рабочих дней после оглашения направляется Председателю Верховного Суда Республики Казахстан для последующего представления в Высший Судебный Совет Республики Казахстан.

116. При обжаловании судьей решений комиссий Судебного жюри соответствующий материал в отношении данного судьи вместе с его жалобой направляется в Высший Судебный Совет Республики Казахстан в течение трех рабочих дней со дня поступления жалобы.

117. Каждый календарный год протоколам заседаний Судебного жюри присваиваются порядковые номера.

118. После рассмотрения материалов или дисциплинарного дела и вынесения решения работник рабочего органа подшивает документы в дело с твердой обложкой, пронумеровывает листы дела и составляет за своей подписью опись документов. Дополнительные документы приобщаются к делу по мере их поступления, о чем делается отметка в описи.

119. Судебные дела, представленные для изучения членам Судебного жюри, возвращаются в суды по минованию надобности рабочим органом в течение пяти рабочих дней.

120. Служебная корреспонденция оформляется и хранится в соответствии с Номенклатурой дел.

121. По результатам рассмотрения Судебным жюри материалов и дисциплинарных дел работники рабочего органа заполняют соответствующие реквизиты РКК и вводят копии электронных документов.

122. Ответственность за заполнение информационной системы учета кадров «Е-Кадры» по результатам вынесенных Судебным жюри решений возлагается на рабочий орган.

123. Все материалы и дисциплинарные дела, оконченные производством, оформляются и сдаются рабочим органом для хранения в архив Верховного Суда Республики Казахстан.

124. Все спорные вопросы, возникающие в процессе исполнения документа, решаются руководителями структурных подразделений в рабочем порядке.

125. Судебное жюри имеет гербовую печать с наименованием «Сот жюри», «Судебное жюри» для заверения решений, постановлений, справок,

копий решений, постановлений, протоколов, штамп регистрации входящей корреспонденции и бланки строгой отчетности.

126. Печати, бланки строгой отчетности должны храниться в сейфах или опечатываемых несгораемых металлических шкафах. Ответственность за использование и сохранность печати, штампа и бланков несет рабочий орган. Учет и выдача бланков строгой отчетности ведется под роспись в книге учета.

13. Порядок принятия и введения в действие Регламента Судебного жюри

127. Регламент вводится в действие со дня его утверждения пленарным заседанием Верховного Суда Республики Казахстан.

Изменения и дополнения в Регламент принимаются на пленарном заседании Верховного Суда Республики Казахстан и вводятся в действие со дня принятия их пленарным заседанием.

**Информация о практике признания и разрешения
исполнения на территории Республики Казахстан решений
третейских судов (международного арбитража) на основании положений
Соглашения о порядке разрешения споров, связанных с осуществлением
хозяйственной деятельности за 2011-2015 годы**

Международный коммерческий арбитраж является одним из наиболее динамично развивающихся и гибких способов разрешения споров между юридическими лицами иностранных государств.

Исполнение решений, принятых арбитражами, представляется более легким, чем иностранных судебных решений, что связано с наличием множества международных правовых норм, регулирующих вопросы признания и исполнения решений международных арбитражей.

Так, Казахстаном ратифицированы Нью-Йоркская конвенция о признании и приведении в исполнение иностранных арбитражных решений 1958 года, Европейская конвенция о внешнеторговом арбитраже 1961 года и Вашингтонская конвенция об урегулировании инвестиционных споров между государствами и физическими и юридическими лицами других государств 1965 года. 28 декабря 2004 года принят Закон Республики Казахстан «О международном арбитраже».

Казахстан также является участником Соглашения о порядке разрешения споров, связанных с осуществлением хозяйственной деятельности, от 20 марта 1992 года, ратифицированного 2 июля 1992 года.

Всего за период 2011-2015 годов в суды Республики Казахстан поступило 13 заявлений о признании и принудительном исполнении решений третейских (международных коммерческих) судов, учрежденных на территории государств-участников указанного Соглашения. Из них 2 ходатайства возвращены, 11 рассмотрены: с удовлетворением требований – 10, с отказом – 1.

Таким образом, в большинстве случаев решения международных арбитражей признаются и подлежат исполнению на территории Казахстана.

В апелляционном порядке было обжаловано 2 определения, из которых 1 оставлено без изменения, 1 отменено.

Таблица 1

Данные о рассмотрении в суде первой инстанции

категория	период	всего поступило заявлений	возвращено	всего окончено	результаты рассмотрения	
					отказ.	удовл.
О признании и принудительном исполнении решений третейских судов (международного арбитража), учрежденных на территории государств-участников Киевского соглашения	2011 г.	2		2		2
	2012 г.	3		3		3
	2013 г.					
	2014 г.	4		4	1	3
	2015 г.	4	2	2		2
	2 мес. 2016 г.					

Продолжение таблицы 1

категория	период	всего поступило заявлений	возвращено	всего окончено	результаты рассмотрения	
					отказ.	удовл.
О признании решений третейских судов (международного арбитража), учрежденных на территории государств-участников Киевского соглашения, не требующих исполнения	2011 г.					
	2012 г.					
	2013 г.					
	2014 г.					
	2015 г.					
	2 мес. 2016 г.					

Таблица 2

Данные о качестве рассмотрения материалов

категория	период	апелляция			кассация		
		без изм.	отм.	изм.	без. изм.	отм.	изм.
О признании и принудительном исполнении решений третейских судов (международного арбитража), учрежденных на территории государств-участников Киевского соглашения	2011 г.						
	2012 г.						
	2013 г.						
	2014 г.		1				
	2015 г.	1					
	2 мес. 2016 г.						
О признании решений третейских судов (международного арбитража), учрежденных на территории государств-участников Киевского соглашения, не требующих исполнения	2011 г.						
	2012 г.						
	2013 г.						
	2014 г.						
	2015 г.						
	2 мес. 2016 г.						

Так, в специализированный межрайонный экономический суд Акмолинской области поступило заявление ООО «А» о признании и приведении в исполнение, выдаче исполнительного листа на принудительное исполнение решения третейского суда для разрешения экономических споров при Алтайской торгово-промышленной палате от 11 декабря 2013 года по иску ООО «А» к ТОО «С» о взыскании долга за поставленный товар и процентов за пользование чужими денежными средствами.

Определением от 15 сентября 2014 года производство по делу приостановлено до разрешения по существу жалобы ТОО «С» на вышеназванное решение третейского суда.

В дальнейшем производство по делу было возобновлено. Определением от 3 июня 2015 года на основании статей 3, 7, 8 Соглашения, статьи

425 ГПК Республики Казахстан заявление ООО «А» удовлетворено, выдан исполнительный лист на принудительное исполнение решения третейского суда для разрешения экономических споров при Алтайской торгово-промышленной палате от 11 декабря 2013 года о взыскании с ТОО «С» в пользу ООО «А» суммы долга в размере 58 800 долларов США, процентов за пользование чужими денежными средствами в размере 1401,20 долларов США, суммы третейского сбора в размере 18 956 рублей 37 копеек.

Определением апелляционной судебной коллегии по гражданским и административным делам Акмолинского областного суда от 22 сентября 2015 года определение специализированного межрайонного экономического суда Акмолинской области оставлено без изменения.

Также в специализированный межрайонный экономический суд Северо-Казахстанской области обратилось ТОО «Е» с заявлением о выдаче исполнительного листа на принудительное исполнение международного коммерческого арбитража Сибирского третейского суда от 30 июня 2014 года. В удовлетворении ходатайства было отказано, суд первой инстанции пришел к выводу о том, что решение третейского суда не является решением арбитража, следовательно, нормы статьи 425-1 ГПК Республики Казахстан (1999 года) не могут быть применимы в данном случае.

Определением апелляционной судебной коллегии по гражданским и административным делам от 19 декабря 2014 года определение специализированного межрайонного экономического суда от 10 октября 2014 года было отменено с направлением материала на новое рассмотрение. Основанием для отмены суд апелляционной инстанции указал неправильное толкование и применение положений частей 1 – 3 статьи 425 ГПК Республики Казахстан о том, что решения иностранных судов и арбитражей признаются и исполняются в Республике Казахстан, если это предусмотрено законом или международным договором Республики Казахстан на началах взаимности. Условия и порядок признания и исполнения решений иностранных судов и арбитражей определяются законом, если международным договором Республики Казахстан не установлено иное. Решение иностранного суда или арбитража может быть предъявлено к принудительному исполнению в течение трех лет с момента вступления решения в законную силу. Пропущенный по уважительной причине срок может быть восстановлен судом Республики Казахстан в порядке, предусмотренном статьей 128 настоящего Кодекса. Решение Сибирского третейского суда г. Новосибирска Российской Федерации от 30 июня 2014 года должником в добровольном порядке не исполнено. Возможность рассмотрения Сибирским третейским судом споров в порядке международного коммерческого арбитража установлена ст. 35 Регламента Сибирского третейского суда, законность подобного рассмотрения установлена статьи 1 Закона Российской Федерации «О международном коммерческом арбитраже». Следовательно, решение

Сибирского третейского суда было вынесено на территории иностранного государства (Российская Федерация) и для Республики Казахстан данное решение является решением иностранного арбитража, поэтому в силу вышеуказанных норм закона суды Республики Казахстан обязаны привести его в исполнение путем выдачи исполнительного листа.

Определением от 26 декабря 2014 года ходатайство ТОО «Е» было удовлетворено, выдан исполнительный лист на принудительное исполнение решения Сибирского третейского суда, вынесенного в порядке международного коммерческого арбитража, от 30 июня 2014 года о взыскании с ТОО «А» в пользу ТОО «Е» 3 561 350 тенге задолженности, 1 274 664 тенге договорной неустойки, 30 000 российских рублей арбитражного сбора.

Поскольку судебная практика по материалам указанной категории (по решениям третейских судов (международного арбитража) на основании положений Соглашения) незначительна, проблемных вопросов у судов не возникало.

**Надзорная судебная коллегия
по гражданским и административным делам
Верховного Суда Республики Казахстан**

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЖОҒАРҒЫ СОТЫНЫҢ
БЮЛЛЕТЕНІ
ресми басылым**

**БЮЛЛЕТЕНЬ
ВЕРХОВНОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
официальное издание**

Басуға 25.04.2016 ж. қол қойылды.

Пішімі 60x84 $\frac{1}{8}$. Шартты баспа табағы 8. Қаріп түрі “Times New Roman”
Офсеттік басылым. Таралымы 4641 дана. Тапсырыс № 265.

Подписано в печать 25.04.2016 г.

Формат 60x84 $\frac{1}{8}$. Усл. печ. л. 8. Шрифт “Times New Roman”
Печать офсетная. Тираж 4641 экз. Заказ № 265.

“Жасыл Орда” ЖШС баспаханасында басылды.

010000, Астана қаласы, К. Бәйсейітова көшесі, 114/2. Тел.: 28-99-21